

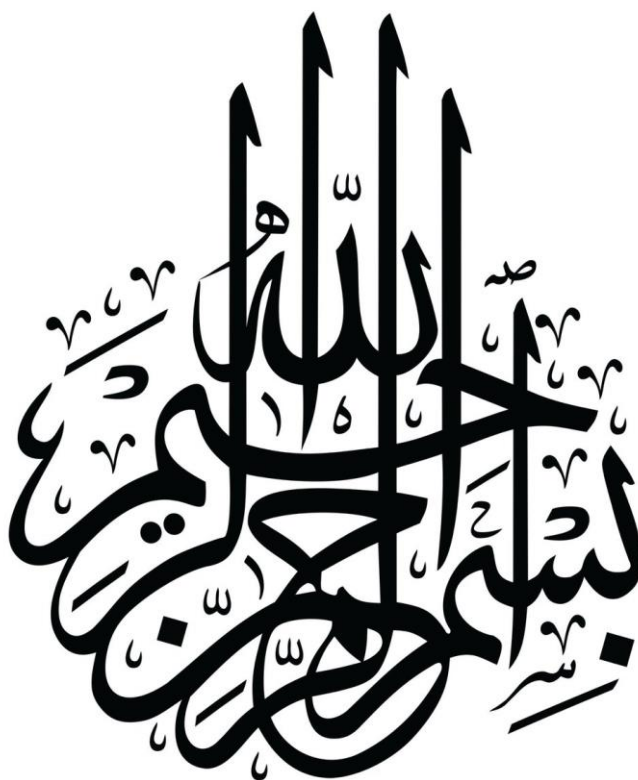
وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

www.spcrri.ir

گزارش تحلیل عملکردی سال ۱۳۹۵

[illegible]

تهیه کننده: محمد حسن عصاره

همکاران: فرشید حسنی، صمد مبصر، فرهاد خیری، عبدالرضا کاوند، محمدرحمانی، معصومه بهادری، سعید اسروش، بیتا اسکویی، کبری مسلم خانی، سامان شیدایی، محمدرضا جزایری نوش آبادی، مسعود نادرپور، عباس دهشیری، عنایت رضوانی، مرتضی همتی، عباس زارعیان، بابک درویشی، مجتبی علیزاده، فرشید حسنی، معصومه بهادری، الهام فرهادی، جعفر رضا زاده، مهران شرفی زاد، فرشاد حسن پور، محمد علیرمائی، حسین صادقی، حسن میوه چی، اشکان عباسیان، مریم دیوسالار، زهرا کر بلایی هرفته، فرحناز نظری

صفحہ آرا و طراح جلد : محمد آزادپر

چاپ و نشر: مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

[illegible]

گزارش عملکرد سالیانه

موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

۱۳۹۵

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۷
تحقیقات کنترل و گواهی بذر.....	۱۰
بذر گندم.....	۱۳
بذر جو.....	۱۸
بذر برنج.....	۲۲
بذر ذرت و گیاهان علوفه ای.....	۲۶
بذر دانه های روغنی.....	۲۹
بذر سیب زمینی.....	۳۳
بذر پنبه.....	۳۶
بذر چغندر قند.....	۳۹

آزمایشگاه کیفیت بذر.....	۴۷
ارزیابی اصالت ژنتیکی بذور.....	۴۹
نمونه برداری.....	۴۹
کرتهای کنترلی.....	۵۴
صادرات و واردات.....	۵۶
تحقیقات شناسایی و ثبت ارقام گیاهی.....	۶۰
تهیه فهرست ملی ارقام گیاهی ایران.....	۶۲
بررسی ارقام جدید مورد تقاضا.....	۶۳
بررسی رفتارهای زراعی.....	۶۵
گزارش ارقام معرفی شده.....	۶۹
آزمایشگاه مارکرهای مولکولی.....	۷۱
گزارش پژوهش ، فناوری و انتقال یافته ها.....	۷۳
تحقیقات فناوری و بهبود کیفیت نهال.....	۷۴
گزارش فناوری و بهبود کیفیت بذر.....	۱۰۴
فعالیت‌های پژوهشی.....	۷۴
تحقیقات، کنترل و گواهی نهال.....	۱۰۸
کنترل و نظارت بر تولید نهال.....	۱۱۰

- ۱۱۱.....کنترل و نظارت بر مواد تکثیری
- ۱۱۱.....تهیه و تامین مواد تکثیری
- ۱۱۳.....ساماندهی تولیدکنندگان نهال
- ۱۱۵.....گزارش فعالیتهای آموزشی
- ۱۱۸.....گزارش تدوین و بازنگری استاندارد
- ۱۲۱.....گزارش تعاملات بین المللی
- ۱۲۵.....برنامه ریزی و پشتیبانی

پیشگفتار

بخش کشاورزی یکی از مهم ترین بخش های اقتصادی کشورهای در حال توسعه است و رسالت اشتغال و تامین مواد غذایی را به عهده دارد ، هم از این روست که پیشرفت کشاورزی یکی از هدف های اقتصادی اجتماعی کشور ها است . در سند چشم انداز بیست ساله کشور اهدافی کیفی همچون احراز جایگاه دوم فناوری در منطقه آسیای جنوبی ، آسیای میانه ، قفقاز ، خاورمیانه و کشورهای همسایه ، برخورداری از فناوریهای پیشرفته ، توانایی در تولید فناوری ، تکیه بر سهم برتر دانشمندان و مهندسان در تولید ملی و نیز تعامل فناورانه سازنده و موثر با جهان پیش بینی شده است .

موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال با توجه به وظایف قانونی خود ، عهده دار نقش منحصر بفردی در تضمین امنیت غذایی و ارتقای صنعت کشاورزی در کشور است . موسسه طی سالیان اخیر در جهت رشد و بالندگی در حوزه های شناسایی و ثبت ارقام گیاهی ، کنترل و گواهی بذر، کنترل و گواهی نهال و پژوهش و فناوری و کنترل سلامت بذر و نهال حرکت نموده و در سال ۱۳۹۵ موفق به کسب رتبه برتر موسسه پژوهشی برتر در بخش کشاورزی گردیده است . این موسسه در هرسال مبادرت به تهیه گزارش اقدامات بعمل آمده می نماید که خود مجالی فراهم می کند که ضمن تحلیل پیشرفته ها و کاستی ها ، امکان تدوین سیاست های مناسب در زیر بخش های کشاورزی میسر شود . پر واضح است که اقدامات بعمل آمده تابع نقشه جامع علمی کشاورزی و چشم انداز ۱۴۰۴ بوده است . چشم انداز این اقدامات جمعی

دست یافتن کشور به جایگاه نخست مرجع تولید علم و انتشار علوم و فناوری های پیشرفته در منطقه آسیای جنوب غربی ، توانمندی در عرضه علم و فناوری و توسعه پایدار کشاورزی ، خودکفایی در حوزه های استراتژیک ، مدیریت علم و فناوری کشاورزی و ارتباط گسترده علمی و فناورانه با شبکه جهانی علم خواهد بود .

از اقدامات شاخص انجام گرفته در موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال که با همکاری و تعامل با کلیه بخش های اجرایی و تحقیقاتی بخش کشاورزی در سال ۱۳۹۵ صورت گرفته است ، می توان به موارد به شرح زیر اشاره نمود :

الف) دستیابی به رکورد تولید بذر گواهی شده گندم به میزان حدود نیم میلیون تن ، اهمیت آن با توجه به افزایش تولید و نقش آن در خود کفایی و امنیت غذایی کشور و رسیدن به امنیت غذایی آشکار می گردد .

ب) تکمیل زنجیره تولید نهال استاندارد در کشور که با احداث اولین باغ مادری انجام شد و امکان تولید نهال گواهی شده را فراهم نموده است .

ج) تکمیل زیر ساخت های فنی و حقوقی صادرات بذر و کسب مجوز های بین المللی سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه (OECD) .

چ) توسعه سامانه نظارت الکترونیک مزارع تولید بذر و بهره برداری از فناوری های روز دنیا .

ح) ورود به عرصه های جدید صنعت بذر و نهال از جمله ساماندهی تولید نشاء بذر گیاهان دارویی ، صنعتی ، علوفه ای و زینتی

خ) حمایت از تشکل های بذر و کمک به توسعه فعالیت های آنان که عمدتاً به منظور ارتقای جایگاه تشکل ها در کشور صورت گرفته و موجب اقتدار صنعت بذر و نهال در کشور می گردد .

د) ارتقای استانداردهای ملی تولید بذر و نهال با هدف افزایش کیفیت تولید بذر و نهال کشور .

ذ) جهت دهی هدفمند پژوهش به سمت حل چالش ها و معضلات پیش روی صنعت بذر و نهال در کشور و تحقق دستیابی به استاندارد های بین المللی .

ر) پایش پایه های باغی رایج در کشور و ایجاد هسته های سالم و اصیل و واگذاری آنها به بخش خصوصی جهت تکثیر انبوه

ز) ارتقای بهره وری و کارایی نیروی انسانی با اجرای کارگاه های آموزشی .

ژ) توسعه و تجهیز مراکز و آزمایشگاه تخصصی بذر و نهال .

س) رتبه بندی بیش از ۲۱۰ شرکت تولید کننده بذر گندم و جو با هدف ساماندهی و ارزیابی توانمندی کیفی و کمی به منظور تولید پایدار و ارتقای کیفی بذر رسمی کشور .

ش) جلب مشارکت بخش خصوصی برای حضور در بازارهای منطقه ای و بین المللی بذر و نهال .

ص) بهبود ساختارها ، قوانین و مقررات برای تسهیل و تشویق صادرات بذر و نهال .

ض) چابک سازی فرآیندهای اداری و اجرایی با فراهم آمدن زمینه مشارکت بخش خصوصی در انجام برخی وظایف قانونی و حاکمیتی قابل واگذاری .

ط) راه اندازی کارگاه فرآوری بذر و نهال با رویکرد توسعه مرکز ملی علوم و فناوری صنعت بذر .

ظ) تلاش در جهت استفاده بهینه از انرژی و به کارگیری مدیریت سبز .

شالوده این گزارش مبتنی بر فعالیت های بعمل آمده در معاونت های فنی پژوهشی و اجرایی موسسه در سال ۱۳۹۵ است که به تفکیک معاونت فنی تحقیقاتی شامل معاونت تحقیقات کنترل و گواهی بذر ، معاونت تحقیقات کنترل و گواهی نهال معاونت شناسایی و ثبت ارقام گیاهی ، معاونت پژوهش فناوری و انتقال یافته ها ، مدیریت برنامه ریزی و پشتیبانی ، اداره خدمات فنی و محیط های تحقیقاتی و روابط عمومی و امور بین الملل ارائه گردیده است .

با یاری خداوند متعال موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال در سال ۱۳۹۵ شاهد محقق شدن بسیاری از اهداف مورد نظر خود بوده و مصمم است در مسیر رو به رشد خود استوار تر حرکت نماید .

محمد حسن عصاره

رئیس موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

تحقیقات کنترل و گواهی بذر

مقدمه

گزارش کنترل و گواهی بذر

کنترل و گواهی بذر شامل مجموعه ای از فعالیت هاست که منتج به تولید بذر گواهی شده به منظور بهره برداری و مصرف کشاورزان می شود. بذر گواهی شده علاوه بر آنکه اطمینان از عرضه بذر مطابق با استاندارد ملی است، مسیر هایی برای ترویج ارقام جدید در عرصه کشاورزی کشور نیز هست. مجموعه فعالیت های کنترل و گواهی بذر شامل انتخاب اراضی واجد شرایط از نظر فنی و بازدیدهای دوره ای در زمان سبز محصول، دوره گلدهی، و بازدید نهایی است. این فعالیت ها بسته به نوع محصول بذری ممکن است دوره های حساس و متفاوتی را در بر گیرد و یا برای اطمینان از قبول یا رد مزرعه بذری تعداد بازدیدهای بیشتری را شامل شود. بازدیدهای مزرعه ای برای تطبیق عوامل تعریف شده در استاندارد ملی با وضعیت و شرایط مزرعه می باشد. در صورتی که مزرعه تولید بذر پس از چند مرحله بازدید نهایتاً شرایط استاندارد را احراز نماید، گواهی برداشت مزرعه به عنوان بذر صادر شده و بذر برای برداشت و حمل به واحد تولیدکننده، آماده می شود.

پس از اتمام بازدیدهای مزرعه ای لازم است براساس روند تعریف شده در دستورالعمل، بذر از مزرعه به واحدهای تولیدکننده بذر منتقل شده، در انبار های بذر فله نگهداری شده و در زمان مناسب فرآوری شود. برای گرفتن اجازه بذر برای توزیع و عرضه با بازار، لازم است بذر فرآوری شده حداقل شرایط استانداردهای ملی بذر را احراز نماید. برای این منظور لازم است براساس ضوابط بذر فرآوری شده پارت چینی شده و فرآیند نمونه برداری از بسته های بذر مطابق با دستورالعمل نمونه برداری اجرا شود. نمونه های تهیه شده برای اجرای آزمون های آزمایشگاهی به آزمایشگاه های کنترل

کیفی منتقل می گردد. پس از انجام آزمون‌ها و تطبیق نتایج با استاندارد ملی تولید بذر پارت‌های استاندارد به واحدهای تولید کننده اعلام شده تا برای توزیع و عرضه به بازار آماده گردد.

گروه های محصولی که بذر آن‌ها به صورت رسمی کنترل و گواهی می شود شامل: غلات (گندم، جو)، ذرت و گیاهان علوفه ای (ذرت، سورگوم)، حبوبات (نخود، عدس، لوبیا، ماش، باقلا) و سبزی و صیفی، دانه های روغنی (کلزا، سویا، آفتابگردان، گلرنگ و کنجد)، سیب زمینی (بذر و ریزغده) و پنبه، چغندر قند است.

اجرای به هنگام و رو به رشد امر نظارت بر تولید بذر مستلزم فعالیت هایی است که هر چند برخی از آن‌ها در قانون و آیین نامه اجرایی آن صراحتاً درج نشده است- اما به کنترل و گواهی بذر دوام و اعتبار می بخشد. این موارد فعالیت های گوناگونی اعم از تحقیقات مرتبط با کیفیت بذر و روند کنترل و گواهی آن، برگزاری دوره آموزشی، تدوین و بازنگری استانداردهای ملی تولید بذر، مشارکت در برنامه ریزی های سالانه وزارتخانه برای تولید و تکثیر بذر، نظارت عالیه بذر روند کنترل و گواهی بذر، ارائه راهکارهایی برای پیشبرد توان کیفی و واحدهای تولیدکننده به منظور تولید بذر با کیفیت بالاتر (مانند رتبه بندی واحدها، استفاده از فناوری های برتر)، بهبود ضوابط تولید بذر و ... را شامل می شود.

گزارش بذر گندم

ایران با میانگین بارندگی نزدیک به ۲۵۰ میلی‌متر در سال جزو مناطق خشک دنیا محسوب می‌شود. با این وجود گندم آبی در کشور با سطح زیرکشت حدود دو میلیون و پانصد هزار هکتار و میانگین عملکرد ۳/۳ تن در هکتار و گندم دیم با سطح زیرکشت نزدیک به چهار میلیون و دویست هزار هکتار و میانگین عملکرد حدود یک تن در هکتار، در سال‌های با بارندگی نرمال توان تولیدی افزون بر ۱۲ میلیون تن گندم را برای کشور رقم می‌زند. برای تولید این مقدار حدود ۱۲۰۰۰۰۰ تن بذر مورد نیاز است. (حدود ۵۰۰ هزارتن بذر گندم آبی و حدود ۷۰۰ هزارتن بذر گندم دیم). به‌دیگر سخن به‌طور تقریبی حدود ۱۰ درصد گندم تولیدی به عنوان بذر مصرف می‌شود. برنامه تولید بذر، برای اثرگذاری و کارایی بیشتر دست اندرکاران آن نیازمند سیاستگذاری با ثبات و درازمدت است. به بیان دیگر، روند معرفی ارقام، پیشرفت کمی و کیفی واحدهای تولید بذر، و همچنین ارتقای فرآوری بذر و به تبع آن افزایش کیفیت بذر عرضه شده در گرو سیاستگذاری‌های حمایتی از اجزاء آن است.

اهداف کمی برنامه مصوب سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

بر اساس برنامه مصوب تکثیر و تدارک بذر گندم در سال زراعی ۹۵-۹۴، سطحی معادل با ۲۰۴۰۴۶ هکتار (۹۳۱۶۱ هکتار ارقام آبی و ۱۱۰۸۸۵ هکتار ارقام دیم) برای تولید ۴۹۱۴۹۶ تن بذر مصوب گردید که از این میزان مجموع بذره‌های گواهی شده (آبی و دیم) ۴۳۷۸۸۶ تن و مجموع بذره‌های مادری (آبی و دیم) ۴۷۴۳۷ تن و مجموع بذره‌های پرورشی ۳ (آبی و دیم) ۶۱۷۳ تن بود (جدول ۱ و ۲).

گزارش تحلیلی عملکرد موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال - سال ۱۳۹۵

جدول ۱- سطح مصوب مزارع تولید بذر گندم در برنامه تکثیر و تدارک - سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ و سال زراعی ۱۳۹۴-۱۳۹۳

سال زراعی (۹۴-۹۳)			سال زراعی (۹۵-۹۴)			طبقه بذر
جمع (هکتار)	نوع کشت (هکتار)		جمع (هکتار)	نوع کشت (هکتار)		
	آبی	دیم		آبی	دیم	
۱۵۸۱۴۹	۷۶۰۹۲	۸۲۰۵۷	۱۸۰۴۷۱	۹۵۶۴۷	۸۴۸۲۴	گواهی شده
۱۹۷۰۱	۱۱۶۲۸	۸۰۷۳	۲۱۰۹۸	۱۳۴۶۴	۷۶۳۴	مادری
۲۴۸۲	۱۸۱۱	۶۷۱	۲۴۷۷	۱۷۷۴	۷۰۳	پرورشی ۳
۱۸۰۳۳۲	۸۹۵۳۱	۹۰۸۰۱	۲۰۴۰۴۶ (۱۳٪ افزایش)	۱۱۰۸۸۵	۹۳۱۶۱	جمع

جدول ۱ نشان می دهد که در سال زراعی ۹۴-۹۵ در مقایسه با سال پیش از آن، سطح زیرکشت تولید بذر گندم حدود ۱۳ درصد (حدود ۲۴۰۰۰ هکتار) افزایش داشته است و جدول ۲، میزان برنامه خرید مصوب در سال زراعی ۹۴-۹۵ را در مقایسه با سال زراعی قبل از آن نشان می دهد.

در مجموع در برنامه تکثیر و تدارک بذر در سال زراعی ۹۴-۹۵، حدود ۳ درصد افزایش خرید مصوب (۱۳۰۰۰ تن) نسبت به سال زراعی ۹۳-۹۴، پیش بینی شد. با توجه به جدول ۱ و ۲ مشاهده می شود، عمده افزایش سطح و برنامه تولید در سال ۹۴-۹۵ مربوط به طبقه گواهی شده ارقام دیم می باشد.

جدول ۲- برنامه خرید مصوب بذر گندم در برنامه تکثیر و تدارک - سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ و سال زراعی ۱۳۹۴-۱۳۹۳

سال زراعی (۹۴-۹۳)			سال زراعی (۹۵-۹۴)			طبقه بذر
جمع(تن)	نوع کشت (تن)		جمع (تن)	نوع کشت (تن)		
	آبی	دیم		آبی	دیم	
۴۲۱۷۵۲	۱۲۱۰۷۶	۳۰۰۶۷۶	۴۳۷۸۸۶	۱۳۶۲۷۸	۳۰۱۶۰۸	گواهی شده

گزارش تحلیلی عملکرد موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال - سال ۱۳۹۵

۴۹۶۶۰	۲۱۱۲۵	۲۸۵۳۵	۴۷۴۳۷	۲۱۶۱۱	۲۵۸۲۶	مادری
۶۸۹۲	۴۲۶۳	۲۶۲۹	۶۱۷۳	۳۷۴۵	۲۴۲۸	پرورشی ۳
۴۷۸۳۰۴	۱۴۶۴۶۴	۳۳۱۸۴۰	۴۹۱۴۹۶ (۲/۸٪ افزایش)	۱۶۱۶۳۴	۳۲۹۸۶۲	جمع

تحلیل عملکرد

با توجه به آمار مندرج در جدول ۳، مشاهده می شود که در سال زراعی ۹۵-۹۴، در مجموع ۹۹/۸ درصد برنامه خرید بذر گندم تحقق یافته است. همانگونه که در جدول ۳ قابل مشاهده است، در تمام طبقات بذری شامل پرورشی ۳، مادری و گواهی شده ارقام آبی و دیم (باستثنای دیم مادری)، افزایش چشمگیر در تحقق برنامه دیده می شود. به طوری که میزان تحقق کل برنامه در مقایسه با سال زراعی قبل حدود ۶ درصد، رشد نشان می دهد. این میزان افزایش با در نظر گرفتن مشکلات واحد های تولید کننده بذر (مراکز تحقیقات کشاورزی و شرکتهای تولید کننده بذر) بسیار با اهمیت و ارزشمند است.

جدول ۳- برنامه مصوب خرید و میزان خرید انجام شده بذر گندم در طبقات مختلف- سال زراعی ۹۴-۹۳ و سال زراعی ۹۵-۹۴

نوع کشت		طبقه بذری		برنامه خرید مصوب (تن)		میزان خرید (تن)		تحقق برنامه (درصد)	
				۹۴-۹۵	۹۳-۹۴	۹۴-۹۵	۹۳-۹۴	۹۴-۹۵	۹۳-۹۴
آبی	گواهی شده			۳۰۱۶۰۸	۳۰۰۶۷۶	۲۷۳۷۷۳	۲۹۴۰۱۴	۹۱/۰	۹۷/۵
	مادری			۲۵۸۲۶	۲۸۵۳۵	۲۸۷۵۴	۲۸۳۲۵	۱۰۰/۷	۱۰۹/۶
	پرورشی ۳			۲۴۲۸	۲۶۲۹	۲۸۳۱	۲۸۹۸	۱۰۷/۶	۱۱۹/۲
	جمع ارقام آبی			۳۲۹۸۶۲	۳۳۱۸۴۰	۳۰۵۳۵۸	۳۲۵۲۳۸	۹۲	۹۸/۶
دیم	گواهی شده			۱۳۶۲۷۸	۱۲۱۰۷۶	۱۱۹۹۷۸	۱۴۱۳۸۵	۹۹/۰	۱۰۳/۷
	مادری			۲۱۶۱۱	۲۱۱۲۵	۲۱۱۸۲	۲۰۱۴۹	۱۰۰/۲	۹۳/۲
	پرورشی ۳			۳۷۴۵	۴۲۶۳	۳۲۰۵	۳۷۹۶	۷۵/۲	۱۰۱/۳
	جمع ارقام دیم			۱۶۱۶۳۴	۱۴۶۴۶۴	۱۴۴۳۶۴	۱۶۵۳۳۰	۹۸/۵	۱۰۲/۳
جمع کل				۴۹۱۴۹۶	۴۷۸۳۰۴	۴۴۹۷۲۲	۴۹۰۵۶۸	۹۴/۰	۹۹/۸

آسیب شناسی

آسیب شناسی در دو محور اصلی هسته های بذری و تولید بذر مادری و گواهی شده صورت گرفت :

هسته های بذری

عدم توان امکانات فیزیکی کافی برای ایجاد مزرعه تولید هسته های بذری درخور تحقیقات در مراکز تحقیقاتی .

عدم رغبت برخی از کارشناسان به تولید هسته های بذری با وجود مشکلات مالی و مدیریتی در مراکز تحقیقات .

لذا با ۳ مشکل اصلی در تولید هسته های بذری روبرو هستیم :

۱. وجود ناخالصی ژنتیکی در مزارع (به ویژه در برخی ارقام که ظاهراً به خلوص ژنتیکی نمی رسند) .
۲. مشکل بذر ناشی از دستگاه های برداشت و بوجاری بذر .
۳. مشکل علفهای هرز در برخی از بذرهای پرورشی ۳ .

برنامه ها و تمهیدات برای رفع مشکلات در سال ۱۳۹۶

برای تولید هسته های بذری با خلوص ژنتیکی بالا موارد ذیل مورد توجه قرار گیرد :

دراختیار داشتن امکانات و تجهیزات کافی ویژه مزارع کوچک مانند کارنده و ماشینهای برداشت و فراوری بذر در اندازه کوچک تا زحماتی که در مزرعه برای ایجاد مزرعه خالص کشیده شده است به هدر نرود.

سرکشی و بازدید از مزارع پرورشی ۱ و ۲ توسط کارشناس مربوطه به صورت مداوم و مرتب به ویژه پس از ظهور سنبله ها.

انجام سلکسیون مزارع تولید بذر اعم از پرورش ۱، ۲ و ۳ براساس دیسکریپتور و صفات مندرج در دستورالعمل آزمون های DUS هر محصول .

تولید بذر مادری و گواهی شده

در سال زراعی ۹۴-۹۵ شرکت های تولید کننده تلاش وافری را از نظر امور مالی انجام دادند تا تحقق برنامه به حدی که توضیح داده شد، رسید. تاخیر در کمک هزینه تولید بذر (یارانه) و گره زدن این مشکل با پرداخت تعرفه کنترل و گواهی بذر از سوی شرکتهای تولید بذر ، شرکت ها را در سالهای اخیر با چالش جدی روبرو کرده است. به طوری که تعدادی از شرکت های موجه برای ادامه کار تولید بذر با مشکل جدی روبرو هستند. از سوی دیگر تعداد قابل توجهی از شرکت ها بذر تولیدی خود را به صورت نسبه در اختیار کشاورزان قرار داده اند که این مطلب نیز فشار مالی بر آنها را بیشتر می کند. بنابراین اجرای کار کارشناسی و تعیین نقطه سر به سر برای تولید بذر و مرز سود و زیان ضروری است.

گزارش بذر جو

در برنامه تکثیر و تدارک بذر سال زراعی ۹۵-۱۳۹۴ ارقام مختلفی از جو (آبی و دیم) در مناطق مختلف کشور به شرح زیر کشت شد. منطقه سرد و معتدل سرد: ارقام دیم سهند، آیدر- سرارود- انصار و ارقام آبی ماکویی و بهمن، مناطق گرم و معتدل گرم: ارقام دیم ایذه- مهور- خرم و ارقام آبی صحرا- نیمروز- جنوب و دشت، منطقه معتدل: ارقام نصرت- فجر ۳۰- ریحان- ریحان ۰۳- کویر- یوسف- نیک والفجر و ارقام متحمل به شوری شامل ارقام افضل و خاتم.

اهداف کمی برنامه مصوب سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

بر اساس برنامه مصوب تکثیر و تدارک بذر جو در سال زراعی ۹۵-۱۳۹۴ کل بذر جو مورد نیاز کشور در طبقات مختلف بذری (آبی و دیم) ۵۰۵۹۱ تن برآورد گردید که از این میزان ۱۲۶۴/۸ تن مجموع بذور پرورشی ۳ (آبی و دیم) و میزان ۶۹۷۷/۵ تن مجموع بذور مادری (آبی و دیم) و میزان ۴۲۳۴۹ تن مجموع بذور گواهی شده (آبی و دیم) بود (جدول ۴). براساس برنامه مصوب تکثیر و تدارک بذر جو در سال زراعی ۹۵-۱۳۹۴، مجموع سطوح مصوب کاشت طبقات مختلف بذری جو (آبی و دیم) ۱۹۸۳۳ هکتار بود که از این مقدار ۴۸۲ هکتار سطح مصوب کاشت پرورشی ۳ (آبی و دیم) و سطح ۳۶۴۴ هکتار مجموع سطوح مادری (آبی و دیم) و ۱۵۷۰۷ هکتار مجموع سطح گواهی شده (آبی و دیم) بود (جدول ۵).

جدول ۴- برنامه مصوب تکثیر و تدارک بذور جو، جو بدون پوشینه و تریتیکاله، سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

طبقه بذر	نوع کشت		جمع (هکتار)
	آبی (تن)	دیم (تن)	
پرورشی ۳	۸۶۰/۸	۴۰۴	۱۲۶۴/۸
مادری	۴۹۲۵/۵	۲۰۵۲	۶۹۷۷/۵
گواهی شده	۳۲۴۶۴	۹۸۸۵	۴۲۳۴۹
جمع	۳۸۲۵۰/۳	۱۲۳۴۱	۵۰۵۹۱

جدول ۵- سطح مصوب کاشت برنامه تکثیر و تدارک بذور جو، جو بدون پوشینه و تریتیکاله ، سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

طبقه بذر	نوع کشت		جمع (هکتار)
	آبی (هکتار)	دیم (هکتار)	
پرورشی ۳	۲۶۷	۲۱۵	۴۸۲
مادری	۲۴۱۳	۱۲۳۱	۳۶۴۴
گواهی شده	۹۷۲۳	۵۹۸۴	۱۵۷۰۷
جمع	۱۲۴۰۳	۷۴۳۰	۱۹۸۳۳

تحلیل عملکرد

مجموع سطوح قرارداد مزارع آبی و دیم طبقات بذری جو و تریتیکاله ۱۶۷۱۶/۸۱ هکتار بود که از این سطح در مجموع ۱۵۹۷۸/۷ هکتار سطح سبز ایجاد شد. سطح قرارداد مزارع جو آبی و دیم در طبقه پرورشی ۳ حدود ۴۳۰/۱۵ هکتار بود که از این سطح حدود ۴۱۸/۶ هکتار سطح سبز گزارش شد. مجموع سطح قرارداد طبقه مادری ۳۳۶۰/۹۶ هکتار و سطح سبز ۳۱۶۷/۶ هکتار و مجموع سطح قرارداد مزارع تولید بذر گواهی شده ۱۲۹۲۵/۷ هکتار و سطح سبز ۱۲۳۹۲/۵ هکتار بود. در طبقات پرورشی ۳ و مادری حدود ۸۷ درصد سطح مصوب، اجرا شد. اما در طبقه گواهی شده حدود ۷۹ درصد سطح مصوب اجرا و به عنوان سطح سبز گزارش شد (جدول ۶).

جدول ۶- سطح قرارداد و سطح سبز مزارع تولید بذر جو در سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

طبقه بذر	سطح قرارداد (هکتار)		مجموع سطح قرارداد (آبی و دیم)-هکتار	سطح سبز (هکتار)		مجموع سطح سبز (آبی و دیم) - (هکتار)
	آبی	دیم		آبی	دیم	
پرورشی ۳	۲۵۵/۶۵	۱۷۴/۵	۴۳۰/۱۵	۲۴۶/۶	۱۷۲	۴۱۸/۶
مادری	۲۵۳۷/۲۶	۸۲۳/۷	۳۳۶۰/۹۶	۲۳۱۳/۴	۸۵۴/۲	۳۱۶۷/۶
گواهی شده	۸۶۷۱/۵	۴۲۵۴/۲	۱۲۹۲۵/۷	۸۳۷۴	۴۰۱۸/۵	۱۲۳۹۲/۵
جمع	۱۱۴۶۴/۴۱	۵۲۵۲/۴	۱۶۷۱۶/۸۱	۱۰۹۳۴	۵۰۴۴/۷	۱۵۹۷۸/۷

در سال زراعی ۹۵-۱۳۹۴ مجموع بذر تولید شده در تمام طبقات بذری به صورت آبی و دیم ۳۷۲۷۶/۸ تن بود که از این مقدار ۱۰۵۶/۱ تن آن در طبقه پرورشی ۳، میزان ۵۸۹۷/۹ تن در طبقه مادری و حدود ۳۰۳۲۲/۸ تن در طبقه گواهی شده بذر جو و تریتیکاله تولید شد (جدول ۷). درصد تحقق برنامه در طبقه پرورشی ۳ (آبی و دیم) ۸۳/۵ درصد، در طبقه مادری (آبی و دیم) ۸۴/۵ درصد و در طبقه گواهی شده حدود ۷۱/۶۱ درصد گزارش شد. در مجموع ارقام آبی و دیم در تمام طبقات بذری حدود ۷۳/۷ درصد برنامه مصوب تولید بذر جو کشور تحقق یافت. در سال زراعی ۹۵-۱۳۹۴ استان خراسان رضوی بیشترین تولید بذر جو (۶۰۷۹/۴ تن) و استانهای سیستان و بلوچستان (۱۴/۵ تن)-کردستان (۱۴/۸ تن) و بوشهر (۱۶/۹ تن) کمترین میزان تولید بذر را داشتند.

جدول ۷- میزان تولید بذر جو و تریتیکاله- سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

طبقه بذر	نوع کشت		جمع تولید(تن)
	آبی (تن)	دیم (تن)	
پرورشی ۳	۷۸۰/۶	۲۷۵/۵	۱۰۵۶/۱
مادری	۴۴۳۱/۳	۱۴۶۶/۶	۵۸۹۷/۹
گواهی شده	۲۴۶۲۹	۵۶۹۳/۸	۳۰۳۲۲/۸
جمع	۲۹۸۴۰/۹	۷۴۳۵/۹	۳۷۲۷۶/۸

علل عدم تحقق برنامه تولید بذر جو (آسیب شناسی) :

- توجه کم به محصول جو و نگرش تک محصولی به گندم .
- اختصاص اراضی کم بازده و کلاس پایین به کشت جو.
- قیمت پایین محصول دانه و بذر جو در مقایسه با گندم .
- عملکرد کم جو در مقایسه با گندم و عدم صرفه اقتصادی برای کشاورزان.
- عدم استقبال شرکتهای تولید بذر جو برای فعالیت در زمینه تولید بذر جو به دلیل اقتصادی نبودن .
- عدم تمایل پیمانکاران تولید بذر جو به کشت وکار این محصول به دلیل قیمت کم و عملکرد پایین در مقایسه با گندم.
- کمبود ارقام پر پتانسیل و جدید جو .
- کمبود ارقام متحمل به بیماریها و تنشهای محیطی.

- عدم شناخت کافی کارشناسان بذر از مشخصات ارقام جو که منجر به ناخالصی ژنتیکی بذر و در نهایت عدم گواهی مزارع تولید بذر جو می گردد .

برنامه ها و تمهیدات برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد در سال ۱۳۹۶ (راهکارهای افزایش تولید بذر جو):

- افزایش قیمت خرید بذر جو .
- کاهش اختلاف قیمت خرید بذر گندم و جو.
- خرید تضمینی محصول جو و پرداخت به موقع وجه بذر.
- یکسان نمودن ارزش افزوده بذر گندم و جو.
- یکسان بودن یارانه بذر جو و گندم.
- تهیه بستر مناسب کشت مزارع جو با استفاده از ادوات و ماشین آلات.
- رعایت تاریخ کاشت مناسب اقلیم و رعایت تراکم بذر با توجه به ارقام.
- انتخاب و کاشت ارقام مناسب با پتانسیل عملکرد بالا و مقاوم به بیماریها.
- مصرف کود در زمان مناسب و به میزان لازم در مزارع بذری جو .
- مدیریت صحیح آبیاری.
- کاهش ضایعات حاصل از تاخیر برداشت و ریزش دانه.
- آموزش شناخت ارقام جو.

گزارش بذر برنج

اهداف و برنامه کمی مصوب سال زاعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

سطح پیش بینی بذر گواهی شده

سطح پیش بینی بذر گواهی شده در استان گیلان ۲۵۰ هکتار و در استان مازندران ۱۷۰ هکتار بوده و همچنین در استان گیلان، سطح پیش‌بینی بذر مادری ۲۰ هکتار و در استان مازندران، سطح پیش‌بینی بذر مادری ۲۲ هکتار بوده است.

سطح زیر کشت بذر گواهی شده در استان گیلان ۲۸۳/۵ هکتار بود که ۲۱۷/۷ هکتار آن به عنوان قابل برداشت بذری تایید نهایی گردید

سطح تایید نهایی بذر رقم اصلاح شده خزر ۵۳/۵ هکتار و بذر رقم محلی هاشمی ۱۶۴/۲ هکتار بوده (مجموعاً ۲۱۷/۷ هکتار) و سطح زیر کشت بذر گواهی شده در استان مازندران، ۱۵۰ هکتار و سطح تایید نهایی ۱۴۶/۷ برآورد شده است.

سطح زیر کشت بذر مادری برنج

در سال جاری پیش‌بینی سطح زیر کشت تولید بذور مادری رقم خزر و رقم گوهر و رقم محلی هاشمی، در استان گیلان، ۲۰ هکتار و در استان مازندران سطح زیر کشت بذر مادری برنج، ۲۱/۵ هکتار بوده است.

برنامه و عملیات اجرایی در سال زراعی ۱۳۹۵

رقم جدید بذر برنج گوهر در سطح استان گیلان به علت عدم رغبت پیمانکاران به کاشت رقم گوهر، در سال جاری کاشته نشده و در حال خروج از روند تولید بذر است. از سوی دیگر سطح

زیر کشت رقم هاشمی جهت تولید بذر هاشمی در سال ۹۵ افزایش چشمگیری داشته و به بیش از ۱۶۴ هکتار رسیده است .

در سال ۱۳۹۵ پیشرفت هایی در بذر برنج اتفاق افتاده است. از این جمله می توان به موارد زیر اشاره داشت:

- خالص سازی بذر مادری رقم محلی هاشمی در استان گیلان توسط موسسه تحقیقات برنج کشور باعث افزایش سطح کنترل مزارع و نیز افزایش سطح زیر کشت این رقم تا سطح ۴۱۶ هکتار گردید و بذر بوجاری شده هاشمی باعث استقبال شدید زارعین از تولید این بذر گردیده است.
- رقم پرمحصول گیلانه که در سال جاری بذر مادری آن تکثیر و در سال آتی در چرخه تولید بذر گواهی شده قرار خواهد گرفت
- سطح زیر کشت تعاونی روستایی مازندران به نسبت سال گذشته افزایش معنی داری داشته است .
- صادرات بذر ارقام پرمحصول به کشور قزاقستان (رقم شیرودی، فجر، ندا)
- برنامه ها و تمهیدات برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد
- جایگزینی ارقام، متناسب با محورهای هفت گانه ارائه شده به وسیله ستاد برنامه خودکفائی برنج کشور، پروژه ها و برنامه های واحد برنج ، به شرح زیر اعلام شد :
- جایگزینی ۱۹۰ هزار هکتار از ارقام بومی با عملکرد ۴/۱ با ارقام پرمحصول توصیه شده توسط تحقیقات با عملکرد حدود ۸/۱ تن در هکتار .
- جایگزینی ارقام پرمحصول قبلی با عملکرد ۷/۱ با ارقام پرمحصول جدید با عملکرد ۸/۱ در سطح ۱۶۰ هزار هکتار .
- افزایش سطح کشت مجدد و افزایش تولید در واحد سطح از ۱۵ هزار هکتار به ۳۰ هزار هکتار، تنظیم شده اند.
- افزایش عملکرد در سطح ۲۵۰ هزار هکتار ارقام بومی با عملکرد ۴ تن در هکتار به میزان ۶۰۰ کیلوگرم .

لازم به ذکر می داند پروژه های این مؤسسه تنها برای ارقام مندرج در فهرست ملی ارقام گیاهی قابل اجرا بوده و در صورتی که مرسه تحقیقات برنج کشور قصد معرفی و ورود به چرخه تولید

تجاری ارقام جدیدی اعم از پرمحصول و بومی را داشته باشد، فقط در شرایط رعایت مفاد آئین نامه های ثبت و معرفی رقم و گذراندن آزمون های تمایز، یکنواختی و پایداری (DUS) و تعیین ارزش زراعی (VCU) این ارقام امکان ورود به برنامه کنترل و گواهی بذر این ارقام وجود خواهد داشت.

اجرای تحقیقات کاربردی مورد نیاز بخش اجرا

از آنجا تولید محصولات زراعی از جمله برنج همواره با چالش های متعددی در محیط تحت کشت و کار مواجه می باشد بنابراین برای رفع چالش های موجود و یا مواردی که در آینده بروز و توسعه پیدا خواهند نمود و به منظور حفظ وضع موجود تولید برنج و ارتقای آن اجرای برنامه های تحقیقات کاربردی در این رابطه از اهمیت ویژه ای برخوردار خواهد بود که شامل موارد زیر می باشد:

- بهبود محصول کشت اصلی برنج (کشت اول) تحت شرایط کشت عادی (بدون تنش)،
- بهبود و ارتقای سیستم های زراعی و تناوب کشت محصولات مناسب بعد از برداشت برنج،
- افزایش تولید محصول کشت اصلی برنج (کشت اول) تحت شرایط تنش (زنده و غیرزنده)،
- بهبود و توسعه فناوری های فنی و مهندسی برنج ،
- ارتقای حاصلخیزی و بهبود کیفیت خاک در اراضی شالیزاری،
- مطالعات اقتصادی و اجتماعی جوامع بهره بردار برنج و میزان اثربخشی استفاده از یافته های پژوهشی،
- بهبود محصول کشت اصلی برنج (کشت اول) تحت شرایط کشت عادی (بدون تنش)،
- بهبود و ارتقای فن آوری های زراعی ارقام برنج .
- تولید هسته های اولیه بذور ارقام هیبرید.
- برنامه جهت افزایش تولید بذر برنج در سال ۱۳۹۶
- تشویق و صدور مجوز جهت شرکت های خصوصی تولید کننده بذر در استان مازندران و گیلان .
- تولید بذر گواهی شده جدید رقم اصلاح شده گیلانه در استان گیلان.
- افزایش سطح زیر کشت بذر هاشمی در استان گیلان.
- افزایش سطح زیر کشت رقم طارم هاشمی در استان مازندران .
- ضرورت گسترش بانک نشا برنج در مناطق شمالی کشور.
- برگزاری دوره های آموزشی در خصوص کنترل و گواهی بذر برنج جهت مدیران فنی و زارعین در منطقه .

- ضرورت افزایش شرکت های تولید بذر برنج در منطقه.
- افزایش صادرات بذر برنج ارقام پر محصول به کشورهای آسیای میانه .

گزارش بذر ذرت و گیاهان علوفه ای

اهداف کمی برنامه مصوب سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

ذرت با توجه به مازاد بذر از سنوات قبل، در سطح ۴۰۰۰ هکتار در ۱۳ استان کشور برنامه ریزی شد. با توجه به مشکلات موجود در خصوص عدم اطمینان از فروش بذر و نیز عدم هماهنگی بین پیمانکاران و شرکت های تولید کننده، در حدود ۳۲۰۰ هکتار از اراضی زیر کشت لاین های والدینی برای تولید بذر هیبرید رفت. در مرحله گرده افشانی نیز حدود ۱۰۰ هکتار از اراضی به دلیل مشکلات ایزولاسیون با مزارع دانه ای و عدم رعایت استانداردهای مزرعه در خصوص خالص سازی از چرخه بذری حذف گردید.

سورگوم در سطح ۱۲۰ هکتار در سال ۹۵ در دو شرکت کشت و صنعت درستکار مغان و شرکت برکت جوین برنامه ریزی شد و با توجه به مازاد تولید سالهای قبل و تولید حدود ۴۰۰ تن بذر، مشکلی در برنامه تولید بوجود نیامد.

تحلیل عملکرد

در سال ۹۵ به دلیل کشت دیر هنگام نسبت به سال گذشته و سردی هوا در شهریور و اول پاییز برداشت با تاخیر زیادی مواجه شد. لذا برداشت مزارع دیر کشت به ناچار با رطوبت حدود ۳۵ درصد انجام شده که تا کنون سابقه نداشته است. نتیجتاً در سال ۹۵ شرکت کشت و صنعت مغان با کاهش شدید در عملکرد (کمتر از دو تن بالال) مواجه شد. در خصوص علل کاهش شدید عملکرد مزارع تولید بذر در شرکت کشت و صنعت مغان بررسیهای لازم صورت گرفت و با توجه به اعلام نظر مدیر زراعت و کارشناسان این شرکت، مشخص گردید که امسال برای اولین بار و با وجود مخالفت کارشناسان شرکت، مقرر گردید که مبارزه بیولوژیک توسط کارتهای تولیدی خود شرکت انجام شود که به علت تجربه کم شرکت و تلفات زیاد زنبور قبل از رهاسازی، موثر نبوده و به دلیل مبارزه دیر هنگام شیمیایی، کرم ساقه خوار عمده بوته ها را آلوده کرده و باعث کاهش شدید تعداد دانه و وزن هزار دانه شده است. ضمناً قبل از برداشت نیز حدود ۲۰۰ هکتار از اراضی دیر کشت شرکت کشت و صنعت مغان دچار یخبندان و سرمای زود هنگام شده و به دلیل کیفیت پایین، از

چرخه بذری حذف شدند. در پایان برداشت، از حدود ۲۸۰۰ هکتار مزرعه برداشت شده، ۶۲۰۰ تن بذر پس از پایان فرآوری، کیسه گیری شد.

اقدامات شاخص

در سال ۱۳۹۵ دو راهبرد توسعه ای مهم در نظارت ذرت و سورگوم اجرایی شد :

اجرای برنامه نظارت الکترونیک مزارع ذرت در استان های اردبیل و تهران برای اولین بار. در طی مدت نظارت، اشکالات متعدد این سامانه رفع گردید و برای رفع مشکلات باقیمانده راهکارهایی پیشنهاد گردید.

صدور گواهی بین المللی OECD برای بذر ذرت و سورگوم. با توجه به عضویت ایران در برنامه بذری سازمان همکاری های اقتصادی و توسعه (OECD) و تایید مجوز صدور گواهی OECD جهت تجارت بین المللی برای چهار محصول ذرت، سورگوم، گندم و جو، اولین برچسب این نوع گواهی برای ذرت پس از طراحی در موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال به عنوان مرجع دارای صلاحیت و تایید مرجع بین المللی مربوطه، صادر گردید.

در سال جاری پنج شرکت توسعه کشت ذرت، کشت و صنعت و دامپروری پارس، آرمان سبز آدینه، برکت جوین و درستکار مغان برای صادرات بذر ذرت تقاضای دریافت این گواهی را نمودند که اولین گواهی برای شرکت توسعه کشت ذرت صادر شده است و بقیه شرکت های متقاضی نیز گواهی های مربوطه را دریافت داشتند. در مجموع برای حدود ۲۰۰۰ تن بذر ذرت، گواهی OECD صادر شد. همچنین گواهی OECD برای ۱۰ تن بذر سورگوم شرکت کشت و صنعت درستکار مغان صادر گردید. در طراحی کارت، علاوه بر مقررات بین المللی مربوط به چاپ آن، از بارکد مرتبط با مشخصات برای هر پاکت استفاده شده است که مورد تایید و تقدیر مرجع بذری سازمان OECD نیز قرار گرفته است.

لازم به توضیح است که اکثر کارشناسان کشورهای توسعه یافته که از ایران بازدید داشته اند کشور ما را به عنوان کشوری مستعد و توانمند و دارای مزیت بالا در تولید بذر محصولات مختلف دانسته و خواستار تولید بذر در ایران و صدور آن به سایر کشورها شده اند. این کار نویدی بر توسعه برنامه تولید و صادرات بذر به کشورهای اطراف و افزایش بهره وری مزارع کشاورزی این مرز و بوم است.

برنامه ها و تمهیدات برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد در سال ۱۳۹۶) راهکارهای افزایش تولید بذر ذرت)

با توجه به مشکلات سال ۹۵ که بیشتر ناشی از تاخیر در برنامه ریزی تولید بود مقرر شد ، برنامه اولیه از طرف وزارت به عنوان سطوح پیشنهادی به موسسه ارائه و بقیه هماهنگی ها توسط موسسه با تولیدکنندگان انجام شود. مطابق برنامه ریزی ، کشت مزارع در نیمه خرداد به اتمام خواهد رسید و بعد از شروع کشت مزارع، هیچ گونه برنامه ریزی جدیدی که منجر به اخلاف بر فرآیند تولید بذر گردد صورت نخواهد گرفت .

استفاده از کارشناسان دارای صلاحیت مورد تایید موسسه به منظور جبران کمبود نیروی ناظر .

استفاده از سامانه نظارت الکترونیک برای کنترل مزارع ذرت و سورگوم در کشور .

با توجه به برنامه تولید سال ۹۶، تولید طبقات پایه بذر ذرت در سطح ۵۰ هکتار انجام و حدود ۵۷ تن بذر پایه ، تولید شد. با توجه به مازاد تولید سال قبل و نگهداری آنها در سردخانه، به نظر نمی رسد مشکلی در تامین لاین های والدینی وجود داشته باشد.

گزارش بذر دانه های روغنی

تغذیه صحیح در سلامت مردم جامعه نقش بسیار مهمی را ایفا می نماید. در این بین روغن با توجه به ارزش غذایی و میزان کالری آن از جمله اقلام غذایی مهم بشمار می آید که توسط تمام افراد جامعه مصرف می شود و در واقع جزء جدایی ناپذیر رژیم غذایی در سنین مختلف است. روغن و چربی پس از قند مهم ترین منبع تأمین کننده انرژی سلولهای بدن است و میزان مصرف روغن تضمین کننده سلامت و امنیت غذایی است. در این راستا دانه های روغنی از جمله کلزا، سویا، آفتابگردان، گلرنگ و کنجد از جمله اصلی ترین و بزرگترین منبع تأمین کننده روغن های گیاهی یا نباتی است و با توجه به نقش دانه های روغنی، کشت و تولید آن ها از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و در سطح دنیا دارای سطوح بسیار زیادی به همراه پراکنش وسیع می باشد. در کشور ما نیز بیش از ۹۰٪ از روغن از خارج از کشور وارد می شود که در جهت افزایش تولید دانه های روغنی و افزایش خودکفایی در تولید روغن با محوریت اقتصاد مقاومتی اقدام به تولید دانه های روغنی گردید.

اهداف کمی برنامه مصوب سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

در سال ۱۳۹۵ سطوح پیش بینی شده جهت تولید بذر کلیه محصولات دانه های روغنی در داخل کشور در حدود ۷۳۰۰ هکتار در نظر گرفته شد که شامل ۱۹۰۰ هکتار کلزا، ۲۶۰ هکتار آفتابگردان، ۴۵۲۶ هکتار سویا، ۲۵۰ هکتار گلرنگ و ۳۳۶ هکتار کنجد می باشد .

تحلیل عملکرد

کلزا: در سال ۱۳۹۵ با توجه به مقایسه سطوح پیش بینی شده و سطوح اجرا شده براساس سطوح مزارع تولید بذر در حدود ۵۹ درصد برنامه تحقق گردید که نسبت به سال قبل رشد ۱۶ درصدی را شاهد بودیم . این نکته با توجه به برنامه ریزی دقیق معاونت زراعت و سایر دستگاههای ذیربط از جمله مؤسسه عملی گردید در این راستا ورود و کشت بذور ارقام جدید نیز موثر بود. در بحث میزان تولید در حدود ۴۱٪ از برنامه محقق شد. البته با توجه به اینکه بذور سنواتی نیز در انبارها موجود است در زمینه تامین بذر برای سال زراعی ۹۶-۱۳۹۵ مشکلی نخواهیم داشت (جدول ۸) .

آفتابگردان : ۲۳٪ از برنامه پیش بینی شده محقق گردید که کشت مناسب بذور پایه و ورود ارقام جدید یکی از دلایل افزایش سطح زیر کشت می باشد در زمینه تولید بذر آفتابگردان ذکر این نکته ضروری است که با توجه به گرایش زارعین به امر تولید آفتابگردان آجیلی و افزایش بسیار بالای سطوح تولید آن، می بایست برنامه ریزی دقیق و کلان در زمینه توسعه زراعت آفتابگردان روغنی انجام پذیرد. (جدول ۸) .

سویا : حدود ۸۰٪ از برنامه پیش بینی شده (سطح و تولید بذر) محقق گردید که نتیجه برنامه ریزی مناسب معاونت زراعت وزارت جهاد کشاورزی و کلیه دست اندرکاران بود که تنوع ارقام و رعایت نکات فنی در سطح مزارع تولید بذر و نظارت دقیق مؤسسه و همکاری کلیه دستگاههای ذیربط در تحقق این برنامه نقش زیادی داشت. البته تولید ارقام زودرس و مناسب با عملکرد بالا در برخی از مناطق از جمله اردبیل و مازندران که عملیات برداشت قبل از بارندگیهای پاییزه شروع شود می تواند در افزایش تولید بذر نقش بسیار مهمی را ایفا نماید. هم چنین کشت اول مزارع تولید بذر سویا نیز از عوامل بسیار مهم در افزایش کیفیت بذور تولیدی خواهد بود. (جدول ۸) .

گلرنگ: ۴۱/۶ درصد برنامه پیش بینی شده محقق گردید که نسبت به سال ۹۴ رشد بسیار زیادی داشته است که ناشی از نگاه فنی به این محصول و تصمیم بر توسعه کشت آن است. تاریخ کاشت مناسب نیز از دیگر نکات فنی در روند تولید این محصول نیز می باشد. (جدول ۸) .

کنجد : مانع جدی موجود در توسعه کشت کنجد، رغبت کشاورزان به تولید کنجد برای روغن و تمایل بیشتر مصرف در سایر موارد می باشد با این اوصاف در حدود ۳٪ از برنامه تولید بذر این محصول محقق گردید. عدم تمایل کشاورزان در استفاده از ارقام موجود و استفاده از بذور توده های بومی و خود مصرفی از دیگر عوامل محدود کننده زراعت کنجد است. (جدول ۸) .

جدول ۸- سطوح و میزان تولید بذر دانه های روغنی - سال ۱۳۹۵

نام محصول	طبقه بذری	سطح کنترل شده	سطح تأیید شده (هکتار)	بذر تولید شده (تن)
کلزا	گواهی شده	۱۰۸۲/۱	۷۰۳/۹۲	۸۵۲/۱۳
	مادری	۳۶/۹	۳۵	۴۸/۴۰
آفتابگردان	گواهی شده	۵۹/۵	۵۸	۶۴/۱۰
	مادری	—	—	—
سویا	گواهی شده	۳۲۶۹	۳۰۸۶	۵۸۳۷
	مادری	۳۳۴	۳۱۹	۷۷۴/۷
گلرنگ	گواهی شده	۷۴	۶۳	۱۲۰
	مادری	۲۹/۵	۲۲	۳۱/۲۸
کنجد	گواهی شده	۹	۸/۵	۲/۲۷
	مادری	—	—	—

برنامه ها و تمهیدات برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد در سال ۱۳۹۶

برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد افزایش تولید بذر دانه های روغنی در سال ۱۳۹۶ راهکارهای زیر مدنظر قرار دارد:

- تهیه و نوسازی دستگاهها و ادوات کاشت، داشت و برداشت تخصصی دانه های روغنی منطبق با تکنولوژی روز دنیا .
- نوسازی دستگاههای فرآوری بذر دانه های روغنی (دستگاه بوجاری، گراویتی، سم زن و...).
- ساخت انبارهای نگهداری بذر استاندارد در مناطق مختلف با توجه به پراکنش مراکز تولید بذر دانه های روغنی.
- حمایت بیشتر از تولیدکنندگان بذور داخلی جهت استفاده از تکنولوژی روز دنیا.
- بکارگیری نیروهای کارشناسی مجرب و آموزش دیده دانه های روغنی بخصوص کلزا و سویا.

- کشت بموقع مزارع تولید بذر دانه های روغنی بخصوص در کشتهای پاییزه (رعایت تاریخ کاشت).
- واگذاری ارقام به بخش خصوصی با رعایت کلیه مسایل فنی، اجرایی و حقوقی.
- تولید ارقام زودرس در برخی از محصولات از جمله سویا.
- برگزاری دوره های آموزشی در کلیه زمینه های مرتبط با دانه های روغنی.
- برگزاری دوره های آموزشی پیشرفته تولید، کنترل و گواهی بذر دانه های روغنی با استفاده از دانش فنی شرکتهای شناخته شده خارجی تولیدکننده بذر دانه های روغنی.
- اعزام کارشناسان، محققین و دست اندرکار در امر تولید بذر دانه های روغنی به کشورهای پیشرو در امر تولید .

گزارش بذر سیب زمینی

عامل اصلی مشکلات بشر امروز، روند تصاعدی افزایش جمعیت می باشد ، زیرا تراکم بیشتر جمعیت ، کمبودها و نواقص بیشتر را به دنبال خواهد داشت و مهمترین مساله، کمبود غذا می باشد که به موجب آن روزانه ۴۱۰۰۰ نفر از گرسنگی و یا امراض وابسته به غذا می میرند. لذا اگر بخواهیم غذای مورد نیاز جمعیت جهان را در دهه های آینده تامین کنیم، باید تولیدات کشاورزی از رشد ۳۰ درصدی برخوردار باشد. از آنجا که سیب زمینی از طریق غده تکثیر می یابد، غده بذری به علت آلودگی به ویروسها تدریجا رو به تباهی می رود، در خلال فصل رشد ممکن است بوته ها مورد حمله آفات ناقل ویروس ها قرار گیرند و این بوته ها عموما غده های عاری از ویروس تولید می کنند. به طوری که برآورد می شود با استفاده از بذر سالم سیب زمینی در چرخه تولید این محصول ، حداقل شاهد ۳۰ درصد افزایش می توان بود. لذا افزایش میانگین تولید در واحد سطح این محصول با استفاده از بذرسالم در برنامه تولید این محصول در همه کشورها از جمله ایران جایگاه خاصی داشته و از جنبه های مختلف مفید واقع می شود. از مهمترین پیشرفت های کشور در فرآیند تولید بذر سیب زمینی ، تجاری سازی تولید هسته اولیه سیب زمینی بذری به عبارتی " مینی تیوبر" از طریق کشت بافت در طی سال های اخیر بوده است.

اهداف کمی برنامه مصوب سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

آنچه توسط موسسه در قالب پروژه کنترل و نظارت انجام می شود صرفا بر اساس تقاضای تولید کنندگان بخش خصوصی (حقیقی/حقوقی) می باشد.

تحلیل عملکرد

مزارع غده بذری: پراکنش کشت مزارع بذری سیب زمینی طرف قرارداد با موسسه مشابه سال ۹۴ و در ۱۱ استان کشور بود. مقایسه سطح زیر کشت سیب زمینی در سال زراعی گذشته و سطح زیر کشت سیب زمینی بذری در سال ۹۵ بالغ بر ۱۰۱۰ هکتار، بیانگر کاهش ۸ درصدی سطح نظارت می باشد. البته با توجه به پیش بینی برنامه عملیاتی سال ۹۵ در موسسه ، سطح اجرایی نسبت به برنامه پیش بینی ۳۲/۶ درصد کاهش نشان می دهد. میزان بذر قابل گواهی شده بیش از ۳۱۰۰۰

تن در سال ۹۵ بود که تفاوت چندانی با میزان تولید بذر در سال ۹۴ نداشت. از این میزان با توجه به تقاضای رسمی تولید کنندگان نزدیک به ۶۰ درصد آن برچسب گواهی نصب گردید. (جدول ۹)

مینی تیوبر: پیش بینی میزان تولید مینی تیوبر واجد گواهی در سال ۹۵ بالغ بر ۸ میلیون عدد بود که قابل دسترسی است. این میزان فراتر از نیاز کشور به ایجاد چرخه کامل تولید بذر در طبقات مختلف است. با توجه به فعالیت ۱۴ شرکت در بخش خصوصی و توانمندی موجود، تعداد مینی تیوبر تولیدی بیش از ۱۱ میلیون عدد بوده که این تعداد در بین سالهای اجرایی این برنامه بسیار قابل توجه است. (جدول ۹)

جدول ۹- کنترل و نظارت بر بذور سیب زمینی و مینی تیوبر - سال زراعی ۱۳۹۴-۱۳۹۵

محصول بذری	مرحله بازدید	طبقه بذری	نحوه نظارت	سطح کنترل شده (هکتار)	سطح تایید شده (هکتار)	بذر تولید شده (تن / عدد)
سیب زمینی	سطح سبز- بازدید ۱ و ۲ بیماریها، نمونه برداری	S-B	نظارت عالیه	۱۰۱۰	۹۵۰	۳۱۰۰۰
مینی تیوبر	سطح سبز- بازدید ۱ و ۲ بیماریها، نمونه برداری	هسته اولیه	نظارت عالیه	۶ (در گلخانه)	۶	حدود ۸ میلیون عدد

آسیب شناسی

واردات بذر سیب زمینی بایستی بر مبنای میزان تولید بذر در طبقه مادری در کلاس های S و SE در داخل کشور و نیز توجه خاص به واردات ارقام جدید باشد.

وجود بازار غیر رسمی خرید و فروش بذر بصورت زارع به زارع بدون اخذ گواهی .

تمایل اندک کشاورزان به استفاده از بذور گواهی شده.

کمبود نقدینگی مورد نیاز در بین کشاورزان خصوصا کشاورزان خرده مالک برای خرید بذر گواهی شده.

در دسترس نبودن بذور گواهی شده کلاسهای پایین تر با قیمت مناسب.

برنامه ها و تمهیدات برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد در سال ۱۳۹۶

با نهایی شدن و اجرای طرح ساماندهی تولید بذر سیب زمینی در کشور و تغییرات در استاندارد سطوح کلاس بندی گواهی بذر سیب زمینی بزرگترین چالش پیش روی تولید بذر این محصول که در واقع ردیابی و حفظ بذر در چرخه تولید رسمی است، مرتفع شده و بذر در طبقه گواهی شده برای تعداد قابل توجهی از بهره برداران با قیمت مناسب و قابل خرید در دسترس قرار می گیرد.

توسعه سطح نظارت بر مزارع بذری افزایش تولید بذر گواهی شده با توجه خاص به کاهش هزینه تولید.

ورود ژرم پلاسمهای جدید در سال ۹۵ مشابه سال گذشته تعداد ۸ رقم جدید توسط کانون سیب زمینی کاران ایران و تعداد ۱۹ رقم توسط شرکت بلند اختران توس وارد کشور شد که به منظور ارزیابی سازگاری این ارقام در مناطق عمده تولید سیب زمینی توسط موسسه تحت آزمون تعیین ارزش زراعی قبل از تجاری سازی است.

استفاده از ارقام جدید و جایگزینی با ارقام قدیمی به ویژه در مناطق طرح استمرار

کاهش هزینه تولید بذر و افزایش دسترسی بیشتر کشاورزان بر بذر در طبقه گواهی شده

برگزاری دوره های آموزشی تخصص کاربردی

گزارش بذر پنبه

یکی از مهمترین و با ارزش ترین محصولات کشاورزی است که در بیش از یکصد کشور جهان مورد کشت قرار گرفته و اقتصاد تعدادی از کشورها در آسیا و آفریقا به این محصول متکی است. این گیاه قابلیت انطباق زیادی با شرایط اقلیمی و خاک کشور ما داشته و بدون محدودیت در بسیاری از مناطق کشور قابل کشت و کار می باشد. گیاه پنبه به دلیل دارا بودن ریشه عمیق و وجینی بودن زراعت آن، جایگاه ارزنده ای در تناوب زراعی داشته و ضمن بهبود وضعیت خاک و ارتقاء عملکرد محصول بعدی، کاهش بیماریها بویژه بیماریهای گندم در استانهای مرطوب (شمالی) را موجب می گردد. البته باتوجه به کاهش صرفه اقتصادی تولید محصول پنبه در رقابت با سایر محصولات زراعی، سطح زیر کشت تولید بذر این محصول نیز روند کاهشی یافته است که برخی از دلایل آن افزایش قیمت نهاده های کشاورزی، افزایش دستمزد کارگری، افزایش قیمت دستگاه برداشت مکانیزه، خشکسالی سنوات اخیر در مناطق زیر کشت پنبه، کاشت در مزارع کم بازده، افزایش استفاده از بذر خود مصرفی، افزایش هزینه های تولید بذر، ناکافی بودن مشوق های اقتصادی و همچنین رواج کشت دوم در کشور می باشد.

اهداف کمی برنامه مصوب سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

بر اساس برنامه اعلام شده توسط اداره کل پنبه و دانه های روغنی، میزان تولید بذر پنبه در سال ۱۳۹۵ در طبقه الیت ۱۰۲۰ هکتار با تولید بذر ۷۸۸ تن و در طبقه گواهی شده ۶۷۷۷ هکتار با تولید بذر ۴۳۰۰ تن پیش بینی شده است.

تحلیل عملکرد

در ابتدای فصل ۱۰۳۳ هکتار در طبقه الیت و در طبقه گواهی شده ۲۱۵۹ هکتار یعنی بیش از سیصد و ده درصد کاهش نسبت به برنامه اعلام شده زمین جهت کنترل و نظارت به موسسه معرفی گردیده است. بعد از بازدید در مراحل مختلف کنترل و نظارت در طبقه الیت ۹۲ درصد اراضی (۹۵۶ هکتار) و در سطح طبقه گواهی شده حدود ۲۷ درصد (۵۷۲ هکتار) به تایید نهایی این موسسه رسیده است. (جدول ۱۰)

جدول ۱۰- کنترل و نظارت بر بذور پنبه - سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

محصول بذری	بازدیدهای انجام شده	طبقه بذری	سطح کنترل شده (هکتار)	سطح تایید شده (هکتار)	بذر تولید شده (تن)
پنبه	سطح قرارداد-سطح سبز-سطح گلدهی- سطح نهایی	سوپرالیت	۳۰۰,۵	۲۱۹,۵	۴,۵
پنبه	سطح قرارداد-سطح سبز-سطح گلدهی- سطح نهایی	الیت	۹۹۵,۵	۶۷۴,۵	۷۷۰,۵
پنبه	سطح قرارداد-سطح سبز-سطح گلدهی- سطح نهایی	گواهی شده	۱۹۴,۵	۶۳۴	۶۲۳

آسیب شناسی کاهش سطح زیر کشت:

- عدم انعقاد قرارداد به موقع توسط شرکت های تولیدکننده بذر .
- معرفی اراضی جاکار و حذف مزارع در زمان سطح سبز .
- عدم رعایت فاصله ایزولاسیون .
- عدم مخلوط کشی در زمان گلدهی .
- عدم سلیکسیون پس از باز شدن گل (تفکیک بوته های دانه سبز و سیاه) .

آسیب شناسی کاهش تولید بذر پنبه:

- برداشت سنتی مزرعه (عدم وجود ماشین برداشت وش پنبه) .
- تأخیر در برداشت و کاهش قوه نامیه بذور و قسمت عمده ای از بذر غیراستاندارد .
- افت شدید قوه نامیه بذور در کارخانه بدلیل فاصله زمانی ایجاد شده بین برداشت و تصفیه وش .
- برنامه ها و تمهیدات برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد در سال ۱۳۹۶

- کشت به موقع بذر، انعقاد به موقع قرارداد توسط شرکت‌های تولید کننده بذر و افزایش ۲۰ درصد سطح زیر کشت نسبت به برنامه مصوب .
- رعایت بهداشت مزرعه و مبارزه با علف‌های هرز و حشرات.
- استفاده از برگ ریز قبل از برداشت و انجام سلیکسیون مزرعه توسط کارگرهای باتجربه .

گزارش بذر چغندر قند

اهداف کمی برنامه مصوب سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

برنامه تولید بذر چغندر قند تابع سیاست ها و برنامه های وزارت جهاد کشاورزی و بر اساس تقاضای تولید کنندگان و پس از عقد قرارداد نظارتی با موسسه انجام می گیرد .

تحلیل عملکرد

بر اساس قرارداد نظارتی با شرکت دانش بنیان توسعه گیاهان قندی برای تولید بذر منوژرم چغندر قند ارقام آریا - شکوفا و شریف در سطح ۱۲۰ هکتار در استان اردبیل، بازدیدهای مزرعه ای انجام گردید. پس از برداشت به میزان ۱۸۰ تن بذر خریداری گردید. با توجه به میزان قرارداد و پیش بینی های انجام شده میزان تحقق برنامه به میزان ۱۰۰ درصد محقق گردید. (جدول ۱۱)

جدول ۱۱- کنترل و نظارت بر بذر چغندر قند در سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

محصول بذری	طبقه بذری	نحوه نظارت	سطح کنترل شده (هکتار)	سطح تایید شده (هکتار)	بذر تولید شده (تن)
چغندر قند	گواهی شده	نظارت مستقیم	۱۲۰	۱۲۰	۱۸۰

برنامه ها و تمهیدات برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد در سال ۱۳۹۶ (آسیب شناسی)

بدلیل اینکه بذور داخلی فقط از ۲ الی ۳ رقم تولید می گردد ، ارقام چغندر قند که دارای پتانسیل بالای تولید چغندر قند و سازگاری با مناطق تولید و کشت چغندر قند و مقاوم به بیماری ها را دارند وارد کشور می گردد ، به همین دلیل تولید کنندگان داخلی با توجه به عدم استقبال از خرید بذور داخلی تمایلی برای تولید بذر ندارند لذا هر سال میزان تولید بذر داخلی بدلیل افزایش بذور وارداتی کاهش می یابد.

این واحد آمادگی دارد در صورت تقاضای تولید بذرچغندر قند از بخش خصوصی و دولتی نسبت به اجرای وظایف خود در سال ۱۳۹۶ تا سطح ۵۰۰ هکتار انجام وظیفه نماید.

گزارش بذر سبزی و صیفی و حبوبات

اهداف کمی برنامه مصوب سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

سبزی و صیفی: در سال ۱۳۹۵ سطح زیر کشت مزارع تولید بذر سبزی و صیفی حدود ۱۴۵ هکتار برآورد شد.

حبوبات: سطح کشت انواع حبوبات در سال ۱۳۹۵ در طبقات بذری پرورشی ۳، مادری و گواهی شده، ۹۶۰ هکتار برآورد شد که در استان لرستان ۱۵۰ هکتار، در کرمانشاه ۵۳۵ هکتار، مرکزی ۱۵۰ هکتار، گلستان ۲۵ هکتار و زنجان ۱۰۰ هکتار پیش بینی شد.

تحلیل عملکرد

- سبزی و صیفی: سطح زیر کشت مزارع تولید بذر سبزی و صیفی حدود ۱۴۵ هکتار برآورد شد که به دلیل درخواست برخی از شرکت ها برای تولید بذر ارقام سبزی و صیفی که در فهرست ملی موجود نبودند مانند خربزه خاتونی و همچنین عدم تمایل عقد قرارداد نظارتی برخی از شرکت ها، کنترل و گواهی سطح حدود ۳۶ هکتار در استان های خراسان رضوی و زنجان میسر گردید. محصولات گوجه فرنگی، بادمجان، لوبیا سبز در این سطح مورد کنترل و بازرسی قرار گرفتند که به دلیل اختلاط ژنتیکی زیاد و وجود بیماری ها در تعدادی از مزارع گوجه فرنگی، مساحت ۱۶ هکتار آن رد شد، در نهایت ۲۰ هکتار مورد تأیید نهایی قرار گرفت که شامل گوجه فرنگی رقم موبیل، بادمجان رقم Long Purple و لوبیا سبز رقم سانری بودند که منشأ آن ها، بذره های وارداتی بوده است. میزان تولید بذر این محصولات ۱۲۹۹۰ کیلوگرم بوده است. (جدول ۱۲).

- حبوبات: سطح کشت انواع حبوبات شامل نخود، لوبیا، عدس، باقلا و ماش در طبقات بذری پرورشی ۳، مادری و گواهی شده، ۹۶۰ هکتار برآورد شد که در استان های لرستان، کرمانشاه، مرکزی، گلستان و زنجان متمرکز شد. در نهایت قرار داد نظارتی مساحت حدود ۴۲۲ هکتار حبوبات طبقه پرورشی ۳، مادری و گواهی شده در استان های مختلف کشور از جمله مرکزی، زنجان، کرمانشاه، لرستان، گلستان، فارس و خوزستان محقق گردید. (جدول ۱۲).

کل سطوح بازدید شده لوبیا و نخود اعم از پرورشی، مادری و گواهی شده ۴۲۱/۴ هکتار و میزان تولید ۳۹۸/۷۱۳ تن بوده است. قرارداد نظارتی برای لوبیا در مجموع ۱۴۱/۹ هکتار بوده است که مساحت ۱۸/۵ هکتار طبقه بذری پرورشی ۳، ۳۱/۷ هکتار طبقه مادری و ۹۱/۷ هکتار طبقه گواهی شده و میزان تولید کل ۲۵۶/۲۷۵ تن بوده است. همچنین قرارداد نظارتی برای نخود در مجموع ۲۷۹/۵ هکتار و میزان تولید ۱۴۲/۴۰۸ تن بوده که ۲۳ هکتار طبقه بذری پرورشی ۳، ۲۰۲/۵ هکتار طبقه مادری و ۵۴ هکتار طبقه گواهی شده می باشد. (جدول ۱۲)

ارقام گواهی شده لوبیا چیتی شامل صدری، خمین، کوشا، غفار، تلاش، لوبیا قرمز رقم ازنا، KS۳۱۱۶۹, KS۲۱۱۶۹ و D۸۱۰۸۳، لوبیا سفید رقم شکوفا عمدتاً در استان‌های مرکزی و زنجان بوده است. ارقام گواهی شده نخود شامل عادل، آزاد، آرمان، ۹۸۵۵، بوده که عمدتاً در استان کرمانشاه متمرکز بوده است و مقدار کمی هم در استان ایلام تولید شده است. به علاوه ۱۲ هکتار سطح زیر کشت عدس ارقام کیمیا، گچساران پرورشی ۳ (۶ هکتار در استان کرمانشاه) و بیله سوار و کیمیا طبقه مادری (استان ایلام) بوده است که میزان تولید بذر پرورشی ۳، ۸۳۲۰ کیلوگرم و بذر طبقه مادری نیز ۳۷۰۰ کیلوگرم می باشد. همچنین ۱۲/۵ هکتار سطح زیر کشت باقلا رقم برکت در طبقات مادری و گواهی شده بود که ۹/۵ هکتار آن به دلیل بیماری برق زدگی و خسارت حلزون رد شد و در نهایت میزان تولید ۳/۰۸ تن بوده است. (جدول ۱۲)

جدول ۱۲- کنترل و نظارت بذور سبزی و صیفی جات - سال زراعی ۱۳۹۵-۱۳۹۴

محصول بذری	محل کشت	طبقه بذری	نحوه نظارت	سطح کنترل شده (هکتار)	سطح تایید شده (هکتار)	میزان خرید بذر (کیلو گرم)
لوبیا	استان مرکزی	پرورشی ۳	نظارت عالیه	۴	۳,۵	۸۴۰۰
لوبیا	استان زنجان	پرورشی ۳	نظارت عالیه	۳/۲	۳/۲	۶۵۹۰
لوبیا	استان زنجان	مادری	نظارت عالیه	۱۹/۱	۱۷/۲	۴۴۵۸۰
لوبیا	استان مرکزی	مادری	نظارت عالیه	۱۸/۵	۱۴/۵	" ۳۲۲۰۰
لوبیا	استان زنجان	گواهی شده	نظارت عالیه	۳۲/۹	۳۲/۲	۹۲۷۰۵
لوبیا	استان مرکزی	گواهی شده	نظارت عالیه	۷۹/۵	۶۲/۵	۶۷۸۰۰
نخود	استان	پرورشی ۳	نظارت عالیه	۲۵/۵	۲۴	۱۵۵۴۰
نخود	استان کرمانشاه	مادری	نظارت عالیه	۲۰۰	۱۹۸/۵	۹۴۴۱۰
نخود	استان کرمانشاه	گواهی شده	نظارت عالیه	۱۷۴/۵	۵۰	۲۹۰۶۰
عدس	استان کرمانشاه	پرورشی ۳	نظارت عالیه	۶	۶	۸۳۲۰
باقلا	استان گلستان	مادری	نظارت عالیه	۳	۳	۳۰۸۰
باقلا	استان گلستان	گواهی شده	نظارت عالیه	۹	۰	۰
گوجه فرنگی	استان خراسان	گواهی شده	نظارت عالیه	۳۰	۱۴	۴۹۰
لوبیا سبز	استان خراسان	گواهی شده	نظارت عالیه	۲	۲	۳۰۰۰
لوبیا سبز	استان زنجان	گواهی شده	نظارت عالیه	۳	۳	۹۰۰۰
بادمجان	استان خراسان	گواهی شده	نظارت عالیه	۱	۱	۵۰۰

آسیب شناسی

عدم وجود انگیزه برای تولید بذر گواهی شده محصولات سبزی و صیفی به دلیل واردات گسترده این بذور

هیبرید بودن بذور وارداتی.

اغلب تولیدکنندگان بذور داخلی به نوعی خود از وارد کننده های عمده این قبیل محصولات هستند و تمایل به تولید هدفمند دارند به نحوی که صدمه ای به حجم واردات آن ها نزنند.

در خصوص تولید بذر حبوبات چالش های پیش رو عبارتند از :

- پایین بودن قیمت بذر .
- عدم وجود بودجه مشخص برای انجام تولید بذور پایه بر اساس نیاز واقعی به هسته های اولیه.
- نگاه دست دومی به تولید بذر حبوبات در دستگاه های تصمیم ساز .
- تمهیدات به منظور بهبود عملکرد در سال ۱۳۹۶
- برنامه ریزی دقیق و سازماندهی افزایش تولید و کنترل بذر حبوبات توسط شرکت های تولیدکننده در استان ها.
- برنامه ریزی به منظور ایجاد فضای رقابتی شرکت های تولیدکننده بذر سبزی و صیفی برای افزایش تولید و افزایش کیفیت بذر گواهی شده .
- بازاریابی جامع استاندارد محصولات مختلف سبزی و صیفی و حبوبات و رفع ابهامات و نواقص موجود.
- فعالیت های پژوهشی در راستای ارتقاء سطح کمی و کیفی بذر حبوبات و سبزی و صیفی در کشور .

گزارش آزمایشگاه کیفیت بذر

بذر اوج فعالیتهای متابولیکی گیاه و شروع نسل جدیدی از همان گیاه است. تولید بذر سالم و قوی اولین گام برای داشتن زراعت پربار و اقتصادی می باشد. به همین علت کیفیت بذر دارای اهمیت ویژه ای است.

تعیین کیفیت بذر در آزمایشگاههای تجزیه بذر از طریق آزمونهای متعددی صورت می گیرد. آزمونهای متداول در این آزمایشگاهها شامل آزمون خلوص فیزیکی جوانه زنی استاندارد، تعیین میزان رطوبت بذر و تعیین تعداد بذور سایر گیاهان در نمونه ها می باشد. تجزیه آزمایشگاهی بذر یکی از مهمترین مراحل برنامه تولید و تکثیر می باشد زیرا نتایج حاصل از این آزمونها به منزله سند معتبری جهت استفاده خریدار و فروش بذر می باشد.

اطلاعات موجود نشان دهنده رشد نسبی ۳۳ درصد تعداد آزمون ها در سال ۱۳۹۵ در مقایسه با عملکرد سال ۱۳۹۴، می باشد. (جدول ۱۳)

سایر اقدامات :

- انجام آزمون مهارت (Proficiency Test)
- ارزیابی میزان مهارت آزمون جوانه زنی استاندارد و خلوص فیزیکی نمونه بذر آفتابگردان واصله از طرف انجمن بین المللی تجزیه بذر (ISTA)
- انجام آزمون مهارت (Proficiency Test)
- ارزیابی میزان مهارت آزمون جوانه زنی استاندارد نمونه بذر کلزا واصله از طرف انجمن بین المللی تجزیه بذر (ISTA)

راستی آزمایی نتایج تجزیه کیفی غلات در سال ۹۵-۹۴

انجام آزمون های کیفی نمونه های ارسالی به موسسه از استان های مربوطه به منظور مقابله نتایج آزمون های قوه نامیه ، خلوص فیزیکی و شمارش سایر بذور غلات بطور تصادفی از طبقات بذر مادری ، پرورشی و گواهی شده

تهیه هرباریوم بذر علف های هرز و ارقام گیاهان زراعی

نمونه هایی از بذر علف های هرز موجود در هرباریوم موسسه گیاهپزشکی - بخش علف های هرز دریافت گردید. همچنین به منظور تکمیل هرباریوم از مراکز استان ها درخواست گردید نمونه های بذر علف های هرز شایع استان خود را به موسسه ارسال نمایند .

استان های زنجان، کرمانشاه و خراسان جنوبی، مازندران، گلستان، لرستان، آذربایجان غربی، مرکزی و اردبیل در این امر موسسه را یاری نموده اند.

جدول ۱۳- وضعیت آزمون های بعمل آمده روی بذور محصولات مختلف - سال ۱۳۹۵

محصول	بذور	تعداد	تقسیم بذر	آزمون جوانه زنی استاندارد	تکرار کاشت	آزمون خلوص فیزیکی	آزمون رطوبت	آزمون سایز بندی	آزمون وزن هزار دانه	تست فنل	علفهای هرز و سایر محصولات	خردل	مجموع
مجموع دانه های روغنی		۸۶۸	۱۷۳۶	۸۶۰	۳۴۴۴	۵۹۳	۲۲۹	-	-	-	۵۹۳	۲۲۹	۶۸۲۴
مجموع مرتعی		۲۷	۵۴	۲۷	۱۰۸	-	-	-	-	-	-	-	۱۶۲
مجموع علوفه ای		۱۹۱	۳۸۲	۱۹۱	۷۶۴	۱۷	-	-	-	-	۱۷	-	۱۱۸۰
مجموع غلات		۸۹۷	۱۷۹۴	۸۳۴	۳۳۳۶	۵۶۸			۱۱	۲۱	۵۶۸	-	۶۲۹۸
مجموع حبوبات		۲۴	۴۸	۲۴	۹۶	۴	-	-	-	-	-	-	۱۴۸
مجموع درختان زینتی		۱۷	۳۴	۱۷	۶۸		-	-	-	-	-	-	۱۰۲
برنج	برنج	۴۷	۹۴	۴۷	۱۸۸	-	-	-	-	-	-		۳۷۲
چغندر قند	چغندر قند	۶۶۱	۱۳۲۲	۶۵۴	۲۶۱۶	۶۴۹		۱۲۹۸			-		۶۵۳۴
ذرت	ذرت	۱۴۷۶	۲۹۵۲	۱۴۷۶	۵۹۰۴	۵۴۷	-	-	-	-	-	-	۹۴۰۳
سورگوم	سورگوم	۴۷	۹۴	۴۷	۱۸۸		-	-	-	-	-	-	۲۸۲

مجموع	خردل	علفهای هرز و سایر محصولات	تست فنل	آزمون وزن هزار دانه	آزمون سایز بندی	آزمون رطوبت	آزمون خلوص فیزیکی	تکرار کاشت	آزمون جوانه زنی استاندار د	تقسیم بذر	تعداد	بذور	محصول
۱۶۲۶		۱۶۴	-	-	-	-	۱۶۴	۸۵۹	۲۱۴	۴۴۲	۲۲۱	پنبه	لیفی
۱۶۴۴۵	۷۴	-	-	-	-		۵۳۴	۱۰۳۲۰	۲۵۸۰	۵۲۴۲	۲۶۲۱	مجموع سبزی و صیفی جات	
۴۷۷۵۰	۳۰۳	۲۳۱۱	۲۱	۱۱	۱۲۹۸	۲۲۹	۳۱۲۱	۲۷۸۸۸	۶۹۷۲	۱۴۱۹۴	۷۰۹۷	مجموع	

گزارش ارزیابی اصالت ژنتیکی بذور

نمونه برداری

هدف از نمونه برداری بذر به دست آوردن نمونه معیاری است که اندازه آن برای آزمون های بذری مورد نظر کافی باشد. در هنگام نمونه برداری از یک پارت بذری، انتظار بر این است که نتایج آزمون بازتاب کیفیت متوسط پارت بذری باشد. اساساً اعتبار نتیجه حاصل از آزمون پارت بذری به دو مولفه بستگی دارد: دقت نمونه برداری و دقت و صحت آزمون های آزمایشگاهی، از سوی دیگر هر چه تعداد نمونه اولیه بیشتر باشد در نهایت مشخصات نمونه گرفته شده به توده بذری اولیه نزدیک تر خواهد بود براین اساس حداقل تعداد نمونه اولیه پیشنهاد شده انجمن بین المللی آزمون بذر، برای توده های بذری مختلف براساس تحقیقات علمی بوده و نمونه ای که براساس این دستورالعمل گرفته شود معرف خوبی از توده اولیه خواهد بود. (جدول ۱۴ و ۱۵)

جدول ۱۴- کنترل و نظارت بر نمونه برداری بذره‌های تولید داخل و وارداتی- سال ۱۳۹۵

نام محصول	تعداد رقم ها	طبقه بذری	منشاء بذر		تعداد پارت	میزان بذر (کیلوگرم)	حجم فعالیت (تعداد)		
			داخلی	وارداتی			نمونه برداری	نصب اتیکت	کدگذاری
ارزن	۲	گواهی شده		*	۲	۶۰۵۰	۲	-	۲
آفتابگردان	۲۱	گواهی شده	*	*	۹۱	۲۰۲۷۹۹	۹۱	۲۴۶۰	۹۶
باقلا	۲	گواهی شده		*	۲	۲۳۰۰	۲	-	۲
برنج	۵	گواهی و مادری	*		۲۹	۲۱۵۲۵۰	۲۹	۵۵۶۰۱	۲۹
پنبه	۱۵	گواهی، مادری و پرورشی	*	*	۱۵۹	۱۴۷۳۶۰۳	۱۵۹	-	۱۹۶
جو	۲۵	گواهی، مادری و پرورشی	*	*	۲۵۷	۴۴۱۶۳۶۰	۲۵۷	-	۲۷۲
چغندر قند	۹۱	گواهی شده	*	*	۶۰۴	۵۰۰۰۰۰	۶۰۴	۲۷۹۹۵	۶۹۰
چمن	۷	گواهی شده		*	۱۶	۲۴۳۰۰	۱۶	-	۱۶
ذرت	۴۹	لاین مادری و گواهی شده	*	*	۱۰۵۲	۱۶۷۴۷۰۶۷	۱۰۵۲	۵۰۳۳۱۳	۱۱۹۵
سبزی و صیفی	۳۲	گواهی شده	*	*	۲۰۶۸		۲۰۶۸	-	۲۰۶۸
سورگوم	۱	گواهی شده	*		۴۱	۴۳۵۶۷۵	۴۱	۲۴۸۳	۵۲

نام محصول	تعداد رقم ها	طبقه بذری	منشاء بذر		تعداد پارت	میزان بذر (کیلوگرم)	حجم فعالیت (تعداد)		
			داخلی	وارداتی			نمونه برداری	نصب اتیکت	کدگذاری
سویا	۱۳	مادری و گواهی شده	*	*	۲۷۲	۲۹۴۲۴۱۰	۲۷۲	۲۸۱۱۶۵	۳۰۵
سیب زمینی (مینی تیوبر)	۱۱	پرورشی	*	*	۴۴	۱۰۰۰۰۰۰۰ عدد	۴۴	۶۰۰۰	۴۴
سیب زمینی	۳۵	مادری و گواهی شده	*	*	۳۰۱۵	۳۳۵۰۰۰۰۰	۳۱۵	۴۵۰۰۰۰	۳۱۵
کلزا	۵۲	مادری و گواهی شده	*	*	۴۱۶	۱۹۶۷۳۸۳	۴۱۶	۱۲۵۳۲۰	۴۴۹
گلرنگ	۴	گواهی شده	*	*	۵	۴۰۰۰۰	۴	-	۴
گندم	۴۰	گواهی، مادری و پرورشی	*	*	۵۲۱	۱۴۰۲۸۶۰۰	۵۲۱	-	۳
گیاهان زینتی و دارویی	۱۴	گواهی شده	*	*	۱۶	۷۲۸۰	-	-	۵۷۰
لوبیا چیتی	۴	گواهی شده	*		۱۲	۱۰۶۴۲۰	۱۲	۳۷۴۴	۱۲
لوبیا قرمز	۳	گواهی شده	*		۵	۶۶۴۶۰	۵	۲۵۹۰	۱۲
لوبیا سفید	۱	گواهی شده	*		۱	۵۰۴۰	۱	۱۶۸	۵
لوبیا سبز	۱۱	گواهی شده		*	۳۱	۱۱۷۵۰۰	۳۱	-	۳۱
نخود علوفه ای	۲	گواهی شده		*	۲	۶۰۰۰	۲	-	۲
نخود فرنگی	۸	گواهی شده		*	۲۴	۲۱۰۰۱۶	۲۴	-	۲

نام محصول	تعداد رقم ها	طبقه بذری	منشاء بذر		تعداد پارت	میزان بذر (کیلوگرم)	حجم فعالیت (تعداد)		
			داخلی	وارداتی			نمونه برداری	نصب اتیکت	کدگذاری
یونجه	۲	مادری و گواهی شده	*	*	۵	۱۶۳۴۰	۵	۳۶۳	۲۴
جمع							۵۶۱۴	۱۰۱۲۲۰۲	۶۳۹۶

جدول ۱۵- نظارت بر بررسی های خلوص ژنتیکی بذرهای تولید شده یا وارداتی- سال ۱۳۹۵

نام محصول	تعداد رقم ها	نوع بررسی		نوع بذر		طبقه بذری				مساحت (متر مربع)	استانهای اجرا	نتیجه	
		پست کنترل	آزمون	داخلی	وارداتی	والدین هیبرید (لاین)	پرورسی	مادری	گواهی شده			بذر پاک	بذر زاد
آفتابگردان	۱۴	*		*	*	۵	۰	۰	۱۳	۴۰۰	کرج	در حال بررسی	
جو آبی	۲۵	*		*		۰	۱۱۱	۳۴۵	۱۳۳	۲۲۸۰	کرج	در حال بررسی	
جو دیم	۶	*		*		۰	۱۴	۳۲	۱۰	۲۲۰	کرج	در حال بررسی	
چغندر قند	۷۰	*		*	*	۰	۰	۰	۷۰	۲۲۰۰	کرج	۵۶	۱۴
ذرت	۱۴۶	*		*	*	۴۰	۰	۰	۱۲۷	۵۰۰۰	کرج	۱۱۵	۵۲

نتیجه		استانهای اجرا	مساحت (متر مربع)	طبقه بذری				نوع بذر		نوع بررسی		تعداد رقم ها	نام محصول
میزان رد	میزان پاید			گواهی شده	مادری	پرورشی	والدین هیبرید (لاین)	وارداتی	داخلی	آزمون	پست کنترل		
در حال بررسی		کرج	۱۰۰۰	۴۴	۳۰	۹	۰	*	*		*	۱۴	سویا
۲۴	۷۱	کرج	۷۰	۵۳	۴۲	۰	۰		*		*	۱۲	سیب زمینی
در حال بررسی		کرج	۱۰۰۰	۶۵	۴۳	۰	۱۰	*	*		*	۴۸	کلزا
در حال بررسی		کرج	۱۰۰۰	۳۴	۰	۰	۰	*	*		*	۲۱	گوجه فرنگی
در حال بررسی		کرج	۱۰۷۰۰	۲۴۸	۳۶۳	۱۶۰	۰		*		*	۵۰	گندم آبی
در حال بررسی		کرج	۲۳۰۰	۴۵	۷۳	۴۵	۰		*		*	۱۷	گندم دیم

کرتهای کنترل

بذر و نهال سالم، اصیل و با کیفیت سنگ زیر بنای تولید و توسعه کشاورزی و عاملی تعیین کننده برای بهره وری مناسب و مطلوب از منابع تولید و نیل به امنیت غذایی و استقلال اقتصادی کشور می باشد. ماده ۱۰ و ۱۱ آیین نامه اجرایی قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال و عضویت ایران در سازمان توسعه همکاریهای اقتصادی (OECD)، مؤسسه را در زمینه تعیین اصالت، خلوص ژنتیکی و فیزیکی بذر و نهال، با اجرای نمونه برداری و انجام آزمونهای مورد نیاز وظیفه مند نموده است. بر این اساس سالیانه حجم عظیمی از عملیات کنترل و گواهی بذر و نهال در مزارع تولید بذر کشاورزان و آزمایشگاههای کنترل کیفیت و سلامت بذر مؤسسه و بخشهای کنترل و گواهی بذر استانی در سراسر کشور اجرا می شود. چنانچه بذور تولیدی استانداردهای مزرعه ای و آزمایشگاهی را کسب نمایند مورد گواهی واقع شده و زیر نظر کارشناسان کنترل و گواهی بذر اقدام به صدور و الصاق برچسب برای آنها خواهد شد. به منظور ارزیابی کیفی فرایند کنترل و گواهی بذر، بذور تایید شده در طبقات مختلف از طریق اجرای کرتهای کنترلی از نظر میزان اصالت ژنتیکی و خلوص فیزیکی بررسی می شوند (جدول ۱۵). برای اجرای کرتهای کنترلی در مرحله اول در مقایسه با نمونه های استاندارد ابتدا اصالت کرتهای مورد بررسی قرار می گیرد و در مرحله دوم با شمارش سایر ارقام و سایر گونه ها، برآوردی از خلوص ژنتیکی پارت بذری به دست آمده و با استانداردهای ملی و بین المللی (OECD) مورد مقایسه قرار می گیرند. به این ترتیب اهداف نظارت عالیه مؤسسه تحقق یافته و اصالت و کیفیت بذور خریداری شده توسط کشاورزان تضمین می شود

برنامه ها و فعالیت های جدید در راستای ایجاد تغییرات موثر در بهبود عملکرد نمونه برداری در سال ۱۳۹۶

پیشنهاد و اجرای برنامه بلند مدت ارزیابی، نظارت و آموزش فرآیند نمونه برداری بذر در کشور در محل واحدهای استانی. با توجه به اولویت استان های مختلف کشور در تولید بذرهای استراتژیک، آموزش، نظارت و ارزیابی از این استان ها از دی ماه سال ۱۳۹۵ آغاز گردید.

سفارش طراحی و ساخت و ارسال سوک های نمونه برداری ناب در سه سایز مختلف، به منظور ایجاد روند یکسان در نمونه برداری از بذرهای مختلف تولیدی یا وارداتی در کشور.

تهیه فیلم و ارسال اطلاعات آموزشی در خصوص دستورالعمل استفاده از سوک های جدید و پارت چینی اصولی و نمونه برداری استاندارد، به تمامی واحدهای استانی .

طراحی و چاپ چسب های پهن نمونه برداری و کتابچه ای به نام جداول و اطلاعات مورد نیاز افراد نمونه بردار در راستای ارتقاء کیفیت نمونه برداری همکاران نمونه بردار در ستاد موسسه و واحدهای استانی.

گزارش صادرات و واردات

به موسسه براساس ماده ۱۱ قانون اجازه داده می شود ، نسبت به بررسی پرونده های شرکت های حقیقی داخلی متقاضی ورود بذور مختلف پس از کسب مجوز های مربوطه از طریق وزارتخانه و طی مراحل اداری اقدام نماید . در صورت تایید مبنی بر حائز شرایط بودن نمونه بذروارده از نظر آزمونهای کمی و کیفی مطابق با استاندارد های موسسه مجوز ورود صادر نماید .

در سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۰۰۰ پرونده شرکت های وارد کننده بدر مطابق اطلاعات مندرج جدول ۱۶ به تفکیک بذر محصولات مختلف به موسسه واصل شده است.

جدول ۱۶- وضعیت واردات بذور مختلف - سال ۱۳۹۵

یونیت	(ks)تعداد	(kg)وزن	نوع بذر
	۲۵۶۰	۲۴۳۷۹۴/۷	اسفناج
		۴۹۰۰۰	آفتابگردان
	۶۲۹۹۷	۴۱۲۶۵/۸	بادمجان
		۲۳۰۰	باقلا
		۱۱۱۰۰	بامیه
		۷۹۱۰۰	پنبه
	۱۶۵۸۲۷۵	۱۷۳۶۳۶	پیاز
		۲۹۸۰۲	ترب سفید
	۴۰۰۰	۶۲۶۵۸/۶	تریچه
		۲۱۹۰۱	تره فرنگی
		۱۰۰۰۰	جو
	۵۸۰۰	۱۲۱۲۰	چغندر لبویی

نوع بذر	وزن(kg)	تعداد(ks)	یونیت
چغندر قند			۳۰۳۳۷۴
چغندر علوفه ای	۲۷۸		
چمن	۳۸۶۶۱۱		
چمن ترقینی	۱۰۰۰		
خریزه	۲۸۴۹۹/۷	۱۴۴۹۶۹	
خیار	۸۰۷۰۶/۴	۸۴۷۳۶۴	
ذرت	۲۱۳۸۰۹۹		
ذرت شیرین	۶۲۷۲۱	۳۷۶۷۰	
ذرت لاین پدری	۲۴۹۵		
ذرت لاین مادری	۵۴۱۶		
سویا			
سیب زمینی	۳۲۳۴۱۱		
شلغم	۲۷۵۷۰	۱۶۰۰	
فلفل	۱۲۴۵۲/۵	۲۶۷۷۹	
کاهو	۴۳۷۴	۵۳۴۹۰	
کدو	۱۰۲۰۲۳	۹۸۹۸	
کلزا	۳۷۴۲۰۹		
کلزا لاین پدری	۱۰۰۰		
کلزا لاین مادری	۲۰۰۰		
کلم بروکلی	۵۰۲۲۹	۵۹۲۷	
کلم سبز	۴۰۴۴	۱۲۵۰۵	
گل کلم	۶۰۰۴	۱۶۹۲۳۹	
کلم قرمز	۲۲۳۲	۵۷۲۲	

نوع بذر	وزن(kg)	تعداد(KS)	یونیت
کلم قمری	۱۹۹۵		
کلم چینی	۵۴		
شوید	۷۰۰۰		
گندم	۸۲۰۰۰		
گوجه فرنگی	۴۶۴۲۸	۱۵۱۹۵۲	
لوبیا سبز	۱۲۳۵۷۵	۷۰۰	
نخود فرنگی	۲۱۶۰۱۶	۲۰۳۵۰	
هندوانه	۱۳۰۵۷۲	۳۷۵۷۴۴	
هویج	۳۶۴۵۹	۷۶۴۳۷۸	
یونجه	۴۰۰۰		
جمع	۵۰۰۰۱۵۱/۷	۵۳۶۱۸۱۹	۳۰۳۳۷۴

تحلیل عملکرد

در سال ۹۵ مقدار کل بذر وارد شده حدود ۵ میلیون تن، حدود ۵/۴ میلیون تن KS، حدود ۳۰۰ هزار واحد بذر از ۴۵ گیاه زراعی و باغی مختلف شامل ۱۳ هزار قلم واردات از ۱۰۱ شرکت وارد کننده بذر بوده است. از این میزان واردات ۳۱۰۰ قلم به عنوان ارقام آزمایشی بوده است که به لحاظ وزن و عددی کمتر از یک درصد بذر وارد شده می باشد.

کشورهای وارد کننده بذر در سال ۱۳۹۵ عبارتند از اتریش، اسپانیا، آفریقای جنوبی، آمریکا، اکوادور، آلمان، انگلستان، ایتالیا، آرژانتین، بلژیک، پرو، تانزانیا، تایلند، تایوان، ترکیه، چین، دانمارک، هلند، روسیه، ژاپن، سوئیس، شیلی، صربستان، فرانسه، کره جنوبی، کنیا، مجارستان، نیوزلند، هند، یونان و پرو.

کمترین واردات از انگلستان مربوط به تنها یک قلم گیاه باغی بوده و بیشترین واردات بترتیب از هلند با بیش از ۲۰۰۰ قلم بذر، امریکا و فرانسه هر یک با بیش از ۱۶۰۰ قلم بذر، دانمارک و آلمان هر یک با حدود ۵۰۰ قلم بذر بوده است.

تحقیقات شناسایی و ثبت ارقام گیاهی

معاونت تحقیقات شناسایی و ثبت ارقام گیاهی عهده‌دار حاکمیتی ترین بخش از وظایف موسسه یعنی ثبت و تجاری سازی ارقام جدید گیاهی است. علاوه بر این دو وظیفه مهم، ثبت ذخایر ژنتیکی نیز در حوزه کاری این معاونت قرار دارد. اهمیت وظایف محوله به این این معاونت به گونه‌ای است که اجرای سه آیین نامه از چهار آیین نامه مصوب قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال بر عهده این معاونت قرار دارد. آیین نامه های مذکور به شرح ذیل می باشند.

آیین نامه ثبت ارقام جدید گیاهی تبیین کننده و ناظر بر ساز و کار اعطای حقوق مالکیت فکری به بهژادگران گیاهی است که خود یکی از ارکان اصلی و پیش نیاز توسعه صنعت بذر و نهال در هر کشوری به شمار می‌رود.

آیین نامه معرفی ارقام جدید گیاهی که ناظر بر فرآیند معرفی و تجاری سازی ارقام جدید گیاهی بوده و تضمین کننده عدم ورود ارقام دارای کیفیت پایین به عرصه تولید می‌باشد.

آیین نامه ثبت ذخایر ژنتیکی و ارقام بومی و محلی نیز ثبت ذخایر ژنتیکی و سازو کار دسترسی و بهره‌برداری از این منابع را روشن نموده و لذا از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است.

به منظور اجرای کارآمد آیین نامه های مصوب یاد شده، وظایف محوله در قالب دو بخش تمایز، یکنواختی و پایداری و بررسی رفتارهای زراعی همراه با آزمایشگاه‌های مارکرهای مولکولی و تجزیه و تحلیل تصاویر رایانه‌ای پیگیری می‌شود. اضافه می‌نماید که دبیرخانه کمیته معرفی رقم، که می‌توان آن را از مهمترین کمیته‌های وزارت جهاد کشاورزی به شمار آورد، در معاونت مذکور مستقر بوده و فرآیند معرفی رقم را در بعد فنی با بخش‌های یاد شده معاونت و در بعد اداری و حقوقی با مدیریت حمایت‌های حقوقی موسسه هماهنگ و پیگیری نموده و در تعامل با موسسات و مراکز تحقیقاتی زیر مجموعه سازمان تات، دانشگاه‌ها، شرکت‌ها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی معرفی رقم موجبات تجاری سازی ارقام برتر در کشور را فراهم می‌آورد.

با این توضیح معاونت شناسایی و ثبت ارقام گیاهی را می‌توان پیشانی موسسه به شمار آورد که با اجرای صحیح مقررات ثبت و تجاری سازی گام اول را برای تولید یا واردات بذر گواهی شده برمی‌دارد. هر گونه کاستی یا خلل در فرآیند اجرای وظایف این معاونت موجب بروز اختلال در فرآیندهای کنترل و گواهی بذر و نهال شده و نهایتاً عرضه بذر با کیفیت به بازار را دچار اختلال می‌نماید.

تهیه فهرست ملی ارقام گیاهی ایران

بدون شک امروزه مهم‌ترین و اقتصادی‌ترین راه دستیابی به افزایش تولید در واحد سطح و بهبود بهره‌وری در تولید محصول، استفاده از ارقام گیاهی اصلاح شده با عملکرد کمی و کیفی بالاتر و سازگار به شرایط نامساعد زراعی مانند کم‌آبی، سرما، شوری، کم‌غذائی خاک، آفات و بیماریهای گیاهی است. جمع‌آوری اطلاعات مربوط به ارقام برتر رایج و تحت کشت گیاهی کشور، ضمن گردآوری این میراث گرانبقدر بخش کشاورزی در یک مجموعه و انتشار عمومی اطلاعات مربوط به خصوصیات این ارقام، نقش به‌سزائی در آشنائی بهره‌برداران بخش با توانمندیهای ارقام گیاهی کشور و انتخاب برترین‌ها خواهد داشت.

هر سال ارقام جدیدی که شرایط ورود به فهرست ملی را دارا باشند به فهرست اضافه می‌گردند. شرایط ورود ارقام سبزی و صیفی و ارقام باغی گذراندن موفق آزمون‌های تمایز، یکنواختی و پایداری است و در مورد ارقام زراعی علاوه بر این آزمون، آزمون تعیین ارزش زراعی نیز انجام می‌گردد.

تحلیل عملکرد

تعداد ارقام گیاهان زراعی و درختان میوه اضافه شده به فهرست ملی ارقام گیاهی در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۹۴ کاهش و در ارقام سبزی و صیفی رشد نسبی ۷۰ درصد مشاهده می‌شود (جدول ۱۷).

جدول ۱۷- ارقام وارد شده به فهرست ملی سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵

جمع کل	تعداد ارقام اضافه شده در فهرست ملی ارقام گیاهی ایران					تعداد رقم در فهرست ۹۰	
	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱		
۵۶۳	۳۸	۵۵	۳۹	۱۵	۸۲	۳۳۶	گیاهان زراعی
۱۱۶۴	۱۱۳	۳۳	۶۴	۱۲۵	۶۵۶	۲۲۴	سبزی و صیفی
۲۳۶	۰	۴	۰	۰	۷۹	۱۵۳	درختان میوه
۲۰۱۶	۱۵۱	۹۲	۱۰۳	۱۴۰	۸۱۷	۷۱۳	جمع

بررسی ارقام جدید مورد تقاضا جهت تجاری سازی و درج در فهرست ملی ارقام گیاهی ایران تمایز، یکنواختی و پایداری یا DUS

با توجه به وظایف موسسه آزمایشات فنی دو ساله ارقام گیاهی سبزی و صیفی و زراعی جهت ارزیابی آزمونهای تمایز، یکنواختی و پایداری (DUS) در مزرعه و گلخانه توسط بخش تمایز، یکنواختی و پایداری انجام می‌گیرد.

بر اساس برنامه مصوب اهداف کمی سال ۱۳۹۵، آزمونهای فنی DUS جهت تجاری سازی ارقام جدید گیاهی بر اساس تعداد رقم به شرح جدول (۱۸) برآورد شده است. تعداد ارقام سبزی و صیفی و زراعی وارد شده به آزمون DUS جهت تجاری سازی در سال ۹۵ به شرح جدول (۱۹ و ۲۰) می‌باشد. در مجموع تعداد ارقام گیاهی آزمون شده در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴ افزایش داشته و در تمامی محصولات به جز دانه‌های روغنی فراتر از برنامه مصوب ۹۵ بوده است.

جدول ۱۸- برنامه مصوب اهداف کمی (تعداد رقم) آزمونهای فنی DUS جهت تجاری سازی ارقام جدید گیاهی- سال ۱۳۹۵-۱۳۹۴

نوع محصول	نام گیاه	۱۳۹۴	۱۳۹۵
سبزی و صیفی	خریزه	۲۹	۳۰
	گوچه فرنگی	۴۸	۴۵
	هندوانه	۳۰	۳۵
	پیاز	۳۳	۳۵
	هویج	۶	۱۵
	خیار فضای باز	۳۰	۳۵
	خیار گلخانه‌ای	۲۰	۲۵
	کدو	۲۷	۲۵
	فلفل	۱۵	۱۵
	بادمجان	۸	۸

نوع محصول	نام گیاه	۱۳۹۴	۱۳۹۵
گیاهان زراعی	چغندر قند	۱۹	۲۰
	گندم نان	۳۶	۱۰
	جو	۳۶	۱۰
	تریتیکاله	۱	-
	گلرنگ	۶	۶
	کلزا	۳۰	۳۵
	برنج	۲۲	۱۵
	ذرت	۳۴	۲۰
	سورگوم	۲	۵
	آفتابگردان	۸	۵
	جمع	۴۴۰	۳۹۴

جدول ۱۹- ارقام سبزی و صیفی وارد شده به آزمون DUS جهت تجاری سازی

نوع محصول	نام گیاه	تعداد رقم	
		سال ۹۴	سال ۹۵
سبزی و صیفی	خریزه	۲۹	۴۶
	گوجه فرنگی	۴۹	۵۴
	هندوانه	۳۰	۳۱
	پیاز	۳۳	۳۷
	هویج	۱۲	۱۴
	خیار	۵۲	۵۸
	کدو	۲۱	۲۷
	فلفل	۱۹	۱۷
	بادمجان	۹	۱۰
	جمع	۲۵۴	۲۹۴

جدول ۲۰- ارقام زراعی وارد شده به آزمون DUS جهت تجاری سازی

تعداد رقم		نام گیاه	نوع محصول
سال ۹۵	سال ۹۴		
۱۵	۱۹	چغندر قند	گیاهان زراعی
۲۳	۳۶ (اتمام سال دوم)	گندم نان	
۳	۳۶ (اتمام سال دوم)	جو	
-	۱ (اتمام سال دوم)	تریتیکاله	
-	۶	گلرنگ	
-	۱۰	کلزا	
-	۶	سویا	
۲۲	۴۳	برنج	
۴۵	۴۲	ذرت	
۳	۲	سورگوم	
-	۸ (اتمام سال دوم)	آفتابگردان	
۲	۲	پنبه	
۱	۱	ماشک علوفه ای	
۶	-	لوبیا	
	۱۹۴	جمع	

بررسی رفتارهای زراعی (VCU)

به منظور تجاری سازی ارقام جدید و درج فهرست ملی ارقام گیاهی ایران برای ارقام زراعی علاوه بر آزمون DUS، آزمونهای دو ساله و چند مکانی تعیین ارزش زراعی (VCU) توسط بخش بررسی رفتارهای زراعی انجام می گیرد .

بر اساس برنامه مصوب اهداف کمی سال ۱۳۹۵، آزمونهای فنی VCU جهت تجاری سازی ارقام جدید گیاهی بر اساس تعداد رقم به شرح جدول (۲۱) برآورد شده است. تعداد ارقام زراعی وارد شده به آزمون VCU جهت تجاری سازی در سال ۹۵ به شرح جدول (۲۲) می باشد.

در مجموع تعداد ارقام گیاهی آزمون شده در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴ افزایش داشته ولی نسبت به برنامه مصوب ۹۵ در چغندر قند و ذرت فراتر از پیش بینی و در سایر محصولات مطابق یا کمتر از پیش بینی بوده است.

جدول ۲۱- برنامه مصوب اهداف کمی (تعداد رقم) آزمونهای فنی VCU جهت تجاری سازی ارقام جدید گیاهی- (۱۳۹۴-۱۳۹۵)

نوع محصول	نام گیاه	سال ۹۴	سال ۹۵
گیاهان زراعی	چغندر قند	۱۹	۲۰
	گندم نان	۳۶	۱۰
	جو	۳۶	۱۰
	تریتیکاله	۱	
	گلرنگ	۶	۶
	کلزا	۳۰	۳۵
	برنج	۲۲	۱۵
	ذرت	۳۴	۲۰
	سورگوم	۲	۵
	آفتابگردان	۸	۵
جمع		۱۹۴	۱۲۶

جدول ۲۲- ارقام زراعی وارد شده با آزمون VCU جهت تجاری سازی

نام گیاه	تعداد رقم	
	سال ۹۴	سال ۹۵
چغندر قند	۲۹	۳۵
گندم نان	۷	۶
جو	۲	۲
تریتیکاله	-	۲
سویا	-	-
کلزا	۴	۱۰
برنج	۸	۸
ذرت	۱۱	۵۳
سورگوم	-	۲
آفتابگردان	-	۵
پنبه	۲	۸
ارزن	-	۱
سیب زمینی	۵	۳۲
جمع	۶۸	۱۶۴

گزارش ارقام معرفی شده

گزارش ارقام معرفی شده در دو بخش خصوصی و دولتی مطابق جداول ۲۳ و ۲۴ در سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ ارائه گردیده است که نشاندهنده رشد ۲۵ درصدی در سال ۱۳۹۵ می باشد .

الف- بخش دولتی (موسسات تحقیقاتی زیر نظر سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی)

جدول ۲۳- تعداد ارقام معرفی شده محصولات مختلف توسط بخش دولتی- سال ۱۳۹۵

تعداد رقم معرفی شده		محصول
سال ۹۵	سال ۹۴	
۴	۳	گندم نان
-	۱	گندم دوروم
۳	۳	جو
۱	-	برنج
	۱	تریتیکاله
۱	-	ذرت
۳	-	سویا
۱	-	یونجه
۱	-	کلزا
-	۱	چغندر قند
-	۱	پنبه
۱	-	آفتابگردان
۲	-	نخود
۱	-	گلرنگ
۱	-	سیب زمینی
۲	-	لوبیا
۲	-	زیتون
۲۳	۱۰	جمع

ب- بخش خصوصی (شرکتهای خارجی)

جدول ۲۴- تعداد ارقام معرفی شده محصولات مختلف توسط بخش خصوصی- سال ۱۳۹۵

تعداد رقم معرفی شده		محصول
سال ۹۵	سال ۹۴	
۴	-	گندم نان
۱۲	۴	ذرت
-	۱	سویا
۵	-	کلزا
۲۵	۲۱	چغندر قند
۴۶	۲۶	جمع

آزمایشگاه مارکرهای مولکولی

آزمون‌های آزمایشگاهی به عمل آمده در سال ۱۳۹۵ شامل تعیین اصالت ژنتیکی، تعیین خلوص ژنتیکی، شناسایی رقم و بررسی بذور GMO در جدول زیر مشخص گردیده است.

جدول ۲۵- وضعیت آزمون‌های بعمل آمده در آزمایشگاه مارکرهای مولکولی - سال ۱۳۹۵-
۱۳۹۴

محصول	سال	نوع آزمون	تعداد نمونه	تعداد نشانگر	حجم نهایی نمونه	نوع نشانگر	واحد سفارش دهنده
جو	۱۳۹۴	شناسایی	۱۴۴	۱	۱۴۴	SRAP	معاونت ثبت
ذرت		خلوص ژنتیکی	۱۰۰۰	۱	۱۰۰۰	SSR	معاونت ثبت
زعفران		شناسایی	۷۵	۱	۷۵	SRAP SSR AFLP	ریاست جمهوری
زرد آلو		خلوص ژنتیکی	۲۱۶	۱	۲۱۶	SSR	معاونت نهال
آویشن		تنوع ژنتیکی	۸۰	۱	۸۰	SSR	معاونت فناوری بذر و نهال
ذرت	۱۳۹۵	خلوص ژنتیکی ۷۰۴	۱۶۲	۱	۱۶۲	SSR	معاونت بذر

ذرت	۱۹۳	۱	۱۹۳	اصلت و خلوص ژنتیکی	معاونت بذر
جو	۱۰۹	۱	۱۰۹	شناسایی نمونه مشکوک در رقم ریحان	معاونت بذر
ذرت	۱۵	۱	۱۵	شناسایی لاین مشکوک	معاونت بذر
برنج	۱۰۰	۲	۲۰۰	خلوص ژنتیکی	مرکز تحقیقات کیهیلویه
ذرت	۱۶۰	۲	۳۲۰	GMO اختصاصی	ISTA

گزارش پژوهش ، فناوری و انتقال یافته ها

فعالیت‌های پژوهشی

پژوهش و فناوری یکی از اساسی‌ترین نیازها برای نیل به پیشرفت و توسعه کشاورزی محسوب می‌گردد و کلید توسعه پایدار به شمار می‌رود، لذا توانمندی در کشاورزی بدون پژوهش و تولید علم ممکن نیست. بدون تردید سطح پژوهش و فعالیت‌های تحقیقاتی خود یکی از شاخص‌های اصلی توسعه کشاورزی و ارزیابی میزان عملکرد موسسات تحقیقاتی است.

تدوین و تهیه برنامه‌های پژوهشی و اجرای فعالیت‌های تحقیقاتی مرتبط و هدفمند در زمینه‌های مختلف کشاورزی و گسترش آن از اقدامات مهمی است که هر ساله با دقتی مضاعف به عنوان یکی از اولویت‌های اصلی برنامه‌های راهبردی و به منظور رفع چالش‌های موجود مطابق اهداف حصول به امنیت غذایی انجام می‌شود.

در سال ۱۳۹۵ با استفاده از پتانسیل بالا و ظرفیت موجود در موسسه ضمن اجرای طرح‌های تحقیقاتی جدید در زمینه‌های هدفمند کنترل بذر، کنترل نهال، سلامت بذر و نهال و شناسایی و ثبت ارقام گیاهی و ادامه طرح‌های سال‌های قبل، زمینه‌های مستعدی جهت ارتقای اجرای طرح‌های تحقیقاتی فراهم آمده است. هم‌چنین توجه ویژه‌ای به طرح‌های تحقیقاتی مشترک که عمدتاً با همکاری سایر موسسات تحقیقاتی و با در نظر گرفتن اولویت‌های تحقیقاتی موسسه صورت می‌گیرد مبذول شده و تسهیلاتی در زمینه اجرای طرح‌های تحقیقاتی مشترک فراهم آمده است که با برنامه ریزی‌های صورت گرفته روند رو به رشد اجرای طرح‌های تحقیقاتی در سال‌های پیش رو استمرار خواهد یافت. (جدول ۳۵)

مطابق بررسی‌های بعمل آمده از سال ۱۳۸۸ تا کنون طرح‌های در دست اجرا از رشد نسبی مناسبی برخوردار بوده است، گرچه در سال ۱۳۹۵ تعداد طرح‌های تحقیقاتی نسبت به سال قبل کاهش نسبی ۱۰ درصد داشته است ولیکن در اجرای طرح‌های تحقیقاتی در زمینه‌های کاربرد تجاری و یافته‌های قابل ترویج شاهد رشد نسبی بوده ایم، مضاف براینکه گزارشات نهایی نسبت به سال ۱۳۹۴، رشد نسبی ۴۳ درصدی داشته است.

مورد دیگری که در چند سال اخیر به آن توجه ویژه‌ای معطوف شده اجرای طرح‌های تحقیقاتی خاص می‌باشد که عمدتاً به منظور گسترش همکاری موسسه با دیگر واحد‌های خصوصی مرتبط

با اهداف موسسه صورت می گیرد و در موسسات تحقیقاتی دارای جایگاه ارزشمندی است و نسبت به سال قبل تفاوت فاحشی در تعداد آن مشاهده نمی شود.

جدول ۳۵ - وضعیت فعالیت های تحقیقاتی - سال ۱۳۹۵

طرح های تحقیقاتی جدید و ادامه دار از سال های قبل	گزارشات نهایی	یافته قابل ترویج	فناوری تجاری
۱۴۱	۶۶	۲۱	۱۳

گزارش امور پژوهشی موسسه

پژوهش های بذر و نهال در قالب طرح ها و پروژه های تحقیقاتی کاربردی یکی از مهمترین وظایف موسسه می باشد که نتایج پروژه های تحقیقاتی این موسسه ابزاری به منظور ارتقاء کیفیت بذر و نهال تولیدی کشور می باشد. برنامه تحقیقاتی این موسسه مجموعه ای منسجم از فعالیت هایی با اهداف ارتقاء کیفیت بذر و نهال می باشد که به وسیله محققین اجرا می گردد. دستیابی به اهداف برنامه متضمن انجام تعدادی طرح، پروژه و یا فعالیت تحقیقاتی است که با یکدیگر ارتباط محتوایی و زنجیره ای دارند.

در سال ۱۳۹۵ تعداد پروژه و طرح تحقیقاتی در دست اجرا ۱۲۶ فقره بود که از این تعداد ۳۳ فقره به صورت پروژه های خاص در حال اجرا می باشند. پروژه تحقیقاتی خاص که منطبق با استراتژی ها، سیاست ها، برنامه های تحقیقاتی وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی که با اعتباراتی به جز اعتبارات تحقیقاتی سازمان و واحدهای تابعه آن انجام اجرا می گردد که به سفارش دستگاه های اجرایی یا بهره برداران دولتی یا خصوصی انجام می شود و عناوین آنها در جدول ذیل اشاره گردیده است (جدول ۱).

جدول ۱ - پروژه های خاص اجرا شده و به اتمام رسیده در سال ۱۳۹۵

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
ارزیابی سلامت درختان میوه هسته دار مادری نسبت به بیماری پژمردگی ورتیسلیومی براساس استانداردهای مصوب برای صدور گواهی سلامت	خاص	۹۲۱۱۹-۰۸-۰۸-۴

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
مطالعه و طبقه بندی منابع تأمین اندامهای تکثیری ارقام تجاری درختان میوه هسته دار در استان خراسان رضوی	خاص	۹۱۱۲۵-۰۸-۰۸-۴
مطالعه و طبقه بندی منابع تأمین اندامهای تکثیری ارقام تجاری درختان میوه دانه دار در استان خراسان رضوی	خاص	۹۱۱۲۶-۰۸-۰۸-۴
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی ۹ رقم خیار متقاضی تجاری شدن	خاص	۹۳۱۰۴-۰۸-۰۸-۴
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی ۱۰ رقم کدو سبز متقاضی تجاری شدن	خاص	۹۳۱۰۵-۰۸-۰۸-۴
ارزیابی سلامت درختان میوه هسته دار و دانه دار در باغات پیش گواهی و نیز تعدادی از نهالستان های مورد نظر نسبت به قارچ عامل بیماری پوسیدگی سفید ریشه (<i>Rosellinia necatrix</i>) براساس استانداردهای مصوب سلامت نهال	خاص	۹۳۱۰۷-۰۸-۰۸-۴
مطالعه میزبان های عوامل بیماری زای درختان میوه مندرج در استانداردهای ملی سلامت جهت استفاده در احداث هسته های اولیه و پیش تکثیر، باغات مادری و نهالستان ها.	خاص	۹۲۱۲۷-۰۸-۰۸-۴
بررسی بیماری های ویروسی و ویروئیدی انگور در استان قزوین در راستای بازنگری استانداردهای ملی سلامت	خاص	۹۳۵۱-۰۸-۰۸-۱۴ ۹۳۰۰۱
بررسی بیماری های ویروسی و ویروئیدی انگور در استان آذربایجان غربی در راستای بازنگری استانداردهای ملی سلامت	خاص	۹۳۵۱-۰۸-۳۶-۱۴ ۹۳۰۰۲
بررسی بیماری های ویروسی و ویروئیدی انگور در استان فارس در راستای بازنگری استانداردهای ملی سلامت	خاص	۹۳۵۱-۰۸-۵۰-۱۴ ۹۳۰۰۳
بررسی بیماری های ویروسی و ویروئیدی انگور در استان خراسان رضوی در راستای بازنگری استانداردهای ملی سلامت	خاص	۹۳۵۱-۰۸-۰۸-۱۴ ۹۴۰۰۴

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
مطالعه و بررسی تغییر الگوی تولید نهال مرکبات در منطقه شمال استان خوزستان:	خاص	۹۳۱۲۰-۰۸-۰۸-۴
بررسی امکان ایجاد کلکسیون مرجع هسته های اولیه سالم دانه داران از نظر بیماری های ویروسی برای برنامه های ملی کنترل و گواهی نهال.	خاص	۹۳۱۱۲-۰۸-۰۸-۴
بررسی امکان ایجاد کلکسیون مرجع هسته های اولیه سالم زردآلو، هلو و شلیل از نظر بیماری های ویروسی برای برنامه های ملی کنترل و گواهی نهال.	خاص	۹۳۱۱۳-۰۸-۰۸-۴
بررسی امکان ایجاد کلکسیون مرجع هسته های اولیه سالم گیلاس، آلبالو و آلو از نظر بیماری های ویروسی برای برنامه های ملی کنترل و گواهی نهال.	خاص	۹۳۱۱۴-۰۸-۰۸-۴
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری توده های شاخص بومی و محلی گیاه دارویی گشنیز	خاص	۹۳۰۲-۰۸-۰۸-۱۴ K۹۳۰۱-۹۳۰۰۱
بررسی امکان ایجاد کلکسیون مرجع هسته های اولیه سالم هسته دار برای برنامه های ملی کنترل و گواهی نهال از نظر بیماری پژمردگی ورتیسلیومی مندرج در استاندارد ملی نهال	خاص	۹۴۱۰۸-۰۸-۰۸-۴
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیک در ۱۳ رقم جدید هندوانه	خاص	۹۳۱۱۱-۰۸-۰۸-۴
پوشش-دار کردن بذر گیاه دارویی مرزه (<i>Satureja hortensis</i> L.) با مواد مختلف و انتخاب مناسب ترین روش برای بهبود جوانه زنی	خاص	۹۳۰۱-۰۸-۰۸-۱۴ K۹۳۰۱-۹۳۰۰۳
بیان باکتریایی ژن نو ترکیب پروتئین پوششی ویروس های مندرج در استانداردهای ملی سلامت سیب زمینی به منظور تولید آنتی-بادی اختصاصی	خاص	۹۴۵۱-۰۸-۰۸-۱۴
فناوری و فرآوری بذر گیاهان دارویی (آویشن، بابونه، مرزه، و گشنیز)	خاص	K۹۳۰۱-۰۸-۰۸-۴۸

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری توده های شاخص بومی و محلی گیاه داروئی بابونه	خاص	۹۳۰۲-۰۸-۰۸-۱۴ K۹۳۰۱-۹۴۰۰۳
بررسی رطوبت بذر، دمای محیط و مواد بسته بندی جهت نگهداری بذر گیاه داروئی بابونه (<i>Matricaria Chamomilla</i>)	خاص	۹۳۰۱-۰۸-۰۸-۱۴ K۹۳۰۱-۹۳۰۰۱
بررسی توده های بومی شاخص آویشن با استفاده از صفات مورفولوژیک و مارکرهای مولکولی	خاص	۹۳۰۲-۰۸-۰۸-۱۴ K۹۳۰۱-۹۳۰۰۲
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی ۱۱ رقم خیار گلخانه ای متقاضی تجاری شدن	خاص	۹۴۱۱۶-۰۸-۰۸-۴
بررسی توده های بومی سیاه دانه (<i>Nigelia sativa</i> L.) از نظر خصوصیات مورفولوژیکی و فیتو شیمیایی در ایران.	خاص	۹۴۰۹۹-۰۸-۰۸-۴
ردیابی ویروس های نماتد زاد و گرده زاد در هسته های اولیه "به" شرکت کشاورزی فجر اصفهان	خاص	۹۴۱۱۷-۰۸-۰۸-۴
تهیه شناسنامه مورفولوژیک و بررسی تمایز توده های شاخص بومی و محلی گیاهان داروئی آویشن، بابونه، گشنیز و مرزه	خاص	۹۳۰۲-۰۸-۰۸-۱۴ K۹۳۰۱
بررسی روش های بسته بندی و نگهداری بذر گیاهان داروئی آویشن، بابونه، گشنیز و مرزه	خاص	۹۳۰۱-۰۸-۰۸-۱۴ K۹۳۰۱
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری ۱۶ رقم جدید هندوانه و تهیه شناسنامه صفات مورفولوژیک	خاص	۹۴۱۱۸-۰۸-۰۸-۴

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
ارزیابی صفات مورفولوژیکی ۳۰ رقم خیار فضای باز متقاضی تجاری شدن جهت تمایز، یکنواختی و پایداری	خاص	۹۵۱۰۸-۰۸-۰۸-۴
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی ارقام گندم متقاضی تجاری شدن	خاص	۹۴۱۲۱-۰۸-۰۸-۴

در طی این سال ۳۳ مورد پروژه تحقیقاتی مستقل نیز به اجرا در آمده اند که در زمینه تحقیقاتی ارتقا کیفیت بذر و نهال در یک استان، شهرستان یا منطقه توسط محققان این موسسه بعنوان مجری پروژه و با هزینه سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی همچنان در دست اجرا می- باشد (جدول ۲).

جدول ۲- پروژه‌های تحقیقاتی مستقل اجرا شده در سال ۱۳۹۵

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی شاخص های کیفی و کمی بذر ۱۵ ژنوتیپ لوبیا چیتی	مستقل	۹۱۱۱۳-۰۸-۶۱-۲
بررسی اثر زمان برداشت بر کیفیت و کمیت بذر چهار رقم لوبیا چیتی	مستقل	۹۱۱۱۴-۰۸-۶۱-۲
بهینه سازی و مقایسه روش های ردیابی گونه های <i>Pectobacterium spp.</i> در غده های بذری سیب زمینی	مستقل	۹۲۱۲۱-۰۸-۰۸-۲
پایش میزان آلودگی غده های بذری سیب زمینی به اسکروت های قارچ <i>Rhizoctonia solani</i> تاثیر آن در توسعه بیماری بوته میری ریزوکتونیایی	مستقل	۰۸-۰۸-۰۸-۲ ۹۲۱۲۳

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی ارقام ذرت متقاضی تجاری سازی	مستقل	۹۳۱۰۶-۰۸-۰۸-۲
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی ارقام آفتابگردان متقاضی تجاری شدن	مستقل	۹۲۱۲۸-۰۸-۰۸-۲
ارزیابی کمیت و کیفیت بذر دو رقم گندم دیم تحت شرایط آبیاری تکمیلی مزرعه	مستقل	۹۳۱۰۹-۰۸-۰۸-۲
تجزیه ارتباط صفات آزمون تیپ (تمایز، یکنواختی و پایداری) ارقام و ژنوتیپ های بومی جو با نشانگرهای مولکولی	مستقل	۹۳۱۱۸-۰۸-۰۸-۲
بررسی آلودگی و پراکنش بیماریهای ویروسی در مزارع گواهی شده تکثیر بذر سیب زمینی (کلاس S بذری) استانهای همدان و کردستان	مستقل	۹۴۱۰۳-۰۸-۰۸-۲
بررسی اصالت و خلوص ژنتیکی بذر ارقام هیبرید ذرت کشور	مستقل	۹۴۱۰۴-۰۸-۰۸-۲
بررسی اصالت رقم و خلوص ژنتیکی بذر چغندر قند	مستقل	۹۴۱۰۶-۰۸-۰۸-۲
بررسی پارتهای بذری غلات در کرتهای کنترلی	مستقل	۹۵۱۰۹-۰۸-۵۵-۲
بررسی کارایی سیستم گواهی بذر سیب زمینی در ایران از طریق ارزیابی های پست کنترل	مستقل	۹۳۱۲۷-۰۸-۰۸-۲
بهینه سازی ردیابی عوامل پوسیدگی فیتوفترایی و آرمیلاریایی در باغات دانه دار ، هسته دار و نهالستان ها	مستقل	۹۴۱۱۳-۰۸-۰۸-۲

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
ارزیابی کارایی سیستم گواهی بذر سویا در ایران از طریق ارزیابی های پست کنترل	مستقل	۹۴۱۰۹-۰۸-۰۸-۲
بررسی اصالت و خلوص ژنتیکی بذر لاین های ذرت	مستقل	۹۴۱۱۰-۰۸-۰۸-۲
بررسی و ارزیابی پارت های بذری غلات در کرت های کنترلی در استان چهارمحال و بختیاری	مستقل	۹۴۱۲۷-۰۸-۴۲-۲
تعیین و بررسی وضعیت آلودگی مزارع تولید بذر گندم آبی به علف های هرز غیرمجاز و سایر محصولات در استان چهارمحال و بختیاری	مستقل	۹۳۱۳۰-۰۸-۴۲-۲
ارزیابی کارایی سیستم گواهی بذر آفتابگردان در ایران از طریق ارزیابی های پست کنترل	مستقل	۹۴۱۱۴-۰۸-۰۸-۲
بررسی نوع قارچ کش و دوره انبار داری بر بنیه بذر سه رقم جو طبقه مادری در استان تهران	مستقل	۹۵۱۰۱-۰۸-۰۸-۲
ارزیابی خلوص ژنتیکی بذر پنبه رقم ورامین طبقات سوپرالیت، الیت و گواهی شده استان خراسان رضوی با استفاده از خصوصیات مورفولوژیکی ثبت شده	مستقل	۹۴۱۱۵-۰۸-۰۸-۲
بررسی یکنواختی جمعیت پایه های GF۶۷۷، GN، M۹ و MM۱۰۶ با استفاده از نشانگرهای ریزماهواره	مستقل	۹۴۱۱۱-۰۸-۰۸-۲
بررسی پراکنش بیماریهای ویروسی در مزارع مادری تکثیر بذر سیب زمینی (کلاس SE و E بذری) استان خراسان رضوی	مستقل	۹۵۱۰۵-۰۸-۰۸-۲

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی پراکنش بیماریهای ویروسی در مزارع مادری تکثیر بذر سیب زمینی (کلاس SE و E بذری) استان مرکزی	مستقل	۹۴۱۲۰-۰۸-۰۸-۲
بررسی تأثیر روی مال کردن بر خصوصیات جوانه زنی بذر گندم در استان البرز	مستقل	۹۵۱۰۴-۰۸-۰۸-۲
بررسی پارت‌های بذری ارقام جو دیم در کرت‌های کنترلی سال زراعی ۹۴-۹۵	مستقل	۹۴۱۳۰-۰۸-۰۸-۲
بررسی پارت‌های بذری ارقام گندم دیم در کرت‌های کنترلی سال زراعی ۹۴-۹۵	مستقل	۹۴۱۲۶-۰۸-۰۸-۲
بررسی پارت‌های بذری ارقام گندم آبی در کرت‌های کنترلی سال زراعی ۹۴-۹۵	مستقل	۹۴۱۳۱-۰۸-۰۸-۲
بررسی پارت‌های بذری ارقام جو آبی در کرت‌های کنترلی سال زراعی ۹۴-۹۵	مستقل	۹۴۱۲۵-۰۸-۰۸-۲
بررسی اصالت و خلوص ژنتیکی بذر کلزا	مستقل	۹۴۱۲۸-۰۸-۰۸-۲
کنترل پس از برداشت کلاس‌های مختلف غده‌های بذری سیب زمینی تولید شده در سال‌های ۱۳۹۴	مستقل	۹۴۱۲۹-۰۸-۰۸-۲
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی در ۲۷ رقم گوجه فرنگی	مستقل	۹۴۱۲۴-۰۸-۰۸-۲
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی ارقام خربزه متقاضی تجاری شدن	مستقل	۹۵۱۰۷-۰۸-۰۸-۲

این موسسه در سال ۹۵ تعداد پنج پروژه به صورت مشترک با سایر موسسات، ۷ پروژه به صورت مشترک و خاص، ۲۷ پروژه بصورت مشترک و ملی و یک پروژه بصورت مشترک، خاص و ملی در دست اجرا دارد (جدول ۳ تا ۶). پروژه تحقیقاتی مشترک که دستیابی به هدف یا اهداف آن منوط به حضور محققینی از زمینه‌های تخصصی متفاوت از یک موسسه/ مرکز تحقیقاتی (مشترک داخلی) و

یا بیش از یک موسسه/پژوهشکده/مرکز تحقیقاتی ملی/مراکز آموزشی/دانشگاهی است که دارای نقش موثر و تعیین کننده در اجرای تحقیق در زمینه بذر و نهال می باشد و دارای مجریان به تعداد موسسات دست اند کار دارد

جدول ۳- پروژه‌های تحقیقاتی مشترک اجرا شده در سال ۱۳۹۵

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی سازگاری و پایداری لاین های خوش کیفیت برنج در آزمایش مقایسه عملکرد ناحیه ای	مشترک	۰۴۰۸-۰۴-۳ ۹۳۱۰۹
آزمون تیپ (تمایز، یکنواختی و پایداری) چهار رقم جدید کلزا زمستانه	مشترک	۰۸-۰۸-۷ ۹۳۱۲۱
سازگاری و پایداری لاین های امیدبخش برنج در استان گیلان	مشترک	۰۴۰۸-۰۴-۳ ۹۳۱۳۶
بررسی پارت های بذری ارقام جو در کرت های کنترلی	مشترک	۰۸-۰۸-۷ ۹۴۱۰۵
تهیه نقشه پیوستگی نشانگرهای مولکولی متصل به ژن (ژن های) مقاومت به نماتد ریشه گرهی در لوبیا و شناسایی RGA های مرتبط با مقاومت به منظور استفاده در آزمون های DUS	مشترک	۰۸-۰۸-۷ ۹۵۱۰۲

جدول ۴- پروژه‌های تحقیقاتی مشترک خاص اجرا شده در سال ۱۳۹۵

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی تمایز و یکنواختی صفات مورفولوژیک در ۲۵ رقم هندوانه	مشترک خاص	۹۲۰۹۸-۰۸۰۳-۰۸-۳۴
آزمون تیپ (تمایز، یکنواختی و پایداری) ۱۱ رقم خارجی چغندر قند	مشترک خاص	۹۴۱۰۱-۰۸۰۲-۰۸-۳۴

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بیان ژن نو ترکیب پروتئین پوششی ویروس پیچیدگی برگ سیب زمینی در باکتری <i>E. coli</i> و تولید آنتی بادی اختصاصی بر علیه ویروس.	مشترک خاص	۹۳۱۱۵-۰۸۵۱-۰۸-۳۴
آزمون تیپ (تمایز، یکنواختی و پایداری) هفت رقم جدید کلزا تیپ بهاره	مشترک خاص	۹۳۱۲۳-۰۸-۰۸-۴۷
آزمون تیپ (تمایز، یکنواختی و پایداری) شش رقم جدید نیشکر	مشترک خاص	۹۳۱۴۲-۰۸۵۲-۰۸-۳۴
بررسی ویژگی های مورفولوژیکی، زراعی، فیزیولوژیکی و بیوشیمیایی توده های بومی زیره سبز (<i>Cuminum cyminum</i> L.) در شرایط طبیعی و دارای تنش خشکی	مشترک خاص	۹۵۱۱۴-۰۹۰۸-۴۸-۳۴
آزمون تیپ (تمایز، یکنواختی و پایداری) ارقام جدید و پایه های پدری مولتی ژرم چغندر قند	مشترک خاص	۹۵۱۱۱-۰۸۰۲-۰۸-۳۴

جدول ۵- پروژه های مشترک ملی اجرا شده در سال ۱۳۹۵

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
ارزیابی و تعیین ارزش زراعی برخی ارقام جدید پنبه	مشترک ملی	۰۸۰۷-۰۸-۰۳ ۹۱۰۰۶
ارزیابی سازگاری و پایداری عملکرد لاین های نخود پاییزه در شرایط معتدل دیم	مشترک ملی	۱۵۰۸-۱۵-۰۳ ۹۲۱۹۷
ارزیابی سازگاری و مقایسه عملکرد لاین های امید بخش کنجد در مناطق گرم	مشترک ملی	۰۳۰۸-۷۱-۰۳ ۹۲۲۰۹
تاثیر محیط و ژنتیک روی صفات های آناتومیک، بیوفیزیکی، بیوشیمیایی و فیزیولوژیکی بذر (<i>Beta vulgaris</i> L.) چغندر قند	مشترک ملی	۰۲۰۵۰۸-۶۳-۰۳ ۹۲۲۳۱

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
میزان بذر سخت و تاثیر زمان بذر گیری بر آن در اکوتیپ های ایرانی یونجه	مشترک ملی	۰۳-۰۳-۰۳۰۸-۰۳ ۹۳۱۰۴
بررسی سازگاری هیبریدهای امید بخش ذرت دانه ای دیررس و متوسط رس در مقایسه عملکرد نهایی	مشترک ملی	۰۳-۰۳-۰۳۰۸-۰۳ ۹۳۱۰۱
بررسی سازگاری لاین های جدید گلرنگ حاصل از پرتوتابی از نظر عملکرد دانه و روغن	مشترک ملی	۰۳-۰۳-۰۳۰۸-۰۳ ۹۳۲۰۴
بررسی لاینهای امید بخش گندم در آزمایش یکنواخت سراسری (ERWYT) در مناطق گرم و خشک جنوب (ZONE II)	مشترک ملی	۰۳-۰۳-۰۳۰۸-۰۳ ۹۳۱۶۹
بررسی سازگاری ژنوتیپ های گندم نان بهاره و پایداری عملکرد دانه در آزمایش های یکنواخت سراسری در شرایط دیم گرمسیری و نیمه گرمسیر	مشترک ملی	۰۳-۰۳-۰۳۰۸-۱۵ ۹۳۱۹۸
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد دانه ارقام و لاین های امید بخش نخود سفید در کشت بهاره مناطق سردسیر در شرایط دیم	مشترک ملی	۰۳-۰۳-۰۳۰۸-۱۵ ۹۳۱۹۹
ارزیابی سازگاری لاین های دیررس سویا در مناطق شمالی ایران	مشترک ملی	۰۳-۰۳-۰۳۰۸-۵۷ ۹۳۱۱۴
بررسی سازگاری لاینهای گندم دوروم و پایداری عملکرد دانه آنها در آزمایشات یکنواخت سراسری مناطق معتدل و سرد دیم	مشترک ملی	۰۳-۰۳-۰۳۰۸-۱۵ ۹۳۲۰۰

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد دانه ژنوتیپهای پیشرفته گندم نان در مناطق معتدل سرد دیم	مشترک ملی	۱۵۰۸-۱۵-۰۳ ۹۲۲۲۹
بررسی سازگاری ژنوتیپ های پیشرفته گلرنگ از نظر عملکرد دانه و کیفیت علوفه در شرایط دیم مناطق سرد و معتدل سرد	مشترک ملی	۱۵۰۸-۱۵-۰۳ ۹۲۲۰۸
ارزیابی نهایی لاین های امیدبخش سورگوم دومنظوره علوفه ای - دانه ای	مشترک ملی	۰۳۰۸-۰۳-۰۳ ۹۳۱۱۵
بررسی لاینهای امید بخش کنجد از نظر عملکرد دانه و خصوصیات مهم زراعی	مشترک ملی	۰۳۰۸-۰۳-۰۳ ۹۳۱۱۶
بررسی پایداری عملکرد علوفه در لاین های امید بخش سورگوم علوفه ای در مناطق معتدل	مشترک ملی	۰۳۰۸-۴۳-۰۳ ۹۳۱۰۵
ارزیابی سازگاری و پایداری عملکرد دانه ژنوتیپهای پیشرفته تریتیکاله در آزمایش یکنواخت سراسری مناطق سردسیر دیم	مشترک ملی	۱۵۰۸-۱۵-۰۳ ۹۲۲۰۱
بررسی سازگاری لاین های امید بخش ارزن مرواریدی (americanum pennisetum) در مقایسه عملکرد نهائی	مشترک ملی	۰۳۰۸-۰۳-۰۳ ۹۲۲۲۰
بررسی سازگاری لاین های امید بخش ارزن معمولی (Panicum miliaceum) در مقایسه عملکرد نهائی	مشترک ملی	۰۳۰۸-۰۳-۰۳ ۹۲۲۱۲

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد دانه ژنوتیپ‌های امید بخش گندم نان در آزمایش‌های یکنواخت سراسری مناطق سرد و معتدل سرد دیم	مشترک ملی	۱۵۰۸-۱۵-۰۳ ۹۲۲۲۲
بررسی سازگاری لاین‌های جدید سویا حاصل از دورگ گیری	مشترک ملی	۰۳۰۸-۰۳-۰۳ ۹۳۱۱۷
ارزیابی اثر متقابل ژنوتیپ در محیط و تعیین پایداری عملکرد ژنوتیپ‌های عدس بهاره در شرایط سردسیر دیم	مشترک ملی	۱۵۰۸-۱۵-۰۳ ۹۲۲۰۲
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد دانه لاین‌های جو در آزمایش‌های یکنواخت سراسری مناطق سردسیر و معتدل دیم.	مشترک ملی	۱۵۰۸-۱۵-۰۳ ۹۲۲۲۸
تعیین ارزش زراعی ارقام خارجی چغندر قند در مناطق آلوده به ریزومانیا	مشترک ملی	۰۲۰۸-۰۲-۰۳ ۹۳۱۱۳
بررسی سازگاری و پایداری لاین‌های امید بخش برنج در آزمایش مقایسه عملکرد ناحیه ای	مشترک ملی	۰۴۰۸-۰۴-۰۳ ۹۳۱۳۸
آزمون تعیین ارزش زراعی هیبریدهای جدید خارجی ذرت دانه ای	مشترک ملی	۰۳۰۸-۰۳-۰۳ ۹۳۱۴۱

جدول ۶- پروژه‌های مشترک ملی خاص اجرا شده در سال ۱۳۹۵

ردیف	عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
۱	ثبت کلن‌های زعفران ایران با استفاده از روش‌های ریخت شناسی و مولکولی	مشترک ملی خاص	۰۸-۰۸-۰۴۷ ۹۳۱۰۸

در سال ۹۵ تعداد ۱۵ فقره پروژه تحقیقاتی ملی و ۶ فقره پروژه به صورت ملی و خاص که زمینه تحقیقاتی بذر به اجرا درآمد و با دارا بودن یک روش تحقیق بدلیل حجم عملیات در تعامل با وسعت محل اجرای آن اقتضاء می‌کند که دارای بیش از یک مجری باشد و به ازای هر استان، شهرستان یا منطقه دارای یک مجری و تعدادی همکار می‌باشند. در پروژه‌های ملی، یکی از مجریان به عنوان مجری مسئول، پروژه را رهبری می‌نماید

جدول ۷- پروژه‌های ملی در دست اجرا که از سال ۱۳۹۵ آغاز شده‌اند

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
تأثیر مالچ‌پاشی بر کیفیت و عملکرد غده‌های بذری سیب‌زمینی در مناطق مختلف تولید بذر	ملی	۹۲۱۰۳-۰۸-۰۸-۰
بررسی امکان بهبود کیفیت بذر سویا از طریق محلول پاشی بور	ملی	۹۲۱۰۲-۰۸-۰۸-۰
بررسی رطوبتهای مختلف بذر، تاریخ کاشت و مدت نگهداری بر کیفیت بذر ذرت هیبرید سینگل کراس ۷۰۴	ملی	۹۲۱۰۵-۰۸-۰۸-۰
بررسی عوامل مؤثر بر کاهش کیفیت جوانه زنی و بنیه گیاهچه بذر دو رقم سویا در استان اردبیل (منطقه مغان)	ملی	۹۲۱۰۶-۰۸-۰۸-۰
بررسی تأثیر رطوبت و کیفیت اولیه بذر سویای ویلیامز بر خاصیت انبارمانی آن	ملی	۹۲۱۰۴-۰۸-۰۸-۰
ارزیابی و شناسایی مناطق بهینه تولید بذر سویا از نظر عوامل اقلیمی و زراعی	ملی	۹۳۱۱۹-۰۸-۳۷-۰
تعیین بازده مصرف انرژی و برآورد اقتصادی تولید بذر سویا در مناطق اصلی کشت	ملی	۹۳۱۲۸-۰۸-۵۷-۰
بررسی تأثیر رطوبت های مختلف بذر در روش برداشت دستی بر سلامت بذر و جوانه زنی ذرت هیبرید سینگل کراس ۷۰۴	ملی	۹۴۱۰۱-۰۸-۰۸-۰
بررسی پراکنش و آلودگی مزارع تولید بذر جو به علف های هرز غیرمجاز، سایر ارقام و سایر محصولات در اقلیم سرد و معتدل کشور	ملی	۹۳۱۳۰-۰۸-۰۸-۰

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی پراکنش و آلودگی مزارع تولید بذر جو به علف های هرز غیرمجاز، سایر ارقام و سایر محصولات در اقلیم گرم خشک و گرم خزری کشور	ملی	۹۳۱۲۹-۰۸-۰۸-۰۰
بررسی وضعیت آلودگی مزارع تولید بذر گندم به علف های هرز غیرمجاز، سایر محصولات و سایر ارقام در دو استان البرز و تهران	ملی	۹۴۱۰۷-۰۸-۰۸-۰۰
تشخیص غیر تخریبی و لحظه-ای ویروس های مهم سیب زمینی در مزارع بذری با استفاده از اسپکتروفتومتری	ملی	۹۴۱۱۲-۰۸-۰۸-۰۰
تعیین ارزش زراعی ارقام مختلف سیب زمینی خارجی	ملی	۹۴۱۲۳-۰۸-۰۸-۰۰
بررسی کیفی بذور کلزای تولید داخل کشور (۹۴-۹۵) و مقایسه آن با با بذور وارداتی	ملی	۹۵۱۰۶-۰۸-۰۸-۰۰
بررسی کیفیت بذر ارقام گندم دیم و مقایسه وضعیت تولید بذر ارقام جدید با ارقام قدیمی در اقلیم سرد کشور	ملی	۹۵۱۰۳-۰۸-۰۸-۰۰

۱۶ جدول ۸- پروژه های ملی خاص در دست اجرا که از سال ۱۳۹۵ آغاز شده اند

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی بیماری های ویروسی و ویروئیدی انگور در استان های خراسان رضوی، آذربایجان غربی، قزوین و فارس در راستای بازنگری استانداردهای ملی سلامت	ملی خاص	۹۳۵۱-۰۸-۰۸-۰۱۴
تعیین فاصله ایزولاسیون برای تولید سیب زمینی بذری در مناطق مختلف	ملی خاص	۹۴۱۰۲-۰۸-۰۸-۰۴
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیک در ۲۱ رقم پیاز	ملی خاص	۹۳۱۱۰-۰۸-۰۸-۰۴
بررسی پراکنش و آلودگی به علف های هرز غیرمجاز در مزارع تولید بذر هیبرید کلزا استان های خوزستان و ایلام	ملی خاص	۹۳۱۱۶-۰۸-۰۸-۰۴

عنوان	نوع پروژه	شماره مصوب
بررسی آلودگی به بیماری فوما و ارتباط آن با شاخص‌های کیفی بذر در مزارع تولید بذر هیبرید کلزا در مناطق تولید بذر جنوب کشو	ملی خاص	۹۳۱۲۲-۰۸-۰۸-۰۴
بررسی تمایز ، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیک در ۱۰ رقم جدید پیاز	ملی خاص	۹۴۱۱۹-۰۸-۰۸-۰۴

تعداد ۶۶ مورد پروژه تحقیقاتی در سال ۱۳۹۵ خاتمه یافت که شامل پروژه‌های آغاز شده در همین سال ۸ و نیز پروژه‌های تحقیقاتی است که در سال‌های گذشته آغاز شده‌اند. مشخصات این گزارش-های نهایی در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹- پروژه‌های تحقیقاتی خاتمه یافته در سال ۱۳۹۵

عنوان خاتمه یافته	شماره فروست گزارش نهایی	تاریخ گزارش نهایی
بررسی پایه های مادری هسته دار از نظر آلودگی به ویروسهای مهم	۵۰۷۶۳	۱۳۹۵/۹/۱۵
بررسی علل کاهش قوه نامیه بذر ارقام جو در استانهای مازندران و البرز	۴۸۹۹۸	۱۳۹۵/۲/۸
تأثیر مالچ‌پاشی بر کیفیت و عملکرد غده‌های بذری سیب‌زمینی در مناطق مختلف تولید بذر	۵۰۹۸۲	۱۳۹۵/۱۰/۱۴
بررسی پایداری عملکرد لاین های کلزای مناسب مناطق سرد و معتدل سرد ایران	۵۰۴۵۶	۱۳۹۵/۷/۲۵
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد دانه لاین های جو در آزمایش های یکنواخت سراسری مناطق سردسیر دیم	۵۰۱۴۸	۱۳۹۵/۶/۷
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد دانه ژنوتیپهای پیشرفته تریتیکاله در آزمایش یکنواخت سراسری مناطق سردسیر دیم	۵۰۷۷۱	۱۳۹۵/۹/۱۶
بررسی رطوبتهای مختلف بذر، تاریخ کاشت و مدت نگهداری بر کیفیت بذر ذرت هیبرید سینگل کراس ۷۰۴	۵۰۸۴۵	۱۳۹۵/۹/۲۴
ارزیابی سلامت درختان میوه هسته دار مادری نسبت به بیماری پژمردگی ورتیسلیومی براساس استانداردهای مصوب برای صدور گواهی سلامت	۵۰۷۵۸	۱۳۹۵/۹/۱۴

عنوان خاتمه یافته	شماره فروست گزارش نهایی	تاریخ گزارش نهایی
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد دانه ژنوتیپ های پیشرفته جو در آزمایش یکنواخت سراسری مناطق گرم و نیمه گرمسیر دیم	۴۹۲۵۷	۱۳۹۵/۱/۲۵
بررسی سازگاری ژنوتیپ های امیدبخش جو در آزمایش مقایسه عملکرد یکنواخت منطقه سرد	۴۹۴۱۱	۱۳۹۵/۲/۱۸
مطالعه پایداری و سازگاری عملکرد دانه لاین های گندم دوروم در آزمایشات یکنواخت سراسری مناطق معتدل و سرد دیم	۵۰۷۶۹	۱۳۹۵/۹/۱۶
مطالعه سازگاری و پایداری عملکرد دانه ژنوتیپ های گندم نان در آزمایش های یکنواخت سراسری مناطق سرد و معتدل سرد	۵۰۸۶۵	۱۳۹۵/۹/۳۰
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد دانه ژنوتیپ های پیشرفته گندم نان در مناطق معتدل سرد دیم	۵۰۸۶۳	۱۳۹۵/۹/۳۰
بررسی تأثیر رطوبت و کیفیت اولیه بذر سویای ویلیامز بر خاصیت انبارمانی آن	۴۹۵۷۰	۱۳۹۵/۳/۵
بررسی شاخص های پایداری عملکرد دانه در لاین های امیدبخش تریتی کاله در آزمایش یکنواخت سراسری مناطق سردسیر دیم	۵۰۷۷۲	۱۳۹۵/۹/۱۶
تعیین خصوصیات زراعی هیبرید های امید بخش چغندر قند منوژرم مقاوم به ریزومانیا	۵۰۱۷۳	۱۳۹۵/۶/۱۰
ارزیابی اثر متقابل ژنوتیپ در محیط و تعیین پایداری عملکرد ژنوتیپ های عدس بهاره در شرایط سردسیر دیم	۵۰۸۶۴	۱۳۹۵/۹/۳۰
تعیین ارزش زراعی ارقام خارجی چغندر قند در شرایط مزرعه آلوده به نماتد مولد سیست چغندر قند	۴۹۶۶۰	۱۳۹۵/۴/۱
بررسی ارزش زراعی هیبرید های مولتی ژرم مقاوم به بیماری ریزومانیا در چغندر قند	۴۹۳۳۹	۱۳۹۵/۲/۷
بررسی صفات کمی، کیفی و سازگاری کلون های امیدبخش سیب زمینی در مناطق کشت بهاره و تولید گیاهچه های عاری از ویروس	۴۹۲۶۸	۱۳۹۵/۱/۲۵
تعیین ارزش زراعی ارقام خارجی چغندر قند در مناطق آلوده به ریزومانیا	۴۹۵۳۰	۱۳۹۵/۳/۱

عنوان خاتمه یافته	شماره فروست گزارش نهایی	تاریخ گزارش نهایی
تعیین ارزش زراعی ارقام خارجی چغندر قند در مناطق آلوده به بیماری پوسیدگی ریزوکتونیایی ریشه و طوقه	۴۹۵۲۹	۱۳۹۵/۳/۱
آزمون تمایز، یکنواختی و پایداری پایه‌ها و ارقام مونوژرم و مولتی ژرم چغندر قند با استفاده از صفات مورفولوژیک	۴۷	۱۳۹۵/۶/۷
ارزیابی سازگاری و مقایسه نهایی عملکرد و صفات مهم زراعی لاینهای جدید کنگد برای نیمه شمالی کشور	۵۰۲۱۴	۱۳۹۵/۶/۲۰
بررسی تمایز و یکنواختی صفات مورفولوژیک در ۲۵ رقم هندوانه	۵۰۸۴۸	۱۳۹۵/۹/۲۴
بررسی سازگاری هیبریدهای امید بخش ذرت دانه‌ای دیررس و متوسط رس در مقایسه عملکرد نهایی	۵۱۲۵۲	۱۳۹۵/۱۲/۸
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد لاینهای امیدبخش جو در شرایط بدون تنش و تنش خشکی آخر فصل در آزمایش مقایسه عملکرد یکنواخت منطقه معتدل	۵۰۴۵۷	۱۳۹۵/۷/۲۵
بررسی سازگاری لاین‌های جدید گلرنگ حاصل از پرتوتابی از نظر عملکرد دانه و روغن	۵۰۱۶۲	۱۳۹۵/۶/۸
ارزیابی ارقام و لاینهای امیدبخش گندم در آزمایش‌های یکنواخت سراسری مناطق شور (ERWYT-Salt-۹۲)	۵۰۷۱۴	۱۳۹۵/۹/۳
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد لاین‌های امیدبخش جو در آزمایش مقایسه عملکرد یکنواخت در شرایط شور	۴۹۷۰۱	۱۳۹۵/۴/۱
ارزیابی پایداری عملکرد و سازگاری ژنوتیپ‌های امید بخش گندم نان در آزمایش مقایسه عملکرد یکنواخت منطقه ای اقلیم معتدل کشور (ERWYT-M-۹۲) تحت شرایط آبیاری نرمال و تنش رطوبتی آخر فصل	۴۹۶۳۲	۱۳۹۵/۳/۲۳
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیک ارقام ذرت متقاضی تجاری سازی	۵۰۷۹۴	۱۳۹۵/۹/۱۷
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیک ارقام آفتابگردان متقاضی تجاری شدن	۴۹۵۵۹	۱۳۹۵/۳/۵

عنوان خاتمه یافته	شماره فروست گزارش نهایی	تاریخ گزارش نهایی
بررسی سازگاری ژنوتیپ‌های گندم نان بهاره و پایداری عملکرد دانه در آزمایش‌های یکنواخت سراسری در شرایط دیم گرمسیری و نیمه گرمسیر	۵۱۱۸۲	۱۳۹۵/۱۱/۱۹
بررسی سازگاری و پایداری عملکرد لاینهای های امیدبخش جو در آزمایش مقایسه عملکرد یکنواخت منطقه گرم	۵۰۵۲۹	۱۳۹۵/۸/۴
بررسی سازگاری ژنوتیپ‌های گلرنگ با میزان روغن بالا در شرایط دیم سرد و معتدل سرد	۵۱۲۸۰	۱۳۹۵/۱۲/۷
ارزیابی سازگاری لاینهای امیدبخش گندم در آزمایش مقایسه عملکرد هم اقلیم (ERWYT) ساحل خزر (Zone-I)	۵۰۶۵۳	۱۳۹۵/۸/۱۸
ارزیابی سازگاری لاین های دیررس سویا در مناطق شمالی ایران	۵۱۱۵۶	۱۳۹۵/۱۱/۲۳
تعیین ارزش زراعی ارقام خارجی چغندر قند در مناطق کشت پاییزه	۵۰۱۷۲	۱۳۹۵/۶/۱۰
بررسی سازگاری ژنوتیپ‌های امیدبخش جو در آزمایش مقایسه عملکرد یکنواخت منطقه سرد	۴۹۴۱۲	۱۳۹۵/۲/۱۸
بررسی پایداری عملکرد علوفه در لاین های امید بخش سورگوم علوفه ای در مناطق معتدل	۵۱۱۶۷	۱۳۹۵/۱۲/۷
مطالعه میزبان های عوامل بیماری زای درختان میوه مندرج در استانداردهای ملی سلامت جهت استفاده در احداث هسته های اولیه و پیش تکثیر، باغات مادری و نهالستان ها.	۴۹۵۶۷	۱۳۹۵/۳/۵
تعیین ارزش زراعی ارقام خارجی چغندر قند در مناطق آلوده به ریزومانیا	۵۱۲۸۶	۱۳۹۵/۱۲/۱۱
آزمون تیپ (تمایز، یکنواختی و پایداری) ۱۱ رقم خارجی چغندر قند	۵۰۱۵۵	۱۳۹۵/۶/۶
تجزیه ارتباط صفات آزمون تیپ (تمایز، یکنواختی و پایداری) ارقام و ژنوتیپ های بومی جو با نشانگرهای مولکولی	۵۰۸۴۴	۱۳۹۵/۹/۲۴
آزمون تعیین ارزش زراعی هیبریدهای جدید خارجی ذرت دانه ای	۵۰۸۲۱	۱۳۹۵/۹/۲۱
بررسی آلودگی و پراکنش بیماریهای ویروسی در مزارع گواهی شده تکثیر بذر سیب زمینی (کلاس S بذری) استانهای همدان و کردستان	۵۱۴۰۵	۱۳۹۵/۱۲/۲۴
بررسی پارت‌های بذری ارقام گندم دیم در کرت‌های کنترلی	۴۹۵۶۹	۱۳۹۵/۳/۵
بررسی پارت‌های بذری ارقام گندم آبی در کرت‌های کنترلی	۴۹۵۶۱	۱۳۹۵/۳/۵

عنوان خاتمه یافته	شماره فروست گزارش نهایی	تاریخ گزارش نهایی
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیک در ۱۳ رقم جدید هندوانه	۵۰۷۹۵	۱۳۹۵/۹/۱۷
بررسی اصالت و خلوص ژنتیکی بذر ارقام هیبرید ذرت کشور	۴۹۵۶۸	۱۳۹۵/۳/۴
بررسی پراکنش و آلودگی به علف های هرز غیرمجاز در مزارع تولید بذر هیبرید کلزا استان های خوزستان و ایلام	۴۹۲۴۵	۱۳۹۵/۱/۱۸
بررسی پارت های بذری ارقام جو در کرت های کنترلی	۵۱۴۲۸	۱۳۹۵/۱۲/۲۸
بررسی اصالت رقم و خلوص ژنتیکی بذر چغندر قند	۵۰۰۸۵	۱۳۹۵/۵/۳۰
پوشش دادر کردن بذر گیاه دارویی مرزه (<i>Satureja hortensis</i> L.) با مواد مختلف و انتخاب مناسب ترین روش برای بهبود جوانه زنی	۵۰۸۳۲	۱۳۹۵/۹/۲۴
بررسی پراکنش و آلودگی مزارع تولید بذر جو به علف های هرز غیرمجاز، سایر ارقام و سایر محصولات در اقلیم سرد و معتدل کشور	۵۰۰۸۰	۱۳۹۵/۵/۲۷
بررسی پراکنش و آلودگی مزارع تولید بذر جو به علف های هرز غیرمجاز، سایر ارقام و سایر محصولات در اقلیم گرم خشک و گرم خزری کشور	۵۰۰۷۹	۱۳۹۵/۵/۲۷
بررسی کارایی سیستم گواهی بذر سیب زمینی در ایران از طریق ارزیابی های پست کنترل	۴۹۵۶۰	۱۳۹۵/۳/۵
بررسی وضعیت آلودگی مزارع تولید بذر گندم به علف های هرز غیرمجاز، سایر محصولات و سایر ارقام در دو استان البرز و تهران	۵۰۷۵۵	۱۳۹۵/۹/۱۴
بررسی اصالت و خلوص ژنتیکی بذر لاین های ذرت	۵۰۱۳۱	۱۳۹۵/۶/۶
بررسی رطوبت بذر، دمای محیط و مواد بسته بندی جهت نگهداری بذر گیاه دارویی بابونه (<i>Matricaria Chamomilla</i>)	۴۹۲۹۴	۱۳۹۵/۲/۱
بررسی توده های بومی شاخص آویشن با استفاده از صفات مورفولوژیک و مارکرهای مولکولی	۵۱۴۲۷	۱۳۹۵/۱۲/۲۸

عنوان خاتمه یافته	شماره فروست گزارش نهایی	تاریخ گزارش نهایی
بررسی یکنواختی جمعیت پایه های ۶۷۷GF، GN، ۹M و ۱۰۶MM با استفاده از نشانگرهای ریزماهواره	۵۰۷۵۷	۱۳۹۵/۹/۱۴
بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی ۱۱ رقم خیار گلخانه ای متقاضی تجاری شدن	۵۰۷۶۲	۱۳۹۵/۹/۱۵
بررسی پراکنش بیماریهای ویروسی در مزارع مادری تکثیر بذر سیب زمینی (کلاس SE و E بذری) استان مرکزی	۵۱۳۹۶	۱۳۹۵/۱۲/۲۳
بررسی پارت‌های بذری ارقام جو آبی در کرت‌های کنترلی سال زراعی ۹۴-۹۵	۵۱۴۲۶	۱۳۹۵/۱۲/۲۸

بر اساس تعاریف سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی، یافته های قابل ترویج عبارت است از نتایج حاصل از اجرای طرح/پروژه‌های پژوهشی خاتمه یافته که قابل کاربرد و استفاده در عرصه توسط کارشناسان بخش اجراء، مروجان، تولیدکنندگان و کشاورزان می‌باشند. در سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۶ فقره یافته تحقیقاتی قابل ترویج از اجرای پروژه‌های تحقیقاتی استخراج گردیده است که عناوین آن در جدول ۱۰ ذکر شده است. این عناوین برای بهره‌برداری و انتشار به سازمان متبوع ارسال گردید.

جدول ۱۰- یافته های ترویجی حاصل از پروژه‌های پایان یافته در سال ۱۳۹۵

ردیف	عنوان یافته های تحقیقاتی ارسال شده به سازمان
۱	پراکنش بیماریهای ویروسی در مزارع مادری تکثیر بذر سیب‌زمینی (کلاس S و SE بذری) استان مرکزی
۲	پراکنش بیماریهای ویروسی در مزارع تکثیر بذر سیب‌زمینی (کلاس S بذری) استان همدان
۳	تولید هسته‌های اولیه سالم و اصیل از ارقام تجاری و رایج (سیب، هلو و شلیل) جهت استفاده در باغات مادری
۴	بررسی تاثیر رطوبت های مختلف بذر در روش برداشت دستی بر سلامت بذر و جوانه زنی ذرت هیبرید سینگل کراس "۷۰۴"

ردیف	عنوان یافته های تحقیقاتی ارسال شده به سازمان
۵	پراکنش و آلودگی مزارع تولید بذر جو به علفهای هرز غیرمجاز، سایر ارقام و سایر محصولات در اقلیم گرم خشک و گرم خزری کشور
۶	بررسی تمایز، یکنواختی و پایداری صفات مورفولوژیکی ۲۶ رقم گوجه فرنگی متقاضی تجارتی شدن
۷	بررسی خصوصیات مورفولوژیکی ارقام جدید آفتابگردان (قاسم و برزگر)
۸	بررسی خلوص ژنتیکی پارت های بذری ارقام هیبرید ذرت کشور
۹	ارتقاء سیستم گواهی بذر از طریق ارزیابی های پست کنترل
۱۰	کلید تشخیص بیماریها و عوارض غده های بذری سیب زمینی
۱۱	مدیریت علمی، اجرایی و اقتصادی فاصله ایزولاسیون موجود در استانداردهای ملی سلامت مواد تکثیری
۱۲	استفاده بهینه از فاصله ایزولاسیون در برنامه های تولید نهال گواهی شده
۱۳	تعیین کلید شناسایی مرفولوژیک ارقام ذرت تجارتی در کشور
۱۴	پراکنش و آلودگی مزارع تولید بذر جو به علفهای هرز غیرمجاز، سایر ارقام و سایر محصولات در اقلیم معتدل و سرد کشور
۱۵	رطوبت مناسب برداشت بذر سویای رقم ویلیمز در استان اردبیل (منطقه مغان)
۱۶	جمعیت های بومی آویشن مناسب جهت کشت

تحقیقات فناوری و بهبود کیفیت نهال

تولید اندامهای تکثیری سالم و عاری از انواع پاتوژنهای گیاهی و نیز کنترل و گواهی مواد تکثیری مذکور از مهمترین برنامه های مدیریتی درسیستم های کنترل و گواهی بذر و نهال در کشورهای توسعه یافته و دربرخی از کشورهای در حال توسعه می باشد. تعدادی از همین عوامل بیماری زای گیاهی به دلیل سیستمیک بودن در بافت گیاهان آلوده و نیز به دلیل ماهیت ذاتی عوامل بیمارگر از طریق بذر (مانند تعداد قابل توجهی از عوامل بیماری زای ویروسی) و سایر اندامهای تکثیری (غده، ریزوم، پیاز، پایه، پیوندک، نهال و ...) ، محصولات زراعی و باغبانی ویروس ها، شبه ویروس ها، ویروئیدها، فیتوپلاسماها و تعدادی از عوامل بیماری زای باکتریایی و قارچی) به نتاج بعد منتقل شده و بنابراین چالش بزرگی برای توسعه کشاورزی پایدار محسوب می شوند. این مهم به ویژه در درختان میوه به دلیل تکثیر جنسی (بذر پایه) و غیر جنسی میزبان، کاربرد چندین ساله باغات میوه، هزینه اقتصادی بالا و نیز مشکلات عاری سازی از عوامل بیماری زا بسیار مهم می باشد .

برنامه مصوب سال ۱۳۹۵ و عملکرد

امور اجرائی مرتبط با گواهی سلامت سیب زمینی بذری کشور

تعداد حدود ۱۴۰ نمونه در قالب نزدیک به ۱۸۰۰۰ آزمون سرولوژیکی مبتنی بر DAS-ELISA برای ردیابی دو ویروس Potato leafroll virus (PLRV) و Potato virus Y (PVY)

تعداد ۶۰ نمونه در قالب ۳۶۰۰۰ آزمون سرولوژیکی مبتنی بر DAS-ELISA برای ردیابی ۶ ویروس PVY، PLRV، PVA (Potato virus A)، PVS (Potato virus S)، Potato virus X (PVX) و virus M (PVM)

تعداد ۲۸۰۰۰ نمونه غده سیب زمینی در قالب حدود ۱۷۰ هزار آزمون برای بررسی علائم بیماری ها/ بیمارگرهای اسکب، تغییر رنگ آوندی، پوسیدگی نرم، فوزاریوزیسس، بید سیب زمینی، قارچ رایزوکتونیا، تغییر شکل و صدمات مکانیکی با تکیه بر علائم شناسی بیماری ها.

تاکنون حدود ۷۰ هزار آزمون سرولوژیکی برای ردیابی ویروس های سیب زمینی در تعداد ۱۶۵۰۰ نمونه انجام شده است. تعداد نمونه های دریافت شده در سال ۱۳۹۵، بالغ بر ۱۶۵۰۰ نمونه بود. علاوه بر این ارزیابی سلامت تعداد ۲۰۰۰ نمونه برای ردیابی شش ویروس PVY، PLRV، PVA، PVX، PVS و PVM هم در قالب ۱۲۰۰۰ آزمون در دست اجراء است. تعداد نمونه ها برای ردیابی دو ویروس PVY و PLRV در سال ۱۳۹۴ حدود ۱۶۴۰۰ و تعداد نمونه ها برای ردیابی شش ویروس حدود ۳۹۰۰ نمونه بوده است. بنابراین افزایش یا کاهش قابل توجهی در تعداد نمونه های سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ نبوده است. در سال ۱۳۹۵ تعداد ۷۰۰ نمونه بنا بر درخواست تولیدکنندگان با آزمون های مبتنی بر RNA مورد ارزیابی قرار گرفتند و تعداد ۳۳۴۰۰ غده سیب زمینی از نظر حضور علائم بیماری ها ارزیابی شدند که نسبت به تعداد نمونه های سال قبل تفاوت فاحشی در تعداد نمونه های این گروه از ارزیابی ها وجود نداشت (جداول ۲۶ و ۲۷).

جدول ۲۶- تعداد زیر نمونه های بررسی شده برای ردیابی ویروس های مختلف به همراه مجموع کل آزمون های سرولوژیکی و مولکولی در آزمایشگاه بخش تحقیقات فناوری و بهبود کیفیت نهال و آزمایشگاه واحد اصفهان با نظارت عالیه بخش - سال ۱۳۹۵

نمونه	PVY	PVA	PVM	PVS	PVX	PLRV	کل زیر نمونه	مجموع آزمون (سرولوژیک و مولکولی)
تعداد زیر نمونه (۱)	۱۶۷۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۲۰۰۰	۱۶۹۰۰	۴۱۶۰۰	۶۱۰۰۰
تعداد زیر نمونه (۲)	۳۴۰۰	۳۴۰۰	-	-	-	-	-	۱۰۰۰۰
مجموع آزمون	۷۱۰۰۰							

جدول ۲۷- تعداد زیر نمونه های بررسی شده برای ردیابی علائم آلودگی های به عوامل مختلف مندرج در استانداردهای سلامت سیب زمینی در آزمایشگاه بخش تحقیقات فناوری و بهبود کیفیت نهال و آزمایشگاه واحد اصفهان با مدیریت بخش - سال ۱۳۹۵

نمونه	پوسیدگی نرم	فوزاریوم	اسکب	رایزوکتونیا	بید سیب زمینی	تغییر رنگ آوندی	تعداد کل آزمون
تعداد زیر نمونه (۱)	۲۳۱۰۰	۲۳۱۰۰	۲۳۱۰۰	۲۳۱۰۰	۲۳۱۰۰	۲۳۱۰۰	۱۳۸۶۰۰
تعداد زیر نمونه (۲)	۱۰۳۰۰	۱۰۳۰۰	۱۰۳۰۰	۱۰۳۰۰	۱۰۳۰۰	۱۰۳۰۰	۶۱۸۰۰
مجموع آزمون	۲۰۰۴۰۰						

امور اجرایی مرتبط با سلامت نهال

ارائه تعدادی هسته اولیه سالم هسته داران به موسسه که عاری از ویروس های مندرج در استانداردهای ملی سلامت این گروه های محصولی شامل ویروس های (Apple mosaic virus (ApMV), Arabis mosaic virus (ArMV), Apple chlorotic leafspot virus (ACLSV), Apple stem pitting virus (ASPV), Apple stem grooving virus (ASGV), Plum pox virus (PPV), Prune dwarf virus (PDV), Prunus necrotic ringspot virus (PNRSV), Cherry leafroll virus (CLRV) Tobacco ringspot virus (TRSV), Tomato ringspot virus (ToRSV)] یک فایتوپلازما (Verticillium dahlia) و یک قارچ (Almond witches broom, AWB)

امور اجرایی سلامت نهال برای گواهی سلامت نهال بخش های خصوصی و دولتی .

بروزرسانی خدمات و فنون آزمایشگاهی در جهت افزایش دقت آزمون های آزمایشگاهی مرتبط با صدور گواهی سلامت.

فعالیت در راستای تمرکز زدایی امور مرتبط با گواهی سلامت و واگذاری بخشی از خدمات به آزمایشگاه های واحدهای استانی یا بخش خصوصی با حفظ نظارت عالیه بخش و موسسه.

انجام تحقیقات بنیادین و کاربردی در زمینه بروز رسانی استانداردهای ملی سلامت مواد تکثیری بخش باغبانی.

انجام تحقیقات فناوری محور برای تهیه آنتی بادی ویروس های سیب زمینی.

در سال ۱۳۹۵ در راستای فعالیت های مرتبط با سلامت نهال و نیز تولید و عرضه نهال سالم و گواهی شده در قالب پروژه های مرتبط با طرح توانمند سازی تشکل های تولید نهال و ...، در قالب بیش از ۱۶۰۰۰ آزمون مختلف سرولوژیکی، بیولوژیکی و مولکولی تعداد ۵۵ هسته اولیه و سه پایه رویشی هسته دار عاری از عوامل بیماری های اشاره شده، تهیه و به موسسه تحویل شد. این منابع سالم و اصیل در قالب تفاهم نامه همکاری به شرکت کشت و صنعت آستان قدس رضوی برای تولید و تکثیر نهال سالم و گواهی شده، تحویل شده اند. (جدول ۲۸).

جدول ۲۸- فعالیت های آزمایشگاهی انجام شده برای ردیابی آلودگی ها در پایه ها (۴۵۰ پایه با آزمون های سرولوژیکی)، منابع تهیه پیوندک (۱۴۰ درخت با آزمون های سرولوژیکی و مولکولی) و ارقام نهایی حاصل از پروژه (۵۸ رقم و پایه رویشی با آزمون های سرولوژیکی، مولکولی و بیولوژیکی)- سال ۱۳۹۵

کل آزمون	V. dahlia	AWB	PNRSV	PDV	PPV	CLRV	ToRSV	TRSV	ASGV	ASPV	ACLSV	ArMV	ApMV	نمونه بررسی شده
۱۶۱۵۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۴۵۰	۱۴۵۰	۱۴۵۰	۱۴۵۰	۱۴۵۰	۱۴۵۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۴۵۰	۱۰۰۰	

تحلیل عملکرد

موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال، رسالت بزرگ و خطیر قضاوت در مورد سلامت، اصالت و نیز کیفیت مواد تکثیری تولیدی و وارداتی کشور را برعهده دارد. این رسالت عظیم ملی با تکیه بر داده های حاصل از فعالیت های آزمایشگاههای سلامت، مارکهای مولکولی و تجزیه بذر راهبری می شوند. بنابراین، به روز کردن روش های آزمون بر اساس دستاوردهای تحقیقاتی داخل و خارج

از کشور و توسعه روش های ارزیابی سریع، دقیق و حساس مهمترین دغدغه ها در اجرای این رسالت عظیم بشمار می رود تا از یکطرف نتایج آزمون ها به واقعیت نزدیکتر باشد و از طرف دیگر هزینه انجام آنها برای تولید کنندگان و واردکنندگان مواد تکثیری به حداقل میزان ممکن کاهش یابد.

بخش تحقیقات فناوری و بهبود کیفیت نهال در راستای این رسالت عظیم ملی، آزمون های حساس سرولوژیکی برای ردیابی بیمارگرها بویژه ویروس های گیاهی که عمده عوامل موجود در استانداردهای سلامت مواد تکثیری باغبانی از جمله سیب زمینی و نهال است را با آزمون های بسیار حساس و دقیق مولکولی مبتنی بر RNA و DNA همراه نموده است. بدلیل، تنوع زیاد در ساختار ژنومی ویروس های گیاهی، ابزارهای دقیق بر اساس ترادف های ژنومی جدایه های ویروسی موجود در کشور را بهینه سازی نموده است که بر اساس اطلاعات موجود، در نوع خود در کشور و منطقه بی نظیر هستند. همچنین در راستای کاهش هزینه های آزمون های سرولوژیکی، به فناوری تولید آنتی بادی ویروس های گیاهی با استفاده از تکنولوژی DNA نو ترکیب روی آورده و موفقیت هایی را برای مجموعه موسسه و تولیدکنندگان بدست آورده است.

رسالت عمده دیگری که بخش در این زمینه عهده دار شده ، انجام مطالعات بنیادین در زمینه رصد بیماری های گیاهی سیستمیک در درختان میوه است که برای تدوین علمی، منطقی و اقتصادی استانداردهای سلامت بسیار ضروری هستند.

در راستای تمرکز زدایی و نیز واگذاری امور آزمایشگاهی مرتبط، به آزمایشگاههای واحد های استانی و نیز آزمایشگاههای بخش خصوصی با حفظ نظارت عالیه موسسه حسب نص صریح قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال، بخش تحقیقات فناوری و بهبود کیفیت نهال ضمن همکاری های فنی در تجهیز آزمایشگاه سلامت بذر و نهال بخش تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال استان اصفهان، در قالب دوره های مختلف آزمایشگاهی در استان اصفهان و ستاد موسسه، آزمایشگاه آن واحد را به عنوان یکی از آزمایشگاههای استانی کشور راه اندازی نموده است به طوریکه سالیانه بخش قابل توجهی از فعالیت های آزمایشگاهی مرتبط با سلامت غده های بذری سیب زمینی در آزمایشگاه واحد اصفهان انجام می شود (جداول ۲۶ و ۲۷).

به دلیل اهمیت استانداردها برای فعالیت های اجرایی موسسه، انجام تحقیقات بنیادین برای بازنگری دوره های استانداردهای ملی بسیار ضروری است. در همین راستا این بخش فعالیت هایی

را برای ردیابی عوامل بیماری زای انگور در کشور انجام داده است. نتایج بدست آمده تاکنون از حضور بیماری هایی در سطح وسیع در این محصول حکایت داشته است که قطعاً این نتایج برای بازنگری استانداردهای سلامت مواد تکثیری انگور بسیار کارگشا خواهد بود (جدول ۲۹).

Sample preparation	Sample processing	GLRaV-۴-۹	GLRaV-۱+۳	GLRaV-۲	GLRaV-۱	ToRSV	ArMV	GfV	GVA	GFLV
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

جدول ۲۹- تعداد نمونه های جمع آوری شده از باغات انگور با آزمون های سرولوژیکی از نظر آلودگی به ویروس های مختلف انگور در استان های آذربایجان غربی، قزوین، فارس، کهگیلویه و بویر احمد، خراسان رضوی و خراسان شمالی - سال ۱۳۹۵

آسیب شناسی :

- عدم وجود نیروی انسانی ماهر و متخصص کافی با توجه به حجم فعالیت های بخش بویژه در امور اجرایی.
- عدم وجود کارشناس گیاهپزشکی در واحد های تحقیقات ثبت و کنترل و گواهی بذر و نهال استانها (به غیر از استان اصفهان) برای واگذاری بخشی از امور مرتبط زیر نظر نظارت عالی بخش.
- عدم وجود شرکت های دانش بنیان زبده و ماهر در بخش خصوصی جهت واگذاری بخشی از امور مرتبط با حفظ نظارت عالی موسسه.

برنامه و تمهیدات به منظور افزایش عملکرد در سال ۱۳۹۶

بخش تحقیقات فناوری و بهبود کیفیت نهال در سال ۱۳۹۵، تولید اولین آنتی بادی ویروس پیچیدگی برگ سیب زمینی (PLRV) را بر اساس جدایه های بومی این ویروس در کشور با

همکاری دانشگاه شیراز و با تکیه بر تکنولوژی DNA نو ترکیب رقم زد. از این آنتی بادی که آزمون های اولیه از کارایی بالای آن در ردیابی این ویروس در کشور حکایت داشته است، پس از بهینه سازی، برای ردیابی این ویروس در نمونه های بذری سیب زمینی کشور استفاده نموده و بدین ترتیب نیاز موسسه را برای خرید آن از شرکت های آمریکایی مرتفع خواهد نمود. با توجه به تجربه موفق موجود در زمینه تهیه آنتی بادی PLRV، این مهم برای ویروس های PVY و PVS در آزمایشگاه بخش در حال اجرا بوده و تاکنون بیان پروتئین پوششی این ویروس ها (دو جدایه غالب از PVY و یک جدایه از PVS) به طور کاملاً موفقیت آمیزی در باکتری *Escherichia coli* مهندسی شده است. در حال حاضر پروتئین پوششی این ویروس ها در حال بیان در سطح وسیع برای تزریق به خرگوش برای تهیه آنتی بادی است.

در راستای ادامه فعالیت های مرتبط با گواهی نهال کشور، بنا به درخواست بخش های خصوصی و دولتی، بخش تحقیقات فناوری و بهبود کیفیت نهال سازوکارهایی اجرایی را برای گواهی سلامت مواد تکثیری شرکت های متعلق به بنیاد مستضعفان و جانبازان در استان های اصفهان و قزوین و نیز ارگان های دولتی (هسته های اولیه تکثیری ارقام مختلف مرکبات متعلق به پژوهشکده مرکبات و میوه های نیمه گرمسیری و ارقام سالم سازی شده سیب و گلابی از طریق کشت بافت، ترموتراپی و کموتراپی متعلق به پژوهشکده بیوتکنولوژی کشاورزی کشور) در سال ۱۳۹۶ انجام داده است.

گزارش فناوری و بهبود کیفیت بذر

یکی از اقدامات مهم که برای کنترل کیفیت بذر معمول است آزمایشاتی است که برای شناسایی بیماری های بذرزاد به عمل می آید. در آزمایشگاه کنترل سلامت بذر آزمایش های استاندارد سلامت بذر و صدور گواهی های مربوطه، آزمایش و آزمایش های کیفی و ارزیابی بذر، بررسی و تعیین میزان بذرزادی بیمار یه های مختلف گیاهی، تحقیق و بررسی در خصوص روش های نوین تشخیص بیماری های بذر و بکارگیری آنها و بررسی و تحقیق در خصوص مناسب ترین روش های کنترل بیماری های بذرزاد و ارائه آنها به تولیدکنندگان بذرانجام می پذیرد.

اهداف برنامه مصوب فناوری بذر:

- تهیه شناسنامه توده های بومی، محلی گیاهان دارویی.
- تهیه استاندارد مزرعه و آزمایشگاه و دستورالعمل های مربوطه جهت گیاهان دارویی.
- بررسی فرآوری بذر گیاه دارویی مرزه شامل (بررسی چگونگی بوجاری، پوشش دار کردن بذر، بسته بندی و نگهداری بذر).
- بررسی تولید رقم سینتیک گشنیز با استفاده از توده های بومی و محلی.
- جمع آوری توده های بومی و محلی زیره سبز و بررسی در شرایط آبی و دیم به منظور تولید بذر توده های برتر با همکاری مرکز تحقیقات سمنان.
- جمع آوری و بررسی توده های بومی و محلی سیاهدانه به منظور تولید بذر توده های برتر

تحلیل عملکرد

پیگیری ایجاد زیرساخت های لازم درخصوص انجام تحقیقات مرتبط با پوشش دار کردن بذر و بهبود وضعیت ضد عفونی بذر با خرید یک دستگاه Coating pan و یک دستگاه Rotary seed coater آزمایشگاهی و استقرار آن در کارگاه فرآوری بذر و با تهیه محلول پایه و استفاده در پوشش دار کردن بذركلزا، گشنیز و مرزه.

تحقیقات مرتبط با گیاهان دارویی شامل:

- بررسی تولید رقم سینتتیک گشنیز با استفاده از توده های بومی و محلی .
- جمع آوری توده های بومی و محلی زیره سبز و بررسی در شرایط آبی و دیم به منظور تولید بذر توده های برتر با همکاری مرکز تحقیقات سمنان .
- جمع آوری و بررسی توده های بومی و محلی سیاهدانه به منظور تولید بذر توده های برتر .
- انتشارسند راهبردی تحقیقات با هدف تبیین رویکردهای تحقیقاتی موسسه و تعیین اولویت های تحقیقاتی با مشارکت تمامی معاونت ها و بخش های مربوطه .

اهداف برنامه مصوب سلامت بذر:

- تجهیز و استاندارد سازی آزمایشگاه ستاد.
- انجام آزمون های سلامت بذر به منظور بررسی میزان بیماری های بذرزاد در محصولات مختلف در سطح کشور بخصوص پایش سلامت محصولات گندم و جو.
- آنالیز داده ها و ارزیابی روند ارتقاء کیفیت سلامت بذر طی سال های مختلف.
- تهیه دستورالعمل های اجرایی بازدید های مزرعه ای و آزمون های آزمایشگاهی .
- آموزش و تجهیز آزمایشگاه های سلامت بذر در استان های پایلوت .
- تعیین و بازنگری استانداردهای محصولات مختلف مرتبط با بیماری های بذرزاد.
- مشارکت در احداث کلکسیون گیاهان دارویی .

تحلیل عملکرد

تمام برنامه های پیش بینی شده محقق گردید. پایش سلامت بذر به علت عدم ضرورت در سالجاری تنها در سطح طبقات پرورشی و مادری انجام گردید و کلیه امور توسط آزمایشگاه سلامت بذر در ستاد موسسه انجام شد. سایر اقدامات انجام شده به شرح زیر است :

تهیه و تصویب تعرفه سلامت بذر.

ازجمله موارد مندرج در جداول استانداردهای کنترل و گواهی بذر غلات شاخص های مرتبط با بیماری ها و آفات است یا به عبارتی سلامت بذر است. از طرفی انجام آزمون های سلامت بذر نسبتا هزینه زیادی به همراه دارد که در تعرفه کنترل و گواهی بذر منظور نشده است لذا با بررسی

های دقیق هزینه محاسبه و تعرفه مربوطه پیشنهاد گردید و با پیگیری های انجام شده توسط واحد خدمات فنی امکان اخذ تعرفه فراهم گردید.

پایش بیماری های بذر زاد گندم و جو در طبقات پرورشی و مادری در مزارع تولید بذر در کل کشور.

در راستای اجرای برنامه پایش سلامت بذر ضمن ارسال دستورالعمل بازدید مزرعه ای به کلیه استان ها ، تعداد ۲۵۹ نمونه جو و ۹۸۳ نمونه گندم دریافت و ۳۷۲۶ آزمون سلامت بذر انجام و وضعیت بیماری های بذرزاد مندرج در استاندارد (سیاهک آشکار، سیاهک پنهان، سیاهک سخت جو، لکه نواری جو، و فوزاریوم سنبله) در طبقات پرورشی ۲ و ۳ و مادری در سطح کشور تعیین گردید.

نتایج بدست آمده از این پایش عبارتند از :

- شناخت مناطق مستعد بروز بیماری و تهیه اطلس بیماری های بذرزاد.
- شناخت و تهیه نقشه پراکندگی و تراکم بیماری به تفکیک رقم و طبقه بذری.
- اجرای استاندارد ملی مصوب سلامت بذر غلات و کمک در بازنگری استانداردهای ملی بذر.
- تعیین بهترین سایت های تولید بذر با کمترین آلودگی.
- توسعه اطلاعات در مورد بیماریهای بذر زاد گندم و جو در کشور.
- بروز نمودن دستورالعمل سلامت بذر و افزایش کارائی آزمون ها .
- برنامه هاو تمهیدات فناوری بذر برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد در سال ۱۳۹۶
- بررسی امکان پوشش دار کردن (غنی سازی) بذور گندم و جو با مشارکت بخش خصوصی.
- بررسی امکان پوشش دار کردن بذور ریزدانه.
- برگزاری کارگاههای آموزشی فرآوری بذر.

برنامه هاو تمهیدات سلامت بذر برای رفع مشکلات و بهبود عملکرد در سال ۱۳۹۶

- بررسی وضعیت سلامت مزارع بذری کشور و هسته های بذری محصولات مختلف و بذور آلوده گزارش شده در برنامه پایش سلامت بذر سال ۱۳۹۵.

- تهیه دستورالعمل های بازدید مزرعه ای مصور بیماری های بذرزاد برای هر محصول .
- برگزاری دوره تئوری و عملی شناسایی بیماری های بذرزاد محصولات مختلف در مزرعه و آزمایشگاه.
- برگزاری اکوتورهای بیماری شناسی بذر در خصوص بررسی مزرعه ای بیماری های بذرزاد مهم مندرج در استاندارد به کارشناسان بازرسی مزارع .
- تجهیز برخی از آزمایشگاههای واحد های استانی بویژه از نظر نیروی انسانی برای واگذاری بخشی از فعالیت های اجرائی و تمرکز زدایی از ستاد موسسه در انجام بخشی از امور اجرائی در صورت موافقت مسئولین موسسه .
- بازبینی و بهبود استانداردهای ملی بیماری های بذرزاد (غیر قابل اجرا) محصولات مختلف تهیه شده در سال های گذشته مبتنی بر یافته های اخیر.
- همکاری با معاونت های تحقیقات شناسایی و ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر در زمینه DUS و VCU محصولات مختلف ، طرح های کنترلی بعد از برداشت و بازدید های سلامت مزارع.
- انجام تحقیقات در زمینه بیماری های بذرزاد.
- بروز نمودن دستورالعمل سلامت بذر و افزایش کارائی آزمون ها.

تحقیقات کنترل و گواهی نهال

نهال استاندارد و اصلاح شده یکی از عوامل بسیار تأثیر گذار بر تولید میوه و تنوع آن در هر کشور است. از اینرو، تلاش در ترویج و توسعه و نیز حفظ ارقام جدیدی که از طریق به نژادی توسط مراکز تحقیقاتی و یا اشخاص حاصل می‌شود، از اولویتهای مراکز تصمیم گیری کشاورزی کشورها است. همینطور بدون شک یکی از ارکان اساسی احداث باغ و تولید میوه در سطح تجارتی استفاده از نهالهای مرغوب، سالم و مطمئن از ارقام مختلف و میوه های اصلاح شده و پر محصول می باشد. از آنجاییکه شالوده و بنیاد یک نهال سالم و مرغوب از نهالستانها سرچشمه میگیرد، دقت در انتخاب نهال مورد نظر و همچنین رعایت استانداردهای فنی در مورد انتخاب نهال سالم و اصیل که دارای شناسه باشد و در نهالستانهای معتبر و دارای مجوز تولید نهال تولید گردد بسیار حائز اهمیت است. علاوه بر اصول و استانداردهای مربوط به اصالت و سلامت نهال عدم رعایت اصول فنی در کندن نهال از زمین، بسته بندی، حمل و کاشت نهال از دیگر مسائلی است که موجب می شود

بسیاری از نهال های کاشته شده خشک شوند و یا نهال کاشته شده رقم میوه مورد نظر آنان نباشد. معاونت تحقیقات کنترل و گواهی نهال با سرلوحه قراردادن قوانین ثبت و کنترل و گواهی بذر و نهال علاوه بر کنترل و نظارت بر تولید نهال اقدام به تنظیم دستورالعملهای نظارتی و استانداردهای تولید نموده است. وجود حدود ۳۵۰ نهالستان مجوز دار با ظرفیت تولید بیش از ۲۰ میلیون اصله نهال درختان میوه ای در کشور از دستاوردهای کنترل و نظارت بر تولید نهال شناسه دار می باشد. بعلاوه شروع به کار ۴ باغ مادری با ظرفیت تولید و عرضه چندین میلیون چشمه پیوندک از گام های اساسی برای تولید نهال گواهی شده درختان میوه در کشور خواهد بود. همچنین تدوین استاندارد تولید و عرضه نهال تمامی محصولات مهم باغبانی و پایه های رویشی حاصل از کشت بافت جزء فعالیت های اصولی معاونت نهال میباشند که به صورت دوره ای و توسط تیم کارشناسی در مؤسسه صورت می گیرد. نظارت بر واردات و صادرات نهال و اندامهای تکثیری از

مبادی قانونی با اجرای دستورالعملهای فنی به منظور صیانت از ژرم پلاسما بومی کشور از دیگر وظایفی است که در حوزه نهال مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال انجام می گیرد.

شناسایی متقاضیان واجد شرایط فنی لازم برای اخذ مجوز و ارزیابی امکانات آنها با هدف ساماندهی تولید نهال در کشور نیز جزء امور بنیادین مؤسسه در بخش کنترل و گواهی نهال تلقی می گردد. انجام تحقیقات کاربردی در جهت ارتقاء استاندارد های تولید نهال ، بهینه سازی روش تکثیر تجاری و بهبود کیفیت نهال هم از جمله زمینه های پژوهشی مؤسسه در امر کنترل و گواهی نهال می باشد. تحقیقات کنترل و گواهی بذر مبتنی بر برنامه ریزی جهت حفظ اصالت ژنتیکی و سلامت نهال های تولیدی کشور به منظور توسعه صنعت مدرن باغداری می باشد. عملکرد با توجه به اهداف عالیه تولید نهال شناسه دار و ، با لحاظ نمودن اولویت گسترش اراضی و نوسازی باغات تدوین شده که در آن علاوه برافزایش میزان تولید، کیفیت نهال تولیدی از جنبه های اصالت و سلامت (نهال گواهی شده) مورد نظر می باشد .

کنترل و نظارت بر تولید نهال شناسه دار با هدف ساماندهی تولید و توزیع نهال در کشور

از جمله فعالیتهای اساسی موسسه ، کنترل و نظارت بر تولید نهال شناسه دار با هدف ساماندهی تولید و توزیع نهال در کشور در سال ۱۳۹۵ بود. این فعالیت در سراسر کشور و در مجموعه ۳۱۰ نهالستان دارای مجوز با مشارکت خوب تولید کنندگان نهال اجرا شد. در این جریان ناظرین مؤسسه در مراحل مختلف تولید نهال در قالب تفاهم نامه نظارتی با تولیدکنندگان از نهالستانها بازدید نموده و ضمن ارائه توصیه های فنی به امر نظارت پرداخته اند. هدف کمی پیش بینی شده برای این فعالیت نظارت بر تولید ۲۰ میلیون اصله نهال شناسه دار بود. بر اساس آخرین آمار های دریافتی از واحدهای استانی که در پایان مراحل نظارتی انجام گرفت بیش از ۲۵۳۰۰۰۰۰ اصله نهال مورد تایید در این نهالستانها تولید شده و به تایید کمیته فنی نهال استانها رسید. از این میزان نهال مورد تایید حدود ۱۳ میلیون اصله نهال بصورت شناسه دار توزیع شد. (جدول ۳۰)

جدول ۳۰- وضعیت تعداد نهال مورد تایید و شناسه دار - سال ۱۳۹۵

فعالیت	برنامه سال ۹۵ (اصله)	عملکرد (اصله)	
		تعداد نهال مورد تایید (اصله)	شناسه دار (اصله)
نهال شناسه دار	۱۸۱۰۰۰۰۰	۲۵۳۰۰۰۰۰	۱۲۹۳۱۹۵۵

کنترل و نظارت بر مواد تکثیری

بخشی از مواد اولیه تکثیری وارداتی به کشور در سال گذشته توسط بخش خصوصی در اسکرین هاوس شرکتهای وارد کننده تحت نظارت مؤسسه بعنوان مواد اولیه تکثیری نگهداری می شوند . بصورت ادواری از این مواد تکثیری بازدید شده و نگهداری آنها با هدف پشتیبانی صنعت گواهی نهال صورت می گیرد. این مواد گیاهی در شرایط کنترل شده حفاظت می گردند تا با تکثیر اولیه در توسعه تعداد مواد مادری مورد استفاده قرار گرفته و یا در صورت آلوده شدن مواد مادری برای جایگزینی آنها مورد استفاده قرار گیرند.

جدول ۳۱- وضعیت شرکت های خصوصی تحت نظارت موسسه - سال ۱۳۹۵

نام شرکت	گروه محصولی	تعداد (اصله)
فردوس البرز	دانه دار و هسته دار (رقم و پایه)	۱۸۹
فجر اصفهان	دانه دار و هسته دار (رقم و پایه)	۱۰۶۶
گوهر خراسان رضوی	دانه دار و هسته دار (رقم و پایه)	۵۵۰

تهیه و تامین مواد تکثیری از ارقام تجاری رایج

در قالب پروژه مورد حمایت معاونت علمی ریاست جمهوری کنترل اصالت و سلامت ارقام تجاری رایج محصولات هلو، شلیل (پایه و رقم) توسط کارشناسان این معاونت انجام گرفت. در این پروژه پایه های GN و GF.۶۷۷ موجود در چرخه تکثیر کشور جمع آوری و آزمون غربالگری به روش های ملکولی، سرولوژیکی و بیولوژیکی بر روی آنها انجام شد و در نتیجه پایه های سالم و عاری از ویروس مذکور برای تکثیر انبوه در اختیار بخش خصوصی قرار گرفت. تاکنون چندین شرکت و مجموعه کشت بافتی از این مواد گیاهی سالم و اصیل برای تهیه ریز نمونه مورد حمایت قرار گرفته اند. همچنین با تداوم آزمایشات کنترلی روی مواد گیاهی حاصل از اجرای طرحهای تحقیقاتی اجرا

شده در استانهای آذربایجانغربی و خراسان رضوی ، ۵ رقم محصول هسته دار اصیل بصورت عاری از ویروس در رده هسته های اولیه بشرح جدول زیر تولید شد و ضمن رعایت کلیه اصول فنی با رعایت تشریفات قانونی برای ایجاد باغ مادری در اختیار بخش خصوصی قرار گرفت.(جدول ۳۲)

جدول ۳۲- وضعیت تهیه و تامین مواد تکثیری از ارقام رایج تجاری - سال ۱۳۹۵

عنوان	نوع	محصول	تحويل گیرنده	تعداد (اصله)
پایه تجاری	GF.۶۷۷	هلو و شلیل	سلول فن آور دارو	۵۷۰
	GN		دکتر رستگار	۲۴۱
			نهال گستر رویان	۲۵۰
			کشت و صنعت جوبین	۱۰۰
رقم تجاری	شمس	هلو و شلیل	مزرعه نمونه آستان قدس رضوی	۵۲
	انجیری			
	رد گلد			
	آلبرتا		نهالستان برداران حسینی	۶۰
	زعفرانی			
ارقام رایج	رد دلپشز	سیب، گلابی و به	نهالستان برداران حسینی	۴۰
	گلدن دلپشز			
	رد استار کینگ			
	گلاب کهنز			
	درگری			
	اسپادانا			
	به اصفهان			
جمع کل				۱۳۱۳

ساماندهی تولیدکنندگان نهال، ساماندهی شرایط تولید

با هدف ساماندهی تولید نهال در کشور و در اجرای ماده ۶ قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال شناسایی متقاضیان تولید نهال، احداث باغ مادری، تولید نهال از طریق کشت بافت و تولید نشاء برای اخذ مجوز تولید در سال گذشته توسط معاونت با همکاری و هماهنگی واحد های استانی انجام گرفت. در این چارچوب تقاضای تمديد مجوز تولید نهال مورد بررسی قرار گرفت و پس از احراز شرایط لازم برای صدور مجوز به کمیته مربوط ارجاع شد. همچنین تقاضای وصول شده برای اخذ مجوز تولید نهال از طریق کشت بافت مورد بررسی و اظهار نظر کارشناسی واقع شد. در سال ۱۳۹۵ تعداد ۳ فقره درخواست صدور مجوز تولید نشاء توسط این معاونت مورد بررسی و برای هر سه واحد تولید کننده نشاء مجوز صادر شد. (جدول ۳۳)

جدول ۳۳- وضعیت ساماندهی تولید کنندگان نهال - سال ۱۳۹۵

فعالیت	بررسی (تعداد)
بررسی شرایط متقاضیان تولید نهال	۱۶۱
بررسی شرایط متقاضیان تولید نهال به روش کشت بافت	۱۰
بررسی شرایط متقاضیان احداث باغ مادری	۶
بررسی شرایط متقاضیان تولید نشاء و صدور مجوز	۳

مکان یابی مناطق مستعد

شناسایی مناطق مستعد تولید نهال و احداث باغ مادری در سال گذشته طبق برنامه عملیاتی در قالب این فعالیت انجام گرفت. این فعالیت نقش مهمی در ارتقاء کیفیت نهال دارد. میزان تحقق اهداف پیش بینی شده صد در صد بوده است. (جدول ۳۴)

جدول ۳۴- وضعیت مکان یابی مناطق مستعد - سال ۱۳۹۵

فعالیت	مصوب سال ۹۵	بازدید (تعداد باغ)
بازدید اراضی برای احداث باغ مادری	۶	۶ باغ
باغات تامین کننده پیوندک	۱۳ استان	۸۹ باغ

نظارت بر احداث باغ مادری

باغ مادری نقش بسیار مهمی در زنجیره تولید نهال گواهی شده دارد. از این رو مؤسسه در تداوم اقدامات سنوات گذشته تمام مساعی خود را برای تکمیل زنجیره تولید نهال در کشور بکار گرفت. ماحصل این اقدامات تکمیل فرآیند اجرایی احداث باغ مادری محصولات دانه دار و هسته دار در استانهای قزوین و اصفهان بود. خوشبختانه پس از سالها تلاش و هماهنگی بین بخشی در سال ۱۳۹۵ شاهد عملیاتی شدن اجرای دو پروژه باغ مادری به وسعت حدود ۱۰ هکتار بودیم. مؤسسه و واحدهای استانی تابعه پس از اجرای این پروژه های مهم امور نظارتی را با هدف صیانت از سلامت و اصالت مواد گیاهی با مشارکت شرکت های سرمایه گذار شروع کرد.

گزارش فعالیتهای آموزشی

یکی از مهم ترین ابزارهای موجود در جهت در اجرای موثر اهداف موسسه و تحقق برنامه های عملیاتی در موسسه ، استفاده از نیروهای متخصص و کارآمد است . با توجه به تاثیر نیروی انسانی توانمند و کارا بر افزایش بهره وری و عملکرد موسسات تحقیقاتی ، در ابتدای هر سال مبادرت به برنامه ریزی های منسجم به منظور شناسایی نیازهای آموزشی و بروز رسانی مستمر دانش و توانایی محققین و کارشناسان دخیل در امر تحقیقات و پژوهش می گردد ، لذا ساماندهی امور تدریس ، آموزش ، حمایت و نظارت بر فعالیتهای آموزشی اعضای هیئت علمی موسسه که به منظور ارتقاء سطح دانش و مهارتهای فنی اعضای هیئت علمی، کارشناسان و کارکنان موسسه و مراکز تحقیقاتی صورت می پذیرد از اهم وظایف واحد آموزش در موسسه می باشد . بدین منظور پس از جمع آوری اطلاعات نیاز سنجی اقدام به برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی متناسب با معاونت ها و بخش های تحقیقاتی می گردد.

این واحد ، هم چنین به منظور ارتقای توان علمی موسسات و شرکت های تولید کننده بذر و نهال در سطح ملی دور های تخصصی منسجمی را در بازه های زمانی مناسب و به صورت مستمر با توجه به اولویت های موجود برگزار می نماید.

از دیگر مرتبط با فعالیت های آموزشی، می توان به موارد زیر اشاره نمود:

اهداف و وظایف

- ۱- ساماندهی، بهبود و تقویت ارتباطات علمی و پژوهشی با دانشگاهها و مجامع علمی داخل و خارج از کشور.
- ۲- اتخاذ رویه واحد و قانونمند در فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشجویان و تقویت ارتباط علمی- پژوهشی آنان با اعضای هیئت علمی موسسه .
- ۳- نظارت بر اجرای بخشنامه ها و دستور العمل های علمی و آموزشی سازمان متبوع و ساماندهی آموزشهای ضمن خدمت
- ۴- ساماندهی و حمایت از سفرهای علمی داخل و خارج از کشور، به منظور شرکت اعضای هیات علمی و محققین در در همایشها و کارگاه های آموزشی .

گزارش تحلیلی عملکرد موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال - سال ۱۳۹۵

تعداد دوره های برگزار شده در سال ۱۳۹۵ نسبت به دوره های برگزار شده در سال قبل، از رشد کیفی مناسبی برخوردار بوده و بشرح جدول زیر می باشد.

جدول ۳۶- وضعیت کلی فعالیت های آموزشی در موسسه - سال ۱۳۹۵

دوره آموزشی		سرپرستی و اجرای پایان نامه	بازدید های بعمل آمده		کارآموز	پیگیری مراحل اداری فارغ التحصیلی همکاران دانشجو	
تعداد	نفرات		تعداد	نفرات		دکتری	کارشناسی ارشد
۱۲	۶۴۲	۷	۴	۶۸	۱۰	۳	۳

جدول ۳۷- دوره های آموزشی برگزار شده - سال ۱۳۹۵

عنوان دوره آموزشی	مقطع		محل اجرا	تعداد شرکت کننده	تاریخ شروع /خاتمه
	تمامی مقطع				
کنترل کیفی بذر غلات	کارشناسان		کرج	۵۴	۹۵/۲/۲۰ لغایت ۹۵/۲/۲۲
نمونه برداری سموم	کارشناسان		موسسه	۶۵	۹۵/۷/۴ لغایت ۹۵/۷/۵
نخستین همایش	کارشناسان		موسسه (سالن چغندر قند)	۶۰	۹۵/۵/۲
مدیریت نهال و نهالستان	کارشناسان		مرکز امام خمینی	۷۰	۹۵/۸/۵ لغایت ۹۵/۸/۶
کنترل کیفی بذر غلات	کارشناسان		مرکز امام خمینی	۷۰	۹۵/۹/۲۹ لغایت ۹۵/۱۰/۱
آشنایی با سامانه علمی سنجی	کارشناسان		موسسه	۵۳	۹۵/۱۱/۳
سرچ منابع اطلاعاتی کتابخانه	کارشناسان		موسسه	۷۵	۹۵/۱۱/۲۰
آئین نامه جدید ارتقاء	کارشناسان		موسسه	۳۵	۹۵/۱۲/۱۵
مبانی و مستند سازی براساس استاندارد ۱۷۰۲۵	کارشناسان		موسسه	۲۵	۹۵/۱۲/۲۲ لغایت ۹۵/۱۲/۲۴

۹۵/۱۲/۱۸	۴۰	موسسه	کارشناسان	ارزیابی عملکرد
۹۵/۹/۲۹ تا ۹۵/۱۰/۱	۳۵	موسسه	کارشناسان	کاربرد بهینه سموم ضد عفونی بذر و دستگاههای سم زن
۹۵/۱۱/۲۳	۶۰	موسسه	کارشناسان	جایگزینی و امکان سنجی تولید غده های بذری سیب زمینی در طبقه گواهی شده از بذر حقیقی

گزارش تدوین و بازنگری استاندارد

زیربنای هر زراعت فراهم بودن بذر و نهال مناسب و با کیفیت مطلوب و استاندارد می باشد لذا در این راستا و در جهت تولید و تهیه بذر و نهال گیاهان مختلف، مؤسسه با همکاری نهاد های ذیربط ضمن بررسی و بازنگری سالیانه استانداردهای موجود نسبت به تهیه استانداردهای کارا اقدام می کند، تا گام های مؤثری را بمنظور هماهنگی با آهنگ رشد و توسعه کشاورزی بردارد.

عملکرد

در سال ۱۳۹۵ تعداد کل استانداردهای تدوین و بازنگری شده ۱۳ فقره می باشد که از این تعداد ۹ فقره تدوین و ۴ فقره بازنگری شده می باشد. با توجه به اهمیت و روند رو به رشد سطح زیر کشت گیاهان دارویی نیاز به تدوین استانداردهای تولید بذر گیاهان دارویی (۵ فقره) احساس گردید. در این راستا نسبت به تدوین استاندارد محصولات زیره سبز-گشنیز-مرزه-زعفران و بابونه اقدام شد که همگی توسط هیئت امناء سازمان تحقیقات مورد تصویب قرار گرفت و جهت اجراء به مؤسسه ابلاغ گردید. در زمینه محصولات سبزی و صیفی نسبت به تدوین استاندارد بذر محصولات تره فرنگی، چغندرلبویی، کرفس و کلم قمری نیز اقدام گردید. بازنگری بذر یونجه، برنج و سیب زمینی نیز بدلیل نیاز به اصلاح چند مورد از این استانداردها و با توجه به شرایط موجود در مزارع تولید بذر، بازنگری استاندارد تولید بذر سیب زمینی در دستور کار قرار گرفت. با توجه به اهمیت پایه های رویشی حاصل از کشت بافت گیاهی و نبود استاندارد مصوب در این زمینه نسبت به تدوین استاندارد پایه های رویشی حاصل از کشت بافت گیاهی با حضور کلیه دست اندرکاران امر اقدام شد.

برنامه به منظور افزایش ارتقاء عملکرد در سال ۱۳۹۶

با توجه به اینکه استانداردهای پیشنهادی یک دوره زمانی چند ماهه را جهت تأیید و ابلاغ طی می نماید و لزوم تسریع در ابلاغ این استانداردها و استفاده از آنها در مزارع و باغات با توجه به نیاز کشور بسیار حساس و با اهمیت می باشد لذا، پیشنهاد می شود تأیید و ابلاغ آنها در کوتاهترین زمان ممکن انجام پذیرد.

جدول ۳۸- اقدامات بعمل آمده در خصوص تهیه استاندارد محصولات زراعی و باغی - سال ۱۳۹۵

ردیف	استاندارد	وضعیت استانداردها	تاریخ تصویب	مهریهات امناء
استانداردهای بذر				
۱	بازنگری استاندارد ملی بذر یونجه	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	
۲	تدوین استاندارد بذر تره فرنگی	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	
۳	بازنگری استاندارد بذر کلم قمری	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	
۴	تدوین استاندارد بذر چغندر لبویی	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	
۵	تدوین استاندارد بذر کرفس	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	
۶	بازنگری استاندارد بذر برنج	بازنگری و در دست اقدام	بازنگری و در دست اقدام	بازنگری و در دست اقدام
۷	بازنگری استاندارد بذر سیب زمینی	بازنگری و در دست اقدام	بازنگری و در دست اقدام	بازنگری و در دست اقدام
استانداردهای نهال				
۱	پایه های رویشی حاصل از کشت بافت گیاهی	تدوین و در دست اقدام	تدوین و در دست اقدام	تدوین و در دست اقدام
استانداردهای گیاهان دارویی				
۱	تدوین ویژگی های تولید بذر گیاه دارویی زیره سبز	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	

گزارش تحلیلی عملکرد موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال - سال ۱۳۹۵

۲	تدوین ویژگی های تولید بذر گیاه دارویی گشنیز	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	
۳	تدوین ویژگی های تولید بذر گیاه دارویی مرزه	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	
۴	تدوین ویژگی های تولید بذر گیاه دارویی زعفران	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	
۵	تدوین ویژگی های تولید بذر گیاه دارویی بابونه	مصوب	۱۳۹۵/۱۰/۱	

گزارش

تعاملات بین المللی

در سال ۱۳۹۵ همکاری با سه نهاد و سازمان بین‌المللی ISTA، OECD و UPOV در دستور کار ارتباطات بین‌الملل مؤسسه قرار داشت. در این حوزه اقدامات مهم و مثبتی صورت پذیرفت که در زیر به طور جداگانه تشریح می‌گردند.

صدور اولین برچسب گواهی بین‌المللی OECD برای بذر ذرت.

یکی از مهمترین الزامات صادرات بذر عضویت در برنامه‌های بذر سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه OECD SEED SCHEME می‌باشد. بذوری که تحت نظام برنامه بذری سازمان مذکور تولید شده باشند می‌توانند در تجارت بین‌الملل مورد داد و ستد قرار گیرند. با توجه به عضویت ایران در برنامه بذری سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) و تأیید مجوز صدور گواهی OECD جهت تجارت بین‌المللی برای چهار محصول ذرت، سورگوم، گندم و جو، اولین برچسب این نوع گواهی پس از طراحی در موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال به عنوان مرجع دارای صلاحیت و تأیید مرجع بین‌المللی مربوطه، برای بذر ذرت صادر گردید.

انجمن بین‌المللی آزمون بذر (ISTA).

این مؤسسه و آزمایشگاه‌های تابعه آن در ستاد و مراکز استان‌های کشور الزاماً از روش‌های آزمون و گواهی بذر و دستورالعمل‌های (ISTA) استفاده و تبعیت می‌نمایند. علاوه بر این انجمن هر ساله نسبت به انجام آزمون‌های دآوری آزمایشگاه مرکزی آزمون بذر اقدام می‌نماید. با توجه به عضویت آزمایشگاه تجزیه کیفی بذر مؤسسه در ایستا به عنوان تنها نماینده دولتی و صاحب رأی از کشور در مجمع عمومی انجمن، شرکت در مجمع عمومی و فرآیند تصمیم‌سازی (Voting) در مورد مشارکت کشور در روند تأثیرگذاری مبتنی بر منافع ملی در تصمیم‌سازی پیش‌نویس تغییرات سالانه قوانین بین‌المللی آزمون بذر، اساسنامه و انتخابات معاون دبیرکل و اعضای هیأت مدیره، از اهمیت قابل ملاحظه‌ای در رابطه‌های بین‌المللی انجام شده در این انجمن برخوردار می‌باشد.

در راستای حمایت از کار و سرمایه ایرانی و اخذ گواهی بین‌المللی برای انجام صادرات بذر، این موسسه از سال ۱۳۸۷ پروژه دریافت اعتباردهی سازمان بین‌المللی آزمون بذر را آغاز و اموری همچون آزمون‌های تخصصی (PT)، دعوت از کارشناس ایستا جهت بررسی شرایط و امکانات آزمایشگاهی موجود، آماده‌سازی آزمایشگاه‌ها و آموزش پرسنل با توجه به شرایط و ضوابط ایستا، شرکت در اجلاس‌های ایستا، سمینارها و کارگاه‌های آموزشی مربوطه را انجام داده و این موسسه

در صدد تبدیل عضویت و اخذ اعتبار نامه این انجمن می باشد، همچنین از آنجایی که بذور وارداتی به کشور با داشتن گواهی کیفیت از (ISTA) و انجام آزمایش های لازم پس از ورود قابل ترخیص بوده و مجوز ورود دریافت می نماید، تداوم عضویت در این انجمن و اخذ اعتبار نامه لازم و تبدیل عضویت از عادی به اکر دیته، در زمینه صدور گواهی های نارنجی، سفید و آبی، توسط این موسسه در آینده می تواند نقش ارزنده ای از نظر تعیین کیفیت بذور وارداتی و صادراتی ایفا نماید.

اقدامات انجام شده در خصوص ارتباط با انجمن بین المللی آزمون بذر ایستا در سال ۱۳۹۵:

- پیگیری جهت تبدیل عضویت آزمایشگاه ملی تجزیه بذر موسسه از عادی به اکر دیته (ISTA).
- عضویت نماینده مؤسسه در کمیته فنی جوانه زنی ایستا .
- شرکت نماینده مؤسسه در نشست سالانه و مجمع عمومی ایستا .
- پذیرش ۲۰ مقاله از مؤسسه در کنگره ایستا.
- اجرای آزمون های تعیین مهارت مختلف توسط آزمایشگاه های کیفی بذر، سلامت بذر و مارک های مولکولی.
- آزمون های خلوص فیزیکی .
- آزمون های قوه نامیه.
- آزمون های سلامت بذر.
- آزمون های تعیین تشخیص بذر GMO.
- صدور گواهی های نارنجی آزمایشی .
- پیگیری تبدیل عضویت ناظر به عضویت دائم اتحادیه بین المللی حمایت از ارقام گیاهی (UPOV) .

با توجه به ماده ۱۲ قانون ثبت ارقام گیاهی و کنترل و گواهی بذر و نهال مبنی بر عضویت در اتحادیه بین المللی حمایت از ارقام گیاهی، موسسه از اواخر سال ۱۳۹۳ فرایند الحاق به اتحادیه مذکور را آغاز نموده است. در این راستا ترجمه مقررات و قوانین ملی مربوط به ثبت ارقام جدید، ترجمه و برای بررسی تطبیق آنها با کنوانسیون UPOV به آن اتحادیه ارسال گردید. همچنین لایحه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین المللی حمایت از ارقام جدید گیاهی (مورخ ۲ دسامبر ۱۹۶۱ برابر با ۱۱ آذر ۱۳۴۰) با اصلاحات بعدی و عضویت در اتحادیه آن به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در حال حاضر این لایحه در کمیسیون های تخصصی مجلس

به منظور تصویب متن کنوانسیون در حال بررسی می‌باشد. سایر اقدامات انجام شده به شرح زیر می‌باشد :

- اعزام کارشناسان مؤسسه به نشست‌ها، سمینارها، کنگره‌ها و دوره‌های بین‌المللی.
- اعزام رئیس و معاون مؤسسه با همراهی معاون وزیر در امور زراعت و جمعی از نمایندگان شرکت‌های خصوصی به فرانسه و شرکت در جلساتی به منظور اجرایی نمودن توافقات مندرج در تفاهنامه منعقد فیما بین معاونت زراعت و سازمان تخصصی گنیس (GNIS) و مذاکره پیرامون محورهای اصلی همکاری و تدوین برنامه کار با این سازمان.
- شرکت عضو هیأت علمی مؤسسه در نوزدهمین کنفرانس بین‌المللی آفتابگردان و ارائه شفاهی مقاله با عنوان همبستگی میان آزمون ویگور و جوانه‌زنی ظهور گیاهچه آفتابگردان در ایران .
- شرکت در نشست سالانه و مجمع عمومی ایستا.
- شرکت در کنگره بین‌المللی ایستا و ارائه چند عنوان مقاله .
- شرکت عضو هیأت علمی مؤسسه در سومین کنفرانس بین‌المللی کشاورزی پایدار و محیط زیست و ارائه مقاله به صورت سخنرانی.
- شرکت عضو هیأت علمی مؤسسه در هفتمین سمپوزیوم بین‌المللی آگروسیم و ارائه مقاله به صورت شفاهی.
- شرکت کارشناس مؤسسه در دوره آموزشی چغندر قند (تولید و کنترل و گواهی و ارزیابی کیفی بذر) در کشور بلژیک.

گزارش برنامه ریزی و پشتیبانی نیروی انسانی

برنامه های مصوب سال ۱۳۹۵

اهم برنامه ها به چند شاخه ی اصلی در ستاد موسسه و ۳۱ واحد استانی تقسیم می شوند : بودجه و اعتبارات اداری و پرسنی و پشتیبانی و حسابداری و امور مالی .

عملکرد

- دریافت ۱۰۰ درصد تخصیص اعتبارات هزینه ای و تملک سرمایه ای و تحقق درآمد اختصاصی .
- مبادله موافقتنامه های هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای .
- اصلاح تشکیلات موسسه مطابق با نیاز موسسه.
- مرمت و باز سازی ساختمانهای اداری و آزمایشگاهی واحد های استانی و ستاد .
- بر آورد اعتبارات مورد نیاز واحد های استانی و تخصیص بموقع .
- تامین تجهیزات آزمایشگاهی و اداری مورد نیاز ستاد موسسه و واحدهای استانی بر اساس اعتبارات مصوب.
- ارائه خدمات پشتیبانی در ستاد و ۳۱ واحد استانی .
- اجرای دقیق قوانین اداری و مالی .
- سپردن امور خدماتی در چارچوب قوانین به بخش خصوصی و استفاده از خدمات نیرو های حجمی .
- برگزاری مناقصات جهت حداکثر صرفه جویی و کارایی .
- تشویق نیرو ها به مشارکت در امور موسسه از طریق نظام پیشنهاد ها .
- اجرا و رعایت نظام تکریم ارباب رجوع .
- استفاده از توان نیروهای فنی و ناظرین بخش خصوصی جهت کنترل و گواهی بذر و نهال .
- جستجو و بررسی مداوم نیروهای متخصص جهت انتقال به واحد های موسسه از مجموعه ی سازمان تحقیقات.

عملکرد تحقق یافته

- دریافت ۱۰۰ درصد تخصیص اعتبارات هزینه ای و تملک سرمایه ای .

- پیگیری بمنظور اخذ ۱۰۳ درصد از اعتبارات هزینه ای جهت پرداخت کسری اعتبارات حقوق پرسنل.
- اخذ ۱۰۰ درصد اوراق بورس از محل اعتبارات تملک دارایی سرمایه ای و انجام برنامه پروژه ای ستاد موسسه و واحدهای استانی برابر برنامه سال ۹۵.
- تحقق وجذب ۱۰۰ درصدی درآمدهای اختصاصی موسسه برابر برنامه های پیش بینی شده بر اساس اعتبار مصوب.
- مبادله موافقتنامه های هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای .
- مطابق برنامه های هر ساله با پیگیری و اقدام بموقع موافقتنامه های بودجه هزینه ای و تملک دارایی های سرمایه ای در زمان معین و با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی و وزارت جهاد کشاورزی و سازمان تحقیقات انجام گردید.
- اصلاح تشکیلات موسسه مطابق با نیاز موسسه.
- با توجه به بازنگری در خصوص هماهنگی چارت تشکیلاتی با وظایف موسسه در خواست پیشنهادات اصلاح تشکیلات چندین مرحله به سازمان تحقیقات اعلام گردید و فعلا در دست اقدام است .
- مرمت و باز سازی ساختمانهای اداری و آزمایشگاهی واحدهای استانی (آذر بایجان غربی - آذر بایجان شرقی - فارس - بوشهر - کهگیلویه و بویر احمد - خوزستان - گلستان (گنبد) مرکزی - گیلان - خراسان شمالی - خراسان رضوی) و ستاد.
- تامین تجهیزات آزمایشگاهی و اداری مورد نیاز ستاد موسسه و واحدهای استانی بر اساس اعتبارات مصوب.
- بر آورد اعتبارات مورد نیاز واحدهای استانی و تخصیص بموقع .

با برنامه ریزی های این مدیریت جلسات کارشناسی و بودجه بندی واحدهای استانی و با حضور کارشناسان مسئول و معاونین محترم برگزار گردید و اعتباری بالغ بر ۲۲۹۴۹ میلیون ریال مصوب شد و با تلاشهای فراوان موفق شد ۹۶ درصد از اعتبار مصوب به واحدهای استانی در زمان لازم تخصیص داده شود.

ارائه خدمات پشتیبانی و رفاهی در ستاد و ۳۱ واحد استانی .

برگزاری گردهمایی سالیانه و پیش بینی اعتبارات بودجه سالیانه واحدهای استانی.

سپردن وظایف خدماتی در چارچوب قوانین به بخش خصوصی و استفاده از خدمات نیروهای
حجمی .

این موسسه یک موسسه جوان و پویا بوده و برنامه چابک سازی از مهمترین برنامه های پرسنلی
می باشد این مدیریت بر آن شد تا جهت انجام امور خدماتی ، آزمایشگاهی ، نگهداری ، مزارع
تحقیقاتی و نقلیه از طریق مناقصه و انجام تشریفات اداری به شرکت دارای صلاحیت واگذار نماید
.

برگزاری مناقصات جهت حد اکثر صرفه جویی و کارایی .

تشویق نیروها به مشارکت در امور موسسه از طریق نظام پیشنهاد ها .

اجرا و رعایت نظام تکریم ارباب رجوع .

یاد آوری شعار تکریم ارباب رجوع مجدد اهمیت این موضوع را به همکاران و ضمنا صندوقهایی
جهت دریافت نظرات مثبت و منفی ارباب رجوع در نگهداری ها در نظر گرفته شد و بصورت ماهیانه
کنترل و ارزیابی انجام می گردد .

استفاده از توان نیروهای فنی و ناظرین بخش خصوصی جهت کنترل و گواهی بذر و نهالها توجه به
حجم فعالیتها و وظایف این موسسه در سراسر کشور این موسسه بر آن شد تا از توان کارشناسان
بخش خصوصی اقدام و موفق به عقد قرارداد با ۱۱۷ نفر ناظر بخش خصوصی جهت اجرای وظایف
قانونی گردید .

جستجو و بررسی مداوم نیروهای متخصص جهت انتقال به واحد های موسسه از مجموعه ی
سازمان تحقیقات ضمن اینکه در بسیاری از واحد های استانی این موسسه با کمبود نیرو مواجه می
باشد این مدیریت بر آن شد تا با بررسی و یافتن نیرو های قابل و توانمند در بخش کنترل و گواهی
بذر و نهال از توان سازمان تحقیقات کمک بگیرد و موفق به انتقال ۱۵ نفر به موسسه گردید .